

- Święto nauki wrocławskiej
- Prof. Lothar Knopp
doktorem hc UW

W 63. rocznicę pierwszego wykładu we Wrocławiu

Corocznie, 15 listopada, w rocznicę pierwszego powojennego wykładu w 1945 r., uczelnie wrocławskie obchodzą swoje święto. Historyczny pierwszy wykład na Uniwersytecie wygłosił prof. Ludwik Hirszfeld, a na Politechnice z wykładem wystąpił prof. Kazimierz Idaszewski.

Msza św. w intencji pracowników i studentów

Tradycyjnie uroczystości rozpoczęła środowiskowa msza święta w kościele Najświętszego Serca Jezusowego na pl. Grunwaldzkim, sprawowana w intencji pracowników i studentów wrocławskiego środowiska akademickiego. Mszę celebrował ks. prof. Marian Gołębiowski, arcybiskup metropolita wrocławski, koncelebrowali ks. prof. Waldemar Irek i ks. prałat Mirosław Drzewiecki. Ks. arcybiskup Marian Gołębiowski przypomniał w homilii intencję Święta Nauki Wrocławskiej – intencję dziękczynienia i uwielbienia oraz rolę tych modlitw. Wspominał też, dlaczego 15 listopada obchodzi się to święto, jako rocznicę pierwszych wykładów na Uniwersytecie i Politechnice w 1945 r. Przypomniał także wielkie postacie środowiska naukowego Wrocławia, m.in. prof. Ludwika Hirszfelda, prof. Kazimierza Idaszewskiego, św. Edytę Stein, Maxa Bornę, laureata Nagrody Nobla, i zachęcał, aby te osiągnięcia służyły dobru całej ojczyzny i regionu. Mszę zakończył złożeniem życzeń pracownikom i studentom wrocławskiego środowiska naukowego. Przypomniał o wadze współpracy środowisk akademickich Wrocławia i Opola. Nawiązał również do tego, że kadra wrocławska wywodzi się ze Lwowa i Wilna. Nasze miasto przejęło tradycje filozoficzne i matematyczne stamtąd.

Pod pomnikiem i tablicą profesorów

Pod pomnikiem martyrologii profesorów lwowskich na skwerze prof. Kazimierza Idaszewskiego rektorzy złożyli kwiaty, a pod tablicą upamiętniającą profesorów krakowskich więzionych we Wrocławiu w 1939 r., usytuowaną przy ul. Sądowej, hołd uczonym złożyli prorektorzy. Pod pomnikiem martyrologii profesorów lwowskich prof. Tadeusz Więckowski, przewodniczący Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola,

Prof. Teresa Łoś-Nowak składa kwiaty pod tablicą profesorów krakowskich

powiedział m.in. w swoim wystąpieniu: 15 listopada to dzień szczególny, świętujemy Dzień Nauki we Wrocławiu. Podsumowujemy to, co dokonaliśmy, snujemy plany na przyszłość, ale również pamięcią sięgamy wstecz. Pamiętnego dnia, 15 listopada 1945 roku, kiedy odbyły się pierwsze wykłady tu, w zrujnowanym jeszcze mieście Wrocławiu, sięgamy jeszcze wstecz, do 10 maja 1945 roku, kiedy grupa kulturalno-naukowa przyjechała do Wrocławia, ale w tym miejscu sięgamy jeszcze bardziej wstecz – do 1941 roku. Piękny letni dzień, Wzgórza Wuleckie, wśród 45 przedstawicieli nauki, sztuki są przedstawiciele Politechniki Lwowskiej, uczeni z Uniwersytetu im. Jana Kazimierza, Akademii Weterynarii. Strzały...cisza. W tym miejscu czcimy pamięć pomordowanych tam profesorów i przedstawicieli świata kultury we Lwowie. Czy bez nich, bez ich dorobku byłaby tak bogata dzisiejsza nauka we Wrocławiu? Myślę, że nie. Czcząc ich pamięć i dokonania, pamiętajmy, że to oni również przyczynili się do tego, że mamy dzisiaj we Wrocławiu jedno z największych środowisk akademickich w Polsce. Powinni oni być ciągle w naszej pamięci, będą żyli w naszej pamięci dopóki miasto Wrocław będzie miastem nauki. Stojąc przed pomnikiem uwieczniającym ich pamięć, proszę o chwilę ciszy dla uczczenia ich pamięci.

W uroczystości uczestniczyła Orkiestra Reprezentacyjna Śląskiego Okręgu Wojskowego, którą dyrygował por. Mariusz Dziubek, oraz Kompania Honorowa Śląskiego Okręgu Wojskowego pod dowództwem por. Pawła Rendzi. Wartę pod pomnikiem wystawili żołnierze z Wyższej Szkoły Wojsk Lądowych, wokół pomnika sztandary uczelni Wrocławia i Opola prezentowali studenci wrocławskich uczelni.

Tablica upamiętniająca profesorów krakowskich więzionych we Wrocławiu w 1939 r. została od-

ślönęta we Wrocławiu w 1999 r. na budynku Sądu Okręgowego przy ul. Sądowej.

6 listopada 1939 r. hitlerowcy aresztowali w Krakowie 182 profesorów i innych pracowników uczelni tego miasta. Po kilku dniach, 10 listopada, przewieziono ich najpierw do Wrocławia, gdzie ponad 100 osób więziono w więzieniu śledczym przy dzisiejszej ul. Świebodzkiej, a pozostałych w więzieniu karnym przy dzisiejszej ul. Kleczkowskiej. Po

18 dniach wywieziono wszystkich do obozu w Sachsenhausen. O tym wrocławskim epizodzie gehenny uczonych krakowskich przypomina tablica. Pod tablicą przemówiła prof. Teresa Łoś-Nowak, prorektor Uniwersytetu Wrocławskiego, i złożyła wiązanek kwiatów. Kwiaty złożyli również prorektorzy uczelni Wrocławia i Opola.

Wartę wystawiła Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Lądowych, uroczystemu złożeniu wiązanek kwiatów towarzyszyli werblich z tej uczelni.

Święto Uniwersytetu Wrocławskiego

W południe świętowano w Auli Leopoldyńskiej rocznicę pierwszego wykładu na Uniwersytecie w powojennym Wrocławiu. Wykład ten wygłosił prof. Ludwik Hirszfeld na Wydziale Lekarskim. Dwie uczelnie, Politechnika Wrocławska i Uniwersytet Przyrodniczy, obchodziły rocznicę pierwszego wykładu w przeddzień, 14 listopada.

Nagroda za integrację środowiska akademickiego

Po południu w Auli Leopoldyńskiej Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola uhonorowało swoją doroczną nagrodą za integrację środowiska akademickiego zespół redakcyjny i programowy oraz koordynatorów uczelnianych publikacji „Wrocławskie środowisko akademickie. Twórcy i ich uczniowie 1945–2005”.

Koncert

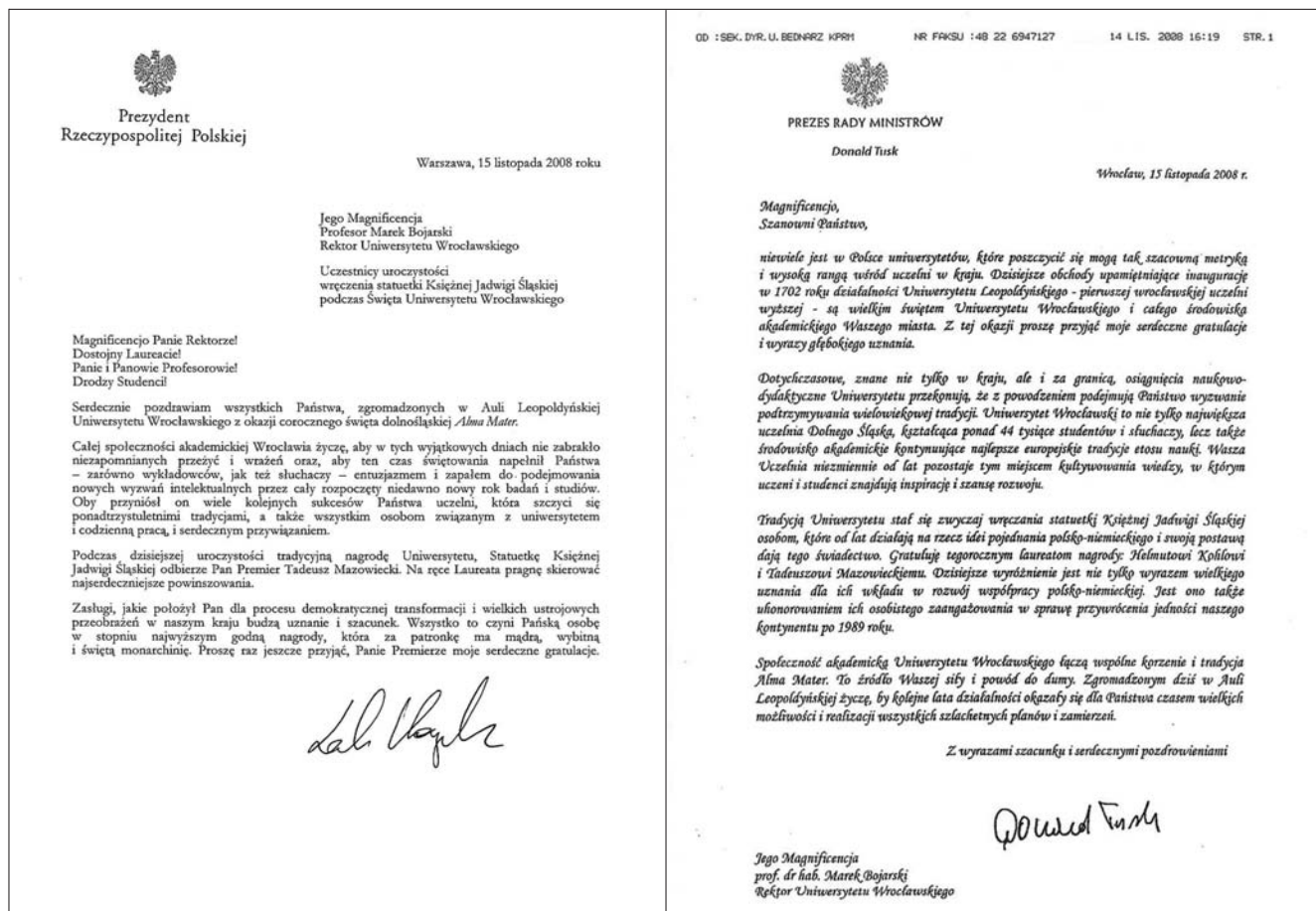
Dzień bogaty w wydarzenia zakończył w Oratorium Marianum koncert z okazji Święta Uniwersytetu Wrocławskiego, pod patronatem rektorów Uniwersytetu Wrocławskiego i wrocławskiej Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego pod dyktando Alana Urbanka. Fantazję c-moll op. 80 Ludwiga van Beethovena i Mszę C-dur op. 86 wykonali: Thomas Hansen (fortepian), Olga Ksenicz (sopran), Joanna Grocholska (alt), Przemysław Borys (tenor), Łukasz Motkowicz (bas), z towarzyszeniem Orkiestry Symfonicznej Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu i chórów: Cornelius – Burgh – Choru (Erkelenz) Niemcy – kierownictwo Norbert Brendt, Chóru Kameralnego „Consonansa” Politechniki Wrocławskiej – kierownictwo Marta Kierska-Witczak, i Chóru Uniwersytetu Wrocławskiego „Gaudium” – kierownictwo Alan Urbanek. Koordynatorem ze strony niemieckiej był Józef Pacyna.

Święto Uniwersytetu Wrocławskiego

15 listopada 2008 r. zgromadzeni w Auli Leopoldyńskiej zostali powitani przez JM Rektora prof. Marka Bojarskiego, wysłuchali na wstępie „Gaude Mater

Polonia” w wykonaniu chóru Uniwersytetu Wrocławskiego „Gaudium” pod dyktando Alana Urbanka oraz wystąpienia JM Rektora. Pani Anna Gręziak, doradca

Prezydenta RP, odczytała list prezydenta Lecha Kaczyńskiego, a list gratulacyjny od prezesa Rady Ministrów RP Donalda Tuska odczytał JM Rektor.

WYSTĄPIENIE JM REKTORA PROF. MARKA BOJARSKIEGO

Eksceleńco, Magnificencjo, Wysoki Senacie, Szanowni goście, Drodzy koledzy i studenci! Dziś, 15 listopada, spotykamy się w historycznym wnętrzu Auli Leopoldyńskiej, by – jak co roku – świętować kolejną rocznicę istnienia naszej prześwietnej Alma Mater. Świadomi wagi wielowymiarowej historii z szacunkiem spoglądamy wstecz, a z ufnością spoglądamy w przyszłość. Gdy świat stoi u progu nowego globalnego porządku, a my możemy cieszyć się z dobrodziejstw międzynarodowej przestrzeni naukowej, szczególnie ważna staje się refleksja nad kondycją nauki uprawianej lokalnie, w takich ośrodkach, jak nasz. Nowoczesność daje nam możliwość, by przekraczać ograniczenia przestrzeni. Codziennie, pracując w zaciśniętych laboratoriach, podejmujemy decyzje o tym, w jaki sposób tę sposobność wykorzystać. Jestem przekonany, że robimy to w sposób najlepszy z możliwych. Ostatnie miesiące pokazują, że dynamiczna równowaga w świecie jest bardzo delikatna i wymaga ochrony. Krach na światowych giełdach nie

był dla nauki wydarzeniem obojętnym. Dlatego rolą naukowców jest, by przypominać, że próby zdefiniowania nowej przestrzeni globalnej tylko i wyłącznie na podstawie wskaźników ekonomicznych grożą światu katastrofą na nie spotykaną dotąd skalę. W tak skomplikowanym, nowoczesnym świecie rolą naukowca jest nie tylko badanie praw natury i zasad społecznych. Dzisiejsi uczeni, podobnie jak w przeszłości, w sposób kompleksowy współstanowią o kształcie świata i świadomie muszą wziąć odpowiedzialność za jego stan. Dlatego w tak uroczystym dla Uniwersytetu dniu dziękuję wszystkim wspianym ludziom, którzy tworzą codzienność naszej uczelni, którzy nieprzerwanie dążą do prawdy na przekór wszelkim trudnościom. Każdy doświadczony naukowiec wie, że prawda nie jest czymś, co łatwo osiągalne, więc ci, którzy do niej dążą, zapisują złotymi zgłoskami swoje życiorysy naukowe na kartach wielkiej księgi światowej nauki. Wielu wspianych profesorów zapisało w minionym roku w tej księdze swoje ostatnie rozdziały. Chciałbym byśmy wspólnie godnie wspomnieli wybitnych ludzi naszej uczelni, którzy opuścili nas w ostatnim czasie: pana

profesora Karola Joncę, pana profesora Andrzeja Hulanickiego, pana profesora Janusza Łopuszańskiego, pana profesora Wojciecha Sitka, pana profesora Jana Kosika, pana profesora Mieczysława Klimowicza, pana profesora Jó-

zefa Dudka oraz pana profesora Józefa Juliana Ziółkowskiego. Ci wspaniali ludzie, którzy całe swoje życie związali z nauką i z Uniwersytetem Wrocławskim, pozostaną w naszej pamięci nieśmiertelni.

Chciałbym też podziękować wszystkim tym, którzy tworzą przyjazne warunki do rozwoju nauki, władzom samorządowym i biznesmenom współpracującym z naszymi naukowcami. Nasza harmonijna współpraca stanowi dla innych uniwersytetów wzór do naśladowania. To właśnie dzięki tej współpracy Wrocław i region

są postrzegane jako najdynamiczniej rozwijające się ośrodki w tej części Europy. Wspólnie tworzymy idealne środowisko dla szeroko rozumianego rozwoju.

Cieszę się także, że pomimo pierwszych symptomów nadchodzącego niżu demograficznego tak wielu wspaniałych młodych ludzi zdecydowało się wstąpić w mury naszej uczelni w poszukiwaniu wiedzy i umiejętności. Wierzę, że czeka was tu kilka najciekawszych lat waszego życia, a moim najgłębszym pragnieniem jest, by za jakiś czas móc ogłosić społeczności aka-

demickiej wieść o waszych odkryciach.

Przy okazji święta chcę powiedzieć, że dynamika rozwoju Uniwersytetu Wrocławskiego jest bardzo wysoka, grono naszych pracowników naukowych systematycznie się powiększa, cieszymy się nagrodami i wyróżnieniami. Kontynuujemy z powodzeniem rozpoczęte inwestycje i planujemy nowe, mające służyć całej społeczności akademickiej.

Ekscelencjo, Magnificencjo, Wysoki Senacie, Szanowni goście, Drodzy koledzy i studenci! *Vivat Academia!*

Profesor Lothar Knopp doktorem honoris causa UWr

Prawnik, dyrektor Centrum Nauk Prawnych i Administracyjnych Brandenburskiego Uniwersytetu Technicznego w Cottbus (Chociebużu), prof. Lothar Knopp, odebrał dyplom doktora honoris causa naszej uczelni.

Uchwałę o nadaniu tej najwyższej godności akademickiej podjął 17 września 2008 r. Senat UWr na wniosek Rady Wydziału Prawa, Admini-

stracji i Ekonomii, w uznaniu zasług i osiągnięć profesora oraz po uzyskaniu pozytywnych opinii przygotowanych przez prof. Marka Górskiego z Uniwersytetu Łódzkiego i prof. Zbigniewa Ofiarskiego z Uniwersytetu Szczecińskiego.

Drogę życiową prof. Knoppa przedstawił dziekan Wydziału prof. Włodzimierz Gromski, laudację wygłosił promotor prof. Jan Boć.

Prof. dr Lothar Knopp

Profesor prawa na Brandenburskim Uniwersytecie Technicznym w Cottbus (RFN), dyrektor Centrum Nauk Prawnych i Administracyjnych na tej uczelni; studiował na Uniwersytecie w Heidelbergu w Badenii-Wirtembergii i na Uniwersytecie w Montpellier we Francji. Urodził się 9 lutego 1957 r. w Heidelbergu w Badenii-Wirtembergii. Jego mistrzem był wybitny przedstawiciel nauki prawa państwowego i administracyjnego prof. Eberhardt Schmidt-Aßmann, w dziedzinie prawa administracyjnego i ochrony środowiska współpracował z prof. Hansem-Jürgenem Papierem, prezydentem Niemieckiego Federalnego Sądu Konstytucyjnego, i z prof. Detlefem Mertnem z Niemieckiej Wyższej Szkoły Nauk Administracyjnych w Speyer. Doktorat uzyskał w 1987 r., przedstawiając rozprawę „Instrumenty rynkowe państwa w ochronie środowiska”.

Zainteresowania badawcze prof. Knoppa to ochrona środowiska, w szczególności zagospodarowanie odpadów, ochrona przed szkodliwymi emisjami, ochrona gleb, postępowanie w przypadkach zaistnienia skażeń, odpowiedzialność za ochronę środowiska i w dziedzinie zarządzania środowiskiem. Drugim nurtem badawczym jest prawo konstytucyjne i administracyjne, szczególnie problematyka szkół wyższych, statusu urzędników, ochrony zdrowia, procedura i ustrój administracji.

Profesor Knopp organizuje i integruje badania naukowe w Niemczech, współpracuje także z ośrodkami polskimi. Jest autorem lub współautorem ponad 160 prac naukowych, w tym 10 monografii, niektóre z nich obejmują badania porównawcze z systemem prawa polskiego. Prace te publikuje m.in. w opiniotwórczych polskich czasopismach, takich jak: „Przegląd Legislacyjny”, „Przegląd Sejmowy” i w polskich monografiach. Był inicjatorem i prowadzącym studia podyplomowe „Prawo gospodarcze i ochrony środowiska” w Szkole Wyższej w Trewirze. Wykładał w słynnej Szkole Wyższej Administracji w Speyer w latach 1988–1990. Powołany na stanowisko profesora prawa administracyjnego i ochrony środowiska

w 1991 r. w Wyższej Szkole Zawodowej w Bingen w Nadrenii-Palatynacie. W latach 1996–1999 z ramienia władz krajowych był współzałożycielem i profesorem Wyższej Szkoły Administracji w kampusie ochrony środowiska w Birkenfeld kształcącej kadry dla urzędów państwowych.

Na Brandenburskim Uniwersytecie Technicznym (BTU) w Cottbus w październiku 1999 r. objął katedrę na Wydziale Nauk o Środowisku i Techniki Ochrony Środowiska. W tej uczelni utworzył uzupełniające studia magisterskie „Prawo gospodarcze dla przedsiębiorstw technologicznych” kończące się nadaniem tytułu Master of Business Law oraz Kolegium Doktoranckie dla niemieckich i polskich doktorantów w ścisłej współpracy od 2007 r. z Uniwersytetem Wrocławskim. Prof. Lothar prowadzi bowiem organizacyjną i naukową współpracę z naszą uczelnią od wielu lat, w szczególności z Wydziałem Prawa, Administracji i Ekonomii, a także z innymi polskimi uczelniami: Uniwersytetem Opolskim, Uniwersytetem Łódzkim, Uniwersytetem Szczecińskim, Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu. Współpracuje również z Polską Akademią Nauk. Kierując na BTU Katedrą Prawa Publicznego i Prawa Ochrony Środowiska, początkowo jako jej kierownik, a od 2002 r. jako dyrektor Centrum Nauk Prawnych i Administracyjnych, integruje naukowo niemieckich i polskich badaczy prawa ochrony środowiska. Wyniki naukowe wieloletniej współpracy polsko-niemieckiej są publikowane w prestiżowych niemieckich wydawnictwach: „Recht und Wirtschaft” w Heidelbergu, „Springer-Berlin–Nowy York, Nomos Verlag” w Baden-Baden, Zeszytach Naukowych Brandenburskiego Uniwersytetu Technicznego, Wydawnictwie Becka czy Lexxion Verlag w Berlinie.

Prof. Knopp ma duże zasługi w upowszechnianiu dorobku polskiej nauki prawa administracyjnego i prawa ochrony środowiska w Niemczech oraz innych państwach europejskich. W 2001 r. z jego inicjatywy wprowadzono na Brandenburskim Uniwersytecie Technicznym wykłady z polskiego prawa publicznego i prawa ochrony środowiska w międzynarodowym Centrum Nauk Prawnych

i Administracyjnych na tej uczelni, kontynuowane do 2004 r. Monografie pod redakcją naukową prof. Lothara Knoppa, prezentujące dorobek polskiej i niemieckiej doktryny prawniczej, wydawane w językach polskim, niemieckim i angielskim, znane są w Niemczech i innych państwach Europy Zachodniej. Szczególnie wyróżnić należy 2-tomowe wydawnictwo pt. „Reforms in CEE-Countries with Regard to European Enlargement”, Springer V, Heidelberg 2004. Wspólne monografie, przygotowywane przez kilku autorów, były w latach 2002–2007 corocznie publikowane. Na szczególną uwagę zasługuje tom opublikowany w Wydawnictwie „Recht und Wirtschaft” pt. „Rozwój prawa ochrony powietrza i handel uprawnieniami emisyjnymi w Niemczech i w Polsce”, 2005 r. (red. L. Knopp, F.J. Peine, K. Nowacki). Monografia ta, wydana w języku polskim, prezentuje wzorcowy model współpracy międzynarodowej w dziedzinie prawa ochrony środowiska.

Z partnerami polskimi, w szczególności z Uniwersytetu Wrocławskiego, były prowadzone przez prof. Knoppa badania prawnej odpowiedzialności za szkody w środowisku i bezpieczeństwo chemiczne zgodnie z prawem UE. W opracowaniach analizowano możliwości i sposób transpozycji prawa wspólnotowego do prawa wewnętrznego Polski i Niemiec, a także rozwój regulacji prawnych dotyczących bezpiecznego postępowania z substancjami i preparatami chemicznymi. Badania te doprowadziły do wspólnego projektu wdrożenia systemu REACH (Regulation for Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals), czyli rozporządzenia w sprawie rejestracji, oceny, udzielania

zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów. W wyniku opracowania systemu REACH powstała monografia o wdrażaniu systemu do prawa wewnętrznego państw członkowskich UE. Rezultatem badań ostatnich lat zespołów polskiego i niemieckiego, pod kierunkiem prof. Lothara Knoppa i prof. Konrada Nowackiego, czyli badaczy z Uniwersytetu Wrocławskiego, Cottbus, Viadriny, Uniwersytetu Łódzkiego i Uniwersytetu Opolskiego, jest opracowanie pt. „Polnisches Umweltrecht – Ausgewählte Texte mit Erläuterungen für die deutsche Wirtschaftspraxis”, Lexxion Verlag, Berlin 2007 (red. Knopp/Peine/Boć/Nowacki).

Opracowanie zostało przyjęte na rynku niemieckim z dużym zainteresowaniem jako prekursor-skie. Zawiera tłumaczenia kilkudziesięciu aktów prawnych z polskiego systemu prawa ochrony środowiska z ich omówieniami, najważniejsze postanowienia Konstytucji RP i wybrane akty prawa administracyjnego.

Prof. Lothar Knopp to nie tylko uznany w Niemczech uczony, adwokat w sprawach doradztwa i reprezentowania przedsiębiorstw, występujący przed Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości w Luksemburgu, inicjator i organizator niemiecko-polskich badań w obszarze prawa ochrony środowiska, lecz także akademik zabiegający o granty i środki finansowe na te badania. Wsparcie stanowiły środki pomocowe z Brukseli, pieniądze z Niemieckiej Federalnej Fundacji Ochrony Środowiska (Bundesumweltstiftung – DBU) z Osnabrück i innych fundacji niemieckich, np. Fundacji A. von Humboldta czy Deutsche Forschungsgemeinschaft – DFG. Były to dziesiątki tysięcy euro na badania, sympozja, szkolenia, granty, staże, wydawnictwa. Możliwe było także korzystanie z bibliotek, sprzętu elektronicznego i pomieszczeń BTU. Prof. Knopp wygłaszał wielokrotnie na Uniwersytecie Wrocławskim wykłady dla pracowników i studentów z prawa publicznego i prawa ochrony środowiska. Jako organizator i uczestnik konferencji naukowych brał udział w dyskusjach seminaryjnych.

Obecnie prof. Lothar Knopp jest profesorem wizytującym na Uniwersytecie Opolskim. Współpraca prof. Lothara Knoppa z Brandenburgskiego Uniwersytetu Technicznego z polskimi badaczami została sformalizowana podpisaniem umowy z Wydziałem Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego i sygnowana przez ówczesnego dziekana prof. Marka Bojarskiego. Porozumienie to przewiduje m.in. wymianę naukową pracowników obu uczelni. Zawarta została też umowa o współpracy z Uniwersytetem Opolskim.

Dzięki inwencji i woli działania prof. Knoppa nawiązana została więc dobra współpraca naukowa między niemieckimi i polskimi uczelniami. Profesor skupia uczonych organizujących zespoły badawcze, które podejmują nowatorskie kierunki badań. W kierowanym przez niego Centrum Nauk Prawnych i Administracyjnych Uniwersytetu Brandenburgskiego wykłady wygłaszają polscy naukowcy, przebywają na stypendiach polscy doktoranci i asystenci, organizowane są cykliczne konferencje i sympozja z udziałem prawników z polskich uczelni, w szczególności z Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Bardzo istotnym zatem wkładem prof. Lothara Knoppa we współpracę z naszą uczelnią są wspólne badania naukowe i semi-

naria doktoranckie. Promotor prof. Jan Boć powiedział w laudacji m.in. „w życiu każdego człowieka jest czas siania i czas zbierania, który zwykle przychodzi późno, czasem zbyt późno, by cieszyć i budować pokłady energii potrzebnej do kontynuowania dzieła. Prof. Lothar Knopp zostaje doktorem honoris causa w wieku, w którym jeszcze wszystko cieszy, a satysfakcja, jaką daje człowiekowi dostrzeżenie

jego poczyniń, ma moc twórczą. Waga godności, jaką przyjmuje dzisiaj prof. Lothar Knopp, wymaga siły, żeby ją unieść i nieść długo, nie tylko dla siebie, nieść dla Niemiec i Polski, dla swojego Uniwersytetu Brandenburgskiego i dla naszego Uniwersytetu Wrocławskiego, dla dobra przyszłych między nami stosunków publicznych i prywatnych”.

(kad)

Q.F.F. F.Q.S.

NOS

MARCUS BOJARSKI
IURIS DOCTOR HABILITATUS
IURIS POENALIS PROFESSOR ORDINARIUS
UNIVERSITATIS WRATISLAVIENSIS HOC TEMPORE RECTOR MAGNIFICUS

VLADIMIRUS GROMSKI
IURIS DOCTOR HABILITATUS
THEORIAE ET PHILOSOPHIAE IURIS PROFESSOR EXTRAORDINARIUS
FACULTATIS IURIS, ADMINISTRATIONIS ET OECONOMIAE HOC TEMPORE DECANUS SPECTABILIS

IOANNES BOĆ
IURIS DOCTOR HABILITATUS
IURIS ADMINISTRATIVI PROFESSOR ORDINARIUS
PROMOTOR RITE CONSTITUTUS

IN VIRUM CLARISSIMUM

LOTHARIUM KNOPP

RERUM PUBLICARUM DOCTOREM
IURIS PUBLICI, ADMINISTRATIVI ET AMBITALIS IN UNIVERSITATE TECHNICA
BRANDENBURGICA COTBUSIENSI PROFESSOREM ORDINARIUM
CENTRI STUDIORUM IURIDICORUM ET ADMINISTRATIVORUM IN EADEM UNIVERSITATE CONDITI
DIRECTOREM NEGOTIA GERENTEM

QUI UNIVERSITATIS RUPERTO-CAROLAE HEIDELBERGENSIS ALUMNUS
NON SOLUM DOCENDI INVESTIGANDIQUE MUNERA IN VARIIS GERMANIAE SCHOLIS ACADEMICIS
(IN QUARUM NUMERO ILLUSTRIS ILLA FUIT RERUM PUBLICARUM SCHOLA SPIRENSIS)
SUMMA DILIGENTIA EXSECUTUS EST, SED ETIAM MULTOS PER ANNOS
CAUSAS AD IUS ADMINISTRATIVUM PERTINENTES EGREGIE ACTITAVIT

QUI IURIS PERITIA INSIGNIS EIS PRAECIPUE QUAESTIONIBUS TRACTANDIS
QUAE AD REM PUBLICAM ADMINISTRATIONEMQUE ET MUNDUM AMBIENTEM SPECTANT
OPERAM NAVAVIT

QUI MULTUM LABORIS AD ID CONTULIT, UT GERMANORUM ET POLONORUM HOMINES DOCTI
LEGUM UTRIUSQUE CIVITATIS AMBITALIIUM PERSCRUTATORES
STUDIORUM COMMUNITER EXERCENDORUM FRUCTUS QUAM PROSPERRIMOS CAPERENT

QUI UNA CUM IOANNE BOĆ CONRADOQUE NOWACKI WRATISLAVIENSIBUS
MAGNI MOMENTI LIBROS, QUIBUS DOCTRINAE LEGALIS FUNDAMENTA
AD MUNDUM AMBIENTEM TUENDUM PERTINENTIA EXPONUNTUR, EDENDOS CURAVIT

QUI IURIS ADMINISTRATIVI ET AMBITALIS DISCIPLINAE APUD POLONOS EXCULTAE EXCOLEND-
EQUE
PATRONUM SESE IN GERMANIA PRAEBUIT

EX DECRETO FACULTATIS AMPLISSIMIQUE SENATUS
HONORIS CAUSA
SCIENTIARUM DOCTORIS NOMEN ET HONORES, IURA ET PRIVILEGIA OMNIA CONTULIMUS
IN EIUSQUE REI FIDEM HASCE LITTERAS UNIVERSITATIS SIGILLO MUNIENDAS CURAVIMUS

WRATISLAVIAE, DIE XV MENSIS NOVEMBRIS ANNO MMVIII

VLADIMIRUS GROMSKI
H.T. DECANUS

MARCUS BOJARSKI
H.T. RECTOR

IOANNES BOĆ
PROMOTOR

DIPLOMA NR 145

WYKŁAD PROF. LOTHARA KNOPPA, DOKTORA HC UWR

Magnificencie, Wielce Szanowny Panie Rektore!

Wysoki Senacie! Wysokie Rady Wydziałów!

Dostojne Zgromadzenie! Szanowni Państwo!

Nadanie mi dziś godności doktora hc przez Uniwersytet Wrocławski jest dla mnie wielkim zaszczytem. Będzie to dla mnie bodziec do dalszego pogłębienia dotychczasowej intensywności współpracy z polskimi uniwersytetami, zwłaszcza Uniwersytetem Wrocławskim i jego Wydziałem Prawa, Administracji i Ekonomii. Współpraca ta zawsze była dla mnie powodem wielkiej radości i źródłem wielu pozytywnych impulsów w mojej działalności naukowej. Na drodze, której ukoronowaniem jest dzisiejszy dzień, spotkałem się z koleżeńskim, przyjaznym podejściem wielu uznanych polskich prawników.

Spośród wszystkich osób, z którymi dane mi było zetknąć się na niwie naukowej i w relacjach osobistych, pragnę podziękować w tym zaszczytnym dniu szczególnie serdecznie panu prof. dr. Markowi Bojarskiemu, panu prof. dr. Janowi Bociowi i panu prof. dr. Konradowi Nowackiemu. Zwłaszcza pan prof. Nowacki jest jedną z najważniejszych postaci, których zasługą jest współpraca między moim uniwersytetem macierzystym, Uniwersytetem w Chociebużu, a Uniwersytetem Wrocławskim, a także współpraca z innymi polskimi uniwersytetami i ośrodkami.

Współpraca ta obejmuje m.in. Uniwersytet Łódzki, a w nim pana prof. dr. Marka Górskiego, Uniwersytet Opolski z panem prof. dr. Stanisławem Stadniczeńko i Uniwersytet Szczeciński z panem prof. dr. Zbigniewem Ofiarskim. Umowa o współpracy, zawarta między Centrum Nauk Prawnych i Administracyjnych Brandenburskiego Uniwersytetu Technicznego w Chociebużu (BTU Cottbus) a Wydziałem Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego istnieje nie tylko na papierze, lecz już od lat jest realizowana i kontynuowana z całą intensywnością przez ludzi nauki z Polski i Niemiec, i to zanim jeszcze jako taka przypieczętowała dotychczasową formę współpracy. Szanowni Państwo!

Nadanie godności doktora hc przez Uniwersytet Wrocławski stanowi dla mnie wielki zaszczyt już choćby dlatego, że ten ponadtrzechsetletni uniwersytet jest – jak wiadomo – uczelnią o bogatych tradycjach, w której dziejach odzwierciedla się wszak również rozwój nauk prawnych. Po początkowo nieudanych próbach założenia Wydziału Prawnego za panowania cesarza Karola VI w roku 1713 utworzone wówczas katedry prawne Uniwersytetu Leopoldyńskiego wydały znamienitych niemieckich, czeskich i polskich prawników. Po połączeniu Uniwersytetu Leopoldyńskiego z Uniwersytetem Viadrina we Frankfurcie nad Odrą w 1811 roku powstał pełny wydział prawniczy, będący do dziś ważnym ośrodkiem dydaktyczno-badawczym Uniwersytetu Wrocławskiego. Dzięki dorobkowi kultury wykazującej wpływy austriackie, pruskie, czeskie i polskie Uniwersytet Wrocławski stał się świetną instytucją naukową. Aż do początku XX wieku mówiono wręcz o „tolerancyjnym uniwersytecie”, na którym działali profesorowie,

dziękani i rektorzy z Polski i Czech. Do tego czasu na Uniwersytecie Wrocławskim prowadziło badania dziewięciu laureatów Nagrody Nobla, wśród nich Theodor Mommsen, prawnik zajmujący się prawem rzymskim. Do sławy dawnego uniwersytetu znacznie przyczyniła się epoka nowożytna po zakończeniu drugiej wojny światowej.

Obecnie Uniwersytet Wrocławski zalicza się do najlepszych polskich uczelni. Senat, którego uchwałą zawdzięczać dzisiejszy zaszczyt przyznania godności doktora hc, dał w czerwcu 2000 roku wyraz temu, jak ważne są wskazane przeze mnie etapy rozwoju Uniwersytetu Wrocławskiego:

Świadomy różnorodności tego dziedzictwa, Uniwersytet Wrocławski realizuje swą misję poprzez pracę uczonych w sferze dyscyplin akademickich, przez edukację i wychowanie młodzieży, a także wnoszą istotny wkład w kulturę i naukę Europy oraz świata. Uczelnia nasza pragnie uczcić swój jubileusz, nawiązując do prześwietnej przeszłości, w tym do aktu fundacyjnego Uniwersytetu, ogłoszonego przez króla Czech i Węgier Władysława II Jagiełły, do tradycji Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie oraz do wcześniejszych dziejów Uniwersytetu Wrocławskiego, wywodzącego się z powstałego w 1702 r. Akademii Leopoldyńskiej. Wspólnota akademicka pragnie, by jubileusz ten stał się sposobnością do zaimplementowania swego zaangażowania na rzecz ucieleśnianych w dziejach naszego Uniwersytetu humanistycznych ideałów otwartości, tolerancji, pokoju i porozumienia między narodami oraz do promocji idei pełnego powrotu odnowionej Rzeczypospolitej Polskiej do Europy.

W świetnym, krótkim opracowaniu polskim „Uniwersytet Wrocławski”, wydanym przez Ossolineum w 1963 roku, autorstwa wybitnych polskich profesorów, pod patronatem ówczesnego rektora Uniwersytetu Wrocławskiego prof. Alfreda Jahna, czytamy o Alma Mater Wratislaviensis:

Kto po raz pierwszy odwiedza Uniwersytet we Wrocławiu, uderzony jest różnorodnością świadectw, wspomnień i śladów, które w nim znajduje. Spogląda najpierw na piękny gmach barokowy, który przypomina włoskie pałace lub rezydencje Wiednia i Pragi. Gdy wchodzi do Auli, ogarnia go nastrój architektury jezuickiej. Ogromny plafon pełen jest światła, ruchu, ekstatycznych postaci, uczonych alegorii. Z nisz okiennych spoglądają starożytni poeci na przemian z doktorami Kościoła, w jednaki ujęci medaliony i w jednako heroicznych epitetach przedstawieni. Nikt tu nie zacieriał śladów po swoich poprzednikach: rzeźby w tej sali mówią o panowaniu Habsburgów, portrety o rządach pruskich, napisy o feudalnych rodach śląskich.

Szanowni Państwo!

Pewne jest, że wydziały i ośrodki naukowe Uniwersytetu Wrocławskiego współdziałały w ramach ścisłej współpracy międzynarodowej w zjednoczonej Europie. Europa ta, niezależnie od różnorodności regulacji, nadal czeka na odnowę dzięki wspólnej konstytucji, która za sprawą weta w irlandzkim referendum utknęła na razie w miejscu. Nawet jeśli użycie pojęcia „konstytucji” w odniesieniu do traktatu lizbońskiego jako głównego zbioru reform wydaje się nieco przesadzone, to jednak jego tymczasowe

odrzućcenie uniemożliwia obecnie wprowadzenie w życie treści istotnych dla Wspólnoty i państw członkowskich. Otóż reformy te przewidywały przede wszystkim wzmocnienie praw regionów we Wspólnocie pod hasłem Europy regionów, do których należy zwłaszcza Śląsk jako jeden z najważniejszych regionów środkowoeuropejskich.

Poza tym należałoby wzmocnić zasadę subsydiarności w celu zachowania narodowej tożsamości prawnej i tradycji prawa w związku z ciążącym na ustawodawcy europejskim obowiązkiem uzasadniania wydawanych przez regulacji wspólnotowych.

Obecnie eurosceptycy, znajdujący się także w gronie prawników, przypominają Unii Europejskiej z lubością – po niewykorzystaniu możliwości oferowanych przez traktat lizboński – o niebezpieczeństwie rozpadu do poziomu luźnego związku gospodarczego nieposiadającego własnych, trwałych celów. Nierzadko w niemieckiej literaturze prawnej ubolewa się nad utratą narodowej tożsamości prawnej, będącej konsekwencją założeń wynikających z prawa europejskiego, i nad związaniem z tym wyobcowaniem prawa krajowego niemalże we wszystkich dziedzinach życia. Obecne niepowodzenie podejmowanych na płaszczyźnie prawa wspólnotowego starań zmierzających do stworzenia wspólnej konstytucji lub przynajmniej podobnego do konstytucji zbioru traktatów uzasadnia się brakiem przejrzystości i niezrozumiałości przyjętych regulacji oraz oderwaniem brukselskich reformatorów od rzeczywistości, w jakiej żyją zwykli obywatele. Czy zatem Wspólnota Europejska stała się „bezzębnym papierowym tygrysem”, którego wysokie aspiracje odnoszące się do wspólnego systemu wartości zdobić będą li tylko odnośne akty umów? Bynajmniej. Zwartość Wspólnoty ukazała się nie tylko podczas ostatniego światowego kryzysu bankowego, gdzie na poziomie UE państwa członkowskie uchwałyły pakiety naprawcze mające na celu wsparcie finansowe banków borykających się z trudnościami finansowymi, aby w ten sposób zapewnić – przede wszystkim inwestorom – pewną ochronę na wypadek, gdyby dany bank utracił zdolność płatniczą. Szanowni Państwo!

Prawo europejskie jest mimo całej krytyki niezbędną „klamrą” nadającą Wspólnocie jednolity profil odpowiadający wspólnemu systemowi wartości. Polska jeszcze na długo przed przystąpieniem do Wspólnoty w maju 2004 roku zaczęła scalać swoje regulacje ze standardami europejskimi lub też odpowiednio je dostosowywać. Stwierdzenie to słuszne jest zwłaszcza w odniesieniu do polskiego prawa ochrony środowiska, o ile mój skromny osąd jest wystarczający w jednej z moich podstawowych dziedzin działalności i badań, którą jest właśnie prawo ochrony środowiska. W jakim stopniu prawo europejskie, zgodnie z jednym ze swoich ważniejszych celów, faktycznie zdoła doprowadzić do harmonizacji porządków prawnych państw członkowskich, tak aby stworzyć porównywalne warunki w UE, należy krytycznie rozważyć – na płaszczyźnie krajowej oraz europejskiej – w odniesieniu do każdego zbioru regulacji osobno, a całościowo w odniesieniu do danej dziedziny życia, która ma się stać przedmiotem regulacji prawnej. Odpowiedzi często zawarte

są nie w samym prawie wspólnotowym, lecz w stanowiących jego podstawę rozważaniach i celach. Trzeba przy tym uwolnić się od wyobrażenia, jakoby prawo wspólnotowe zasadzało się wyłącznie na możliwym do zobiektywizowania prawodawstwie, gdyż jest ono raczej zawsze jednocześnie produktem stworzonym przez oddziaływania polityczne poszczególnych państw członkowskich, chcących włączyć swoje doświadczenia i tradycje prawne do regulacji zawartych w prawie wspólnotowym. W ten sposób często powstaje wrażenie, że unormowania w zakresie prawa wspólnotowego nie są podstawowym czynnikiem harmonizującym i integrującym prawo państw członkowskich. Przy takim podejściu umyka jednak uwadze, że prawo wspólnotowe rośnie wraz z dalszym rozwojem samych państw członkowskich i w końcu daje wyraz przemianom społeczno-politycznym zachodzącym w państwach członkowskich. Kto się poczuwa do tej wspólnoty, musi to zaakceptować i ma też obowiązek współtworzenia założeń prawa wspólnotowego, zmierzających do utworzenia jednności prawnej jako ważnego celu systemu wartości zawartych w prawie wspólnotowym, z jednoczesnym uwzględnieniem uwarunkowań i osobliwości krajowych porządków prawnych dla zachowania narodowej tradycji prawnej. Dotyczy to także podstawowego celu Wspólnoty, polegającego na stworzeniu konstytucji, która ugruntuje najszczytniejsze wartości

Wspólnoty i jej obywateli w sposób prawnie wiążący wszystkie podmioty. Próby osiągnięcia tego celu były już podejmowane. Ostatnia z nich, zmierzająca do stworzenia podobnego do konstytucji zbioru reform, nie powiodła się. Jednak wnioskowanie na tej podstawie o upadku Wspólnoty jako całości byłoby chybiające, skoro europejska wspólnota państw już od dłuższego czasu staje przed wielkimi wyzwaniami, w związku z procesem globalizacji, a z wyzwaniami tymi można się uporać tylko razem. Tu akurat dewiza w herbie Paryża może się odnosić do przyszłości Europy: *Fluctuat nec mergitur!* (Miotana nim fala, ale on nie tonie!). Wspólnota powinna się jednak wstrzymać w chwili obecnej z dalszym rozszerzeniem do czasu, aż za sprawą skutecznej „naprawy” niedawno odrzuconego zbioru reform ponownie odzyska niezbędną stabilność wewnętrzną. Jest to warunek podjęcia nowych zadań związanych z włączeniem dalszych potencjalnych członków. W tym sensie Polsce i Niemcom przypadnie ważna rola. Oba kraje, będące sąsiadami i partnerami, muszą wspólnie wzmacnić swoje wpływy polityczne w Brukseli, aby ponownie uruchomić zwłaszcza proces kształtowania konstytucji na płaszczyźnie europejskiej zgodnie z systemem wartości zawartym w prawie wspólnotowym, i to dla dobra swoich obywateli. Na poziomie Wspólnoty powinno w przyszłości rozbrzmiewać czarodziejskie zaklęcie: „uproszczenie”, gdyż tylko dzięki mniej złożonemu, ale za

to łatwiejszemu do zrozumienia i bardziej przejrzystemu prawodawstwu będzie można odzyskać częściowo utraconą wiarę obywateli Unii w sprawne działanie Wspólnoty. W tym kontekście znacząca rola przypada naukom prawnym; ich zadanie będzie polegało na śledzeniu tego procesu, wspieraniu go i analizowaniu. Intensywna współpraca polskich i niemieckich prawników w takiej formie, jaką znamy od lat w Centrum Nauk Prawnych i Administracyjnych Brandenburskiego Uniwersytetu Technicznego w Chociebużu i na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, może wnieść w tym względzie ważny wkład. Szanowni Państwo!

Kończąc, pragnę podziękować wszystkim, dzięki którym ten zaszczytny dzień mógł mieć miejsce w moim życiu i którzy dotąd mi towarzyszyli; niektórzy odbyli długą podróż, aby wziąć udział w tym uroczystym wydarzeniu. Są wśród nich znamienici przedstawiciele nauki i gospodarki, z którymi od wielu lat łączą mnie nieraz także przyjacielskie stosunki. Mam nadzieję, że i w przyszłości okaże się godny tego wielkiego zaszczytu i że badania prowadzone przeze mnie wraz z polskimi kolegami będą służyć nie tylko dalszemu rozwojowi nauk prawnych, lecz także wymianie kulturalnej między oboma krajami. Wspólnie wiele możemy się od siebie nauczyć dla dobra nauki i szczerzej przyjaźni. Dziękuję Państwu za uwagę.

(tł. Roland Czarnecki)

Odnaczenia państwowe

Listę odznaczonych 34 pracowników Uniwersytetu Wrocławskiego przedstawił prorektor prof. Władysław Dynak. W imieniu Prezydenta RP medalami za wzorowe, wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków służbowych odznaczył wyróżnionych wojewoda dolnośląski Rafał Jurkowlaniec.

Srebrny Krzyż Zasługi otrzymali

- prof. Zofia Tarajło-Lipowska z Instytutu Filologii Słowiańskiej
- prof. Janusz Jędrzejewski z Instytutu Fizyki Teoretycznej
- prof. Adam Chmielewski z Instytutu Filozofii
- dr hab. Stanisław Mazur z Instytutu Nauk Geologicznych

Brazowy Krzyż Zasługi otrzymała

- Lidia Jabłonka-Car z Zakładu Podstaw Chemii

Medal Złoty za Długoletnią Służbę otrzymali

- prof. Teresa Szostek z Instytutu Filologii Klasycznej i Kultury Antycznej
- dr Małgorzata Derkacz z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa
- mgr Urszula Zgorzelska z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa
- prof. Barbara Adamiak z Instytutu Nauk Administracyjnych
- prof. Konrad Nowacki z Instytutu Nauk Administracyjnych
- Aleksandra Kaszyca z Dziekanatu Niestacjo-

narnych Studiów Administracji

- dr Andrzej Ostrasz z Instytutu Fizyki Doświadczalnej
- mgr Urszula Mikołajczak z Instytutu Fizyki Doświadczalnej
- dr Barbara Letachowicz z Instytutu Biologii Roślin
- mgr Aleksandra Boryśławska z Biblioteki Instytutu Biologii Roślin
- mgr inż. Elżbieta Staszewska z Instytutu Biologii Roślin
- dr Krzysztof Drabent z Zakładu Podstaw Chemii
- Henryk Szczepański z Sekcji Technicznej Wydziału Chemii
- dr Krzysztof Tabisz z Instytutu Matematycznego
- dr Mieczysław Wodecki z Instytutu Informatyki
- mgr Halina Jagieła z Oddziału Udostępniania Zbiorów BU
- mgr Anna Labocha z Oddziału Opracowania Wydawnictw Zwartych BU
- mgr Ewa Pitak z Oddziału Informacji Na-

ukowej BU

• Halina Romańska
z Oddziału Opracowania Wydawnictw Zwartych BU

• mgr Weronika Styrkowiec

z Sekretariatu Prorektorów

• Krystyna Kochaniak

z Działu Gospodarki Nieruchomościami

• inż. Tadeusz Pyra

z Działu Nadzoru Technicznego

Medal Srebrny za Długoletnią Służbę otrzymali

• prof. Bogumiła Staniów

z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa

• prof. Leszek Pułka

z Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej

• mgr Barbara Cader-Sroka

z Instytutu Astronomicznego

• mgr Zofia Rek

z Biblioteki Instytutów Fizyki

• prof. Stanisław Staśko
z Instytutu Nauk Geologicznych

• mgr Grażyna Czajkowska
z Oddziału Opracowania Wydawnictw Zwartych BU

• Barbara Drogosz

z Oddziału Opracowania Wydawnictw Zwartych BU

• Barbara Kaźnica

z Oddziału Opracowania Wydawnictw Zwartych BU

• mgr Małgorzata Minikowska

z Oddziału Starych Druków BU

• mgr Maria Trembulak

z Oddziału Opracowania Wydawnictw Zwartych BU

Medal Brązowy za Długoletnią Służbę otrzymali

• prof. Małgorzata Masternak-Kubiak

z Katedry Prawa Konstytucyjnego

• prof. dr hab. Maciej Mróz

z Instytutu Studiów Międzynarodowych

Odnaczenia resortowe

Minister nauki i szkolnictwa wyższego odznaczył Medalem Komisji Edukacji Narodowej 11 pracowników naszej uczelni. Listę odznaczonych odczytał prorektor prof. Władysław Dynak.

Odnaczenia wręczyła Danuta Leśniewska, dolnośląska kurator oświaty.

Medal Komisji Edukacji Narodowej otrzymali

• prof. Anna Migoń

z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa

• dr Bolesław Rajman

z Katedry Filologii Niderlandzkiej im. Erazma z Rotterdamu

• dr Alina Czapiga

z Instytutu Psychologii

• dr Elżbieta Kołackiewicz

z Instytutu Historii Sztuki

• prof. Jadwiga Anioł-Kwiatkowska

z Instytutu Biologii Roślin

• dr Wojciech Ostrowski z Instytutu Filozofii

• prof. Jacek Gliński

z Zakładu Chemii Analitycznej

• dr Ewa Kołczyk z Instytutu Informatyki

• dr Bogdan Mincer

z Instytutu Matematycznego

• prof. Stanisław Ciok

z Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego

• dr Jolanta Muszer

z Instytutu Nauk Geologicznych

Nagroda Księżnej Jadwigi Śląskiej 2008

Laudację laureatom tej nagrody wygłosił JM Rektor prof. Marek Bojarski.

W tym roku Nagrodę Księżnej Jadwigi Śląskiej, ufundowaną przez Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego, Prezydenta Wrocławia i Salon Śląski, przyznano dwóm wybitnym politykom, Tadeuszowi Mazowieckiemu i Helmutowi Kohlowi. Kapituła nagrody uwzględniła przy wyborze laureatów wielkie zasługi i kontekst historyczny ich działań. W przyszłym roku będzie obchodzona 20. rocznica odzyskania przez Polskę pełnej suwerenności, a Niemcy będą świętować 20. rocznicę zburzenia muru berlińskiego, symbolu podziału Niemiec i Europy. Obaj politycy związani są z tymi wydarzeniami.

Tadeusz Mazowiecki był pierwszym od II wojny światowej niekomunistycznym premierem Polski, Helmut Kohl był zaś kanclerzem zjednoczenia Niemiec. Obaj politycy otworzyli w stosunkach polsko-niemieckich nowy rozdział i położyli fundament nie tylko pod partnerskie relacje, lecz także nadal nowe impulsy procesowi porozumienia i pojednania między Polakami i Niemcami.

Symbolicznego znaczenia nabrała tzw. msza pojednania w dolnośląskiej Krzyżowej z 12 listopada 1989 r., w czasie której obaj przywódcy w przyjazny sposób przekazali sobie znak pokoju. Gest ten, stanowiący element mszy św., dodał wydarzeniom politycznym szerszego tła, a pojednanie między obu narodami pokazało nie tylko coś ważnego docześnie, lecz także przyjęło wymiar duchowy. Przełom polityczny zaowocował niebawem ważnymi traktatami o granicy i dobrym sąsiedztwie między Polską a Niemcami. Traktaty te do dzisiaj wyznaczają ramy wzajemnych relacji. Premiera Tadeusza Mazowieckiego i niemieckiego kanclerza Helmuta Kohla należy uznać za czołowe postacie ułatwiające swoim narodom odnalezienie słusznej drogi w nowym, rodzącym się po upadku komunizmu świecie. Nagrodzeni nie przybyli na uroczystość z ważnych powodów osobistych.

Statuetki Księżnej Jadwigi Śląskiej będą oczekiwały na wręczenie ich tegorocznym laureatom w przyszłym roku, w 20. rocznicę mszy pojednania w Krzyżowej.

Nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Nagrodzeni odebrali dyplomy z rąk prorektora prof. Adama Jezierskiego.

Laureatami nagród indywidualnych zostali

- * prof. Leszek Pacholski – indywidualna nagroda za osiągnięcia organizacyjne
- * prof. Stefan Mróz – indywidualna nagroda za całokształt dorobku
- * prof. Janina Gajda-Krynicka – indywidualna nagroda II stopnia za osiągnięcia naukowe, za monografię pt. „Filozofia przedplatońska”
- * prof. Wojciech Sitek (pośmiertnie) – indywidualna nagroda II stopnia za osiągnięcia naukowe, za książkę pt. „Między rynkiem a civil society. Konteksty badań socjologicznych”
- * dr Dariusz Buraczewski – indywidualna nagroda II stopnia za osiągnięcia naukowe z anali-

zy harmonicznej dotyczące stochastycznej rekursji

- * dr Piotr Oszczanowski – indywidualna nagroda II stopnia za osiągnięcia naukowe, za książkę pt. „Cassus Żórawiny. Kościół Trójcy Świętej w Żórawinie około 1600 roku”
- Nagrodę zespołową za osiągnięcia naukowe otrzymali za współautorstwo osiągnięcia dotyczące dynamicznych przełączników achromatyczności w układach porfiryńowych
- * prof. Lechosław Latos-Grażyński
- * dr Ludmiła Sterenberga
- * dr Marcin Stępień

Złoty Medal UWr za zasługi dla uczelni

Prof. Austin J. Barnes pochodzi z Wielkiej Brytanii, w 1966 r. ukończył studia chemiczne na Uniwersytecie Cambridge, natomiast doktorat z zakresu chemii (1969 r.) oraz habilitację (1986 r.) uzyskał na Uniwersytecie Walijskim. Od 1973 roku jest związany z Uniwersyteciem w Salford, obecnie jako profesor chemii. Prof. Barnes jest wybitnym specjalistą w dziedzinie spektroskopii molekularnej; jego zainteresowania naukowe skupiają się na układach z silnym wiązaniem wodorowym, kryształach ferroelektrycznych oraz materiałach istotnych w optyce nieliniowej. Ma duże osiągnięcia w obszarze badań metodami spektroskopii oscylacyjnej układów molekularnych znajdujących się w niskotemperaturowych matrycach gazów szlachetnych i azotowych. Jego prace dotyczące kompleksów z wiązaniem wodorowym, badań fotochemicznych oraz układów związanych z chemią atmosferyczną weszły na

stałe do literatury światowej. Opublikował ponad 120 prac naukowych i był edytorem 4 książek. Od 1994 r. prof. Austin J. Barnes jest głównym edytorem ważnego czasopisma naukowego „Journal of Molecular Structure”, wydawanego przez Elsevier. Od 1994 r. jest prezydentem Międzynarodowego Komitetu EUCMOS (The European Congress on Molecular Spectroscopy), a od 1985 r. jest członkiem International Advisory Board of Horizons in Hydrogen Bond Research Workshops. Prof. Barnes od wielu lat współpracuje z naukowcami Wydziału Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego. Efektem tej współpracy jest kilkadziesiąt prac wspólnie opublikowanych w czasopiśmie międzynarodowych. Ma też olbrzymie zasługi w promowaniu Uniwersytetu Wrocławskiego. Dzięki jego przychylności i wsparciu referaty prezentowane na wielu konferencjach organizowanych przez Wydział Chemii UWr były publikowane

Medal wręcza prof. Adam Jezierski

w specjalnych zeszytach „Journal of Molecular Structure”.

Prof. Austin J. Barnes aktywnie uczestniczył także w pracach Międzynarodowego Komitetu na rzecz budowy nowej biblioteki uniwersyteckiej.

Prof. Andrzej Richling kieruje Zakładem Geoekologii na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego. Poprzednio był dyrektorem Instytutu Nauk Fizycznogeograficznych oraz pełnił sześciokrotnie funkcję dziekana Wydziału. Profesor współpracuje z czołowymi ośrodkami naukowymi w większości państw w Europie oraz z uniwersytetami w Ameryce Północnej i Łacińskiej. Członek honorowy Polskiego Towarzystwa Geograficznego i Rosyjskiego Towarzystwa Geograficznego oraz członek zwyczajny Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Jest członkiem komitetów redakcyjnych wielu czasopism o tematyce geograficznej. Zainteresowania naukowe prof. Richlinga koncentrują się na kompleksowej geografii fizycznej, kierunku traktującego całościowo środowisko przyrodnicze, do którego rozwoju znacznie się przyczynił. Wniósł on istotny wkład w rozwój metod badawczych tej dziedziny geografii. Profesor ma także istotne osiągnięcia w dziedzinie kartografii fizycznogeograficznej. Opracował i opublikował wiele map przedstawiających typologię krajobrazu naturalnego, w tym

nową wersję typologii krajobrazu naturalnego Polski. Jest autorem ponad 270 publikacji, w tym 4 książek. Pod jego redakcją powstało i ukazało się drukiem ponad 20 publikacji zbiorowych, w tym ostatnio „Geograficzne badania środowiska przyrodniczego”. Prof. Andrzeja Richlinga łączą bliskie kontakty naukowe z Instytutem Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego poczynając od lat siedemdziesiątych ubiegłego stulecia. Rozpoczęły się one od organizacji wspólnych konferencji naukowych, odbywających się głównie na Dolnym Śląsku. Prof. Richling i jego współpracownicy uczestniczą także w cyklicznych konferencjach międzynarodowych organizowanych przez prof. Jana Łobodę i prof. Stanisława Cioka z Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego UWr oraz w opracowaniu „Uwarunkowania rozwoju turystyki w krajach Europy Środkowo-Wschodniej” kierowanym przez prof. Jerzego Wyrzykowskiego. U prof. Richlinga na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych UW odbywają się seminaria z udziałem wrocławskich geografów. Pracownicy obu wydziałów publikują w wydawnictwach obu ośrodków, są

również członkami ich kolegów i zespołów wydawniczych. Prof. Andrzej Richling jest konsultantem i recenzentem wielu prac doktorskich, habilitacyjnych i wniosków profesorskich. Dzięki wielu jego inicjatywom w zakresie koordynacji rozwoju ośrodków geograficznych w całej Polsce, a także bliskiego współdziałania ośrodków geograficznych Wrocławia i Warszawy, kadra naukowa rozwija się, a także korzysta z udostępnianej bazy dokumentacyjnej i aparaturowej.

Laureat Złotej Serii UWr w 2008 r.

Laureatem drugiej edycji konkursu „Złota Seria Uniwersytetu Wrocławskiego” został prof. Borys Paszkiewicz z Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych. Dyplom Nagrody odebrał z rąk JM Rektora prof. Marka Bojarskiego. Nagrodzona książka pt. „Brakteaty pruskie. Tablice”, powstała w Instytucie Archeologii UWr. Autor podejmuje w niej próbę oddzielenia na tym etapie metodyki numizmatycznej monet krzyżackich od niekrzyżackich, pruskich od niepruskich oraz ich podporządkowania chronolo-

gii – względnej i absolutnej. Konkurs na wydanie książki w „Złotej Serii Uniwersytetu Wrocławskiego” Senat uczelni ustanowił w 2007 r. Celem tego przedsięwzięcia jest publikowanie książek autorstwa pracowników naukowych naszej uczelni, wyróżnionych w corocznym konkursie. Publikacja w prestiżowej formie wyróżnia wybitnego autora oryginalnego dzieła. Książkę wydaje Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.

Medal Pamiątkowy UWr dla Kanclerza BTU

Rektor prof. Marek Bojarski uhonorował Wolfganga Schrödera, Kanclerza Brandenburskiego Uniwersytetu Technicznego w Cottbus (Chociebużu), Medalem Pamiątkowym Uniwersytetu Wrocławskiego wybitym z okazji jubileuszu 300-lecia naszej uczelni.

Kanclerz Schröder został wyróżniony w dowód uznania dla działalności na rzecz naszej Alma Mater m.in. przez pozyskiwanie funduszy z programów pomocowych i środków finansowych na badania naukowe.

Kanclerz Wolfgang Schröder podziękował za to wyróżnienie.

Magnificencjo, Wysoki Senacie, Wielce Szanowni Państwo, dziękuję serdecznie za przyznanie mi dziś Medalu Pamiątkowego Uniwersytetu Wrocławskiego. Jako Kanclerz Brandenburskiego Uniwersytetu Technicznego w Chociebużu, współdyrektor Centrum Nauk Prawnych i Administracyjnych

tego Uniwersytetu i prawnik specjalizujący się w prawie publicznym, zwłaszcza prawie dotyczącym finansów, stosunków służbowych i szkół wyższych, zawsze byłem zaangażowany – w miarę możliwości – we współpracę między Brandenburskim Uniwersytetem Technicznym w Chociebużu a Uniwersytetem Wrocławskim. Dane mi było uczestniczyć w owocnym współdziałaniu polskich i niemieckich prawników na obu uniwersytetach i brać udział w realizacji najróżniejszych przedsięwzięć. Dlatego przyznanie mi dziś Medalu jest dla mnie wielkim zaszczytem, ponieważ – jak prof. Knopp stwierdził już w swojej mowie dziękczynnej – Uniwersytet Wrocławski szczyty się długotrwałą tradycją i doskonałym dorobkiem naukowym, a przy tym jest także przepiękną uczelnią, którą w ostatnich latach wielokrotnie miałem sposobność odwiedzić, aby wymienić się doświadczeniami zawodowymi ze znakomitymi polskimi uczonymi.

Przyznanie mi dziś Medalu utwierdza mnie w moich staraniach o wspieranie i dalsze pogłębianie dotychczasowych owocnych i osobistych kontaktów między Brandenburskim Uniwersytetem Technicznym w Chociebużu a Uniwersytetem Wrocławskim. Dziękuję bardzo.

Nagrody JM Rektora

Z okazji Święta Uniwersytetu Wrocławskiego, jak co roku, Rektor przyznał nagrody pracownikom naszej uczelni. Nagrodzonych zostało ponad 500 osób. Nagrody w Auli odebrali z rąk prorektora prof. Adama Jezierskiego przedstawiciele uniwersyteckich wydziałów. Prof. Jezierski podkreślił, że wręczając nagrody osobom zaproszonym na uroczystość, honoruje również symbolicznie pozostałych nagrodzonych pracowników. Wyróżnieni zostali

- dr hab. Agnieszka Matusiak, Instytut Filologii Słowiańskiej
- prof. Stefan Kiedroń, Katedra Filologii Niderlandzkiej im. Erazma z Rotterdamu
- prof. Krzysztof Wachowski, Instytut Archeologii
- dr hab. Danuta Borecka-Biernat, Instytut Psychologii
- prof. Adam Nobis, Instytut Kulturoznawstwa
- dr hab. Maciej Marszał, prodziekan ds. studiów stacjonarnych i niestacjonarnych administracji
- dr hab. Marcin Miemiec, Instytut Nauk Administracyjnych
- prof. Adam Kiejna, Instytut Fizyki Doświadczalnej

- dr Maciej Kuchowicz, Instytut Fizyki Doświadczalnej
- prof. Włodzimierz Doroszkiewicz, Instytut Genetyki i Mikrobiologii
- prof. Romuald J. Pomorski, Instytut Zoologiczny
- prof. Zbigniew Kurcz, dyrektor Instytutu Socjologii
- prof. Wanda Patrzalek, prodziekan ds. ogólnych i studenckich Wydziału Nauk Społecznych
- dr Rafał Janicki, Zakład Podstaw Chemii, Wydział Chemii
- prof. Henryk Kozłowski, kierownik Zakładu Chemii Biologicznej, Wydział Chemii
- prof. Witold Charatonik, Instytut Informatyki
- prof. Grzegorz Karch, Instytut Matematyczny
- dr Dorota Nowak, Zakład Patologii Komórki, Wydział Biotechnologii
- dr Maria Stasiuk, Zakład Lipidów i Liposomów, Wydział Biotechnologii
- dr hab. Zdzisław Jary, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego
- prof. Ryszard Kryza, Instytut Nauk Geologicznych

W Oratorium Marianum po tradycyjnym toaście lampką wina doktor honoris causa prof. Lothar Knopp oraz nagrodzeni i wyróżnieni tego dnia odbierali gratulacje i życzenia.

Nagroda za integrację środowiska akademickiego

Po południu, 15 listopada, w Auli Leopoldyńskiej, na otwartym posiedzeniu Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola wręczona została nagroda rektorów za integrację środowiska akademickiego. Tegorocznymi laureatami zostali członkowie zespołu redakcyjnego, komitetu programowego i koordynatorzy uczelniani środowiskowej publikacji pt. „Wrocławskie środowisko akademickie. Twórcy i ich uczniowie 1945–2005”.

Na podium zasiedli rektorzy uczelni Wrocławia i Opola z przewodniczącym prof. Tadeuszem Więckowskim i wiceprzewodniczącym prof. Markiem Bojarskim.

Laudację wygłosił prof. Andrzej Wiszniewski, były rektor Politechniki Wrocławskiej.

Wśród nagrodzonych w Auli Leopoldyńskiej byli: z zespołu redakcyjnego • prof. Adam Chmielewski (UWr), • prof. Wojciech Głabisz (PWr), • prof. Jan Kmita (PWr), • prof. Aleksandra Lewanowicz (PWr), • prof. Cezary Madryas (PWr), • prof. Zdzisław Samsonowicz (PWr), • prof. Ludwik Turko (UWr); z komitetu programowego • prof. Ryszard Badura (UP), • prof. Jędrzej Chumiński (UE), • prof. Ryszard Czocho (PWr), • prof. Bogusław Dembiński (PWr), • prof. Zbigniew Makarewicz (ASP), • prof. Wanda Wojtkiewicz-Rok (AMed.), • prof. Wojciech Wrzesiński (UWr); koordynatorzy uczelniani publikacji • prof. Krzysztof Sławiński (PO), • prof. Józef Pater (PWT), • prof. Aleksandra Pijarska (AMuz.), • prof. Tadeusz Bober (AWF), • prof. Wiesław Hejno (PWT w Krakowie, Wydziały Zamiejscowe we Wrocławiu), • Marcin Ptak (WSOWL), • Barbara Stankiewicz (PO), • Małgorzata Orzeł (ZN im. Ossolińskich), • Paweł Tomaszewski (INTiBS im. W. Trzebiatowskiego PAN), • Michał Zimecki (IliTD im. L. Hirszfelda PAN).

Nagroda Kolegium Rektorów – grafika – jest w tym roku autorstwa prof. Jacka Szewczyka, rektora Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu.

Na uroczystości zaśpiewał Akademicki Chór Politechniki Wrocławskiej i zagrał Kwartet smyczkowy Kapitol z Akademii Muzycznej.

W Sali Senatu rektorzy, nagrodzeni i goście zostali podjęci przez rektora Uniwersytetu tradycyjną lampką wina i poczęstunkiem.

(kad)

Słowo powitalne prof. Tadeusza Więckowskiego przewodniczącego Kolegium Rektorów

Panie Prezydencie, Panie Senatorze

Szanowni Państwo

Magnificencie

Wspólnie ze współgospodarzem prof. Markiem Bojarskim chciałem Państwa serdecznie powitać na otwartym posiedzeniu Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola. Witam laureatów tegorocznej Nagrody Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola za integrację środowiska akademickiego. Witam Państwa serdecznie.

Szanowni Państwo

Dzień 15 listopada dobiega końca, jakże bogaty w uroczystości. Zaczęliśmy mszą celebrowaną przez JEks. Ks. Arcybiskupa, potem złożyliśmy kwiaty pod pomnikiem pomordowanych profesorów lwowskich, później w tej Auli odbyła się uroczystość Święta Uniwersytetu Wrocławskiego i wreszcie jesteśmy w punkcie, w którym będziemy mówili o naszym środowisku. Chciałbym powiedzieć, że ten dzień dla każdego z nas, kto utożsamia się z naszym środowiskiem naukowym, jest szczególny. Jest to dzień refleksji, podsumowań, snucia pomysłów i planów na przyszłość. Przewijało się to we wszystkich wypowiedziach podczas święta naszych uczelni, które już się odbyły. Jest to dzień, w którym pracownicy wrocławskich uczelni, my wszyscy, możemy być razem, podkreślając tym znaczenie naszej wspólnoty.

Za każdym razem, kiedy mam przyjemność gościć w Auli Leopoldyńskiej gdzieś tu, w środku, czuję Magnificencjo, Panie Rektorze ukłucie sąsiedzkiej zazdrości. Jest to tak piękne miejsce i tak przesyczone duchem nauki, że aż nie potrafię sobie wyobrazić Wrocławia, Uniwersytetu i naszego środowiska, a także obchodów naszego święta bez tej cudownej sali. Mam nadzieję, że Jego Magnificencja Rektor, Marek Bojarski, wybaczy, że powiem, iż czuję się tu jak u siebie. To lekkie uczucie zazdrości zdominowane jest jednak przez uczucie dumy. Nie jest to jednak duma tylko z tego powodu, że Wrocław to takie miejsce, ale z tego, czym są nasze uczelnie, co wszyscy razem, cała społeczność akademicka, zdołaliśmy osiągnąć i jaką pozycję osiągniemy w przyszłości.

Szanowni Państwo!

Jestem dumny z pozycji naszych uczelni. Dzisiaj stanowimy jako całość ponad 120-tysięczną społeczność z aspiracjami wybiegającymi daleko poza granice naszego kraju. Specjaliści badający znaczenie i potencjał poszczególnych ośrodków akademickich coraz częściej widzą nas na drugim, po Warszawie, miejscu w kraju. Mamy świadomość, że nasze uczelnie Wrocławia prowadzą w liczbie zgłoszeń kandydatów na studia, że mamy znakomite akredytowane laboratoria, które współpracują z gospodarką, mamy znaczące sukcesy w pozyskiwaniu środków na badania naukowe zarówno ze Unii Europejskiej, jak i z naszych ministerstw, gdyż kwota tych środków na badania sięga już milionów złotych. Gdyby przypomnieć wszystkie nagrody, które dziś w tej sali zostały wręczone tylko z Uniwersytetu, to powoduje to, że uczucie dumy z naszego środowiska jest szczerze i w pełni uzasadnione. Tej dumie towarzyszy poczucie szacunku dla pokoleń naszych poprzedników, nauczycieli akademickich, pracowników administracyjnych, którzy przez 63 lata pracowali, byśmy dzisiaj mogli się cieszyć tym, co mamy. Ogrom ich pracy trudno sobie wyobrazić. Przygotowując się do uroczystości środowiskowych, starałem się sięgnąć do tego, co widzieli na co dzień i czuli profesorowie lwowskich uczelni, powołując do życia Politech-

nikę i Uniwersytet we Wrocławiu, bo przez kilka pierwszych lat byliśmy jedną wspólną uczelnią. Ile trzeba było pasji, woli rozwoju, silnego kręgosłupa moralnego i wiary, by w ruinach Wrocławia widzieć przyszłe nasze uczelnie, tak nowoczesne, na takim poziomie, jaki dziś prezentują.

Pionierski okres powstawania wyższych uczelni w leżącym w gruzach Wrocławiu rozpoczęła się 10 maja 1945 roku, kiedy członkowie grupy kulturalno-naukowej przystąpili do zabezpieczania i porządkowania obiektów, w których zostały ulokowane nasze uczelnie. Członkami tej grupy byli profesorowie i młodszy pracownicy wyższych uczelni, głównie ze Lwowa i Warszawy. Kiedy oglądałem zdjęcia z 15 listopada 1945 roku zrobione pod tablicą z napisanymi kredą słowami: „pierwszy polski wykład”, zastanawiałem się, co myślał prowadzący ten wykład prof. Kazimierz Idaszewski i czy miał świadomość, czemu dawał początek tutaj we Wrocławiu, do jakiego punktu w niewiele ponad pół wieku te nasze uczelnie ten wykład doprowadzi. Myślę, że w tym dniu Święta Nauki we Wrocławiu należy oddać hołd wszystkim tym, którzy przez 63 lata tworzyli nasze uczelnie i naszą społeczność. Bez nich, ale również i bez Państwa to wszystko nie udałoby się. Dziękuję w swoim imieniu i w imieniu nas wszystkich, rektorów uczelni Wrocławia i Opola. Święto Nauki to także świetny czas, by pomówić o przyszłości bliższej i dalszej. Nietrudno zauważyć, że razem stanowimy społeczność większą niż niejedno państwo w świecie, ale też ten rozmiar stwarza ogromne wyzwania i odpowiedniej wielkości problemy. Cieszę się, gdy słyszę o kolejnych projektach infrastrukturalnych wrocławskich uczelni, które będą finansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego dzięki polityce Urzędu Marszałkowskiego, myślę również o projektach pozyskanych z Sektorowych Programów Operacyjnych, o nowych laboratoriach, centrach badań, salach wykładowych, także o pomysłach na domy studenckie i inne obiekty użyteczne w procesie dydaktycznym.

Politechnika zamierza zbudować geocentrum dla czterech wydziałów, które będzie ulokowane po drugiej stronie Odry. Myślę również o moim marzeniu, które zaczyna się realizować, że budowa geocentrum spowoduje, iż nasze uczelnie będą się rozwijały wzdłuż Odry: od kampusu Na Grobli, przez planowaną przez Urząd Miasta kładkę akademicką, aleję profesorów w kampusie głównym Politechniki Wrocławskiej, Instytut Matematyczny, planowany Wydział Biotechnologii, Bibliotekę Uniwersytetu Wrocławskiego, przepiękne obiekty Papieskiego Wydziału Teologicznego i Uniwersytet Wrocławski z piękną Aulą Leopoldyńską.

W Politechnice Wrocławskiej jest także wiele planów na przyszłość, ale za najważniejszą inwestycję uważam budowę biblioteki. Biblioteka ta nie będzie tylko dla Politechniki Wrocławskiej, będzie biblioteką środowiskową, która zaspokoi potrzeby środowiska zainteresowanego naukami ścisłymi i technicznymi. Dzięki temu nasze środowisko będzie miało w krótkim cza-

sie dwie biblioteki: uniwersytecką, bo wszystko na to wskazuje, że już niedługo będziemy się nią cieszyć, i techniczną, ulokowaną w pobliżu pl. Grunwaldzkiego.

My, rektorzy pamiętamy o naszych studentach. Trwają prace w Politechnice nad uruchomieniem funkcjonalnego i nowoczesnego międzynarodowego domu studenckiego. Wiem, że o nowoczesnym domu studenckim przy ul. Koszarowej myślą także władze Uniwersytetu. Za kilka lat studenci z kraju i zagranicy docenią nasze starania i jeszcze chętniej wybiorą Wrocław na miejsce swojego naukowego rozwoju. Inwestycje, a wspominałem tylko o kilku, to setki milionów złotych. Zadałem pytanie w Politechnice Wrocławskiej, czy nas stać na to, by nie podejmowano tych inwestycji. Na tak postawione pytanie musimy sobie odpowiedzieć krótko: nie stać nas na bierność. Myślę, że tak jak dotychczas będziemy zdobywali pieniądze na te inwestycje ze środków unijnych, dotacji budżetowej, zasobów uczelnianych. Nie jest to łatwa sprawa, ale trzeba to wyzwanie podjąć. Rezygnacja z tych przedsięwzięć groziłaby wrocławskimi uczelniom degradacją w krótkim czasie do europejskiej trzeciej ligi w myśl zasady: „kto się nie rozwija, ten się cofa”. Myślę, że budynki i nowe sale wykładowe są ważne, ale również ważne jest określenie, czym mają być nasze uczelnie w perspektywie 5, 10 czy 15 lat; czy uczelniami kształcącymi zawodowców na średnim poziomie, czy uniwersytetami badawczymi z prawdziwego zdarzenia. Odpowiedź jest oczywista. Uważam, że my, rektorzy, będący członkami Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola, nie możemy zgadzać się na obniżenie poziomu naszych uczelni. Powinniśmy walczyć, aby badania naukowe stanowiły istotny wkład w rozwój nauki w Polsce, Europie i na świecie. Uważam, że te badania powinny być prowadzone w naszych uczelniach. Zdaję sobie sprawę, że potencjał reprezentowany przez nasze środowisko wymaga dyskusji, jak powinniśmy osiągnąć zadowalający poziom badań naukowych i nauczania, aby liczył się z nami świat. Czy osiągniemy to przez konsekwentną budowę samodzielnych uniwersytetów trzeciej generacji opartych na nauczaniu, badaniach naukowych i w przypadku niektórych uczelni na transferze technologii do gospodarki. Czy może rozwiązaniem jest integracja uczelni w jeden wielki organizm. Na ten czas moje zdanie, które jest akceptowane przez społeczność Politechniki Wrocławskiej, w tej sprawie jest jednoznaczne: zdecydowanie skłaniam się ku pierwszej z tych koncepcji, choć nie oznacza to, że jestem przeciwny współpracy z uczelniami, wprost przeciwnie, mamy potencjał i możliwość, by krok po kroku udoskonalać się, włączać projekty badawcze o ponadnarodowym znaczeniu, dbać o nasze zaplecze badawcze, żeby dla wszystkich było jasne, że w konkurencji z innymi poradzimy sobie nie tylko wyposażeniem, ale profesjonalizmem i wiedzą zatrudnionych u nas pracowników. Równie ważne jest rozwijanie naszych kontaktów z otoczeniem, tylko dbając o transfer dorobku naukowego i artystycznego do otoczenia mamy szansę wysłać do społeczeństwa jasne sygnały o naszej przydatności i kontakcie z rzeczywistością. Klęską, według mnie, byłoby stworzenie wrażenia, że to, co dzieje się we wrocławskich uczelniach, ma niewiele wspólnego z życiem i potrzebami otaczającego

nas społeczeństwa. Warunkiem realizacji tych planów są dwie sprawy: po pierwsze – powinniśmy umiejętnie pozyskiwać najzdolniejszych studentów, o najbardziej twórczych, otwartych umysłach i zachęcać ich do obrania drogi naukowej; musimy nauczyć się pokazywać młodym ludziom zalety płynące z takiej kariery zawodowej, co pozornie wydaje się oczywiste, ale w praktyce już takie nie jest, musimy naszym doktorantom i młodym doktorom zapewnić takie warunki materialne i perspektywę rozwoju, by mieli poczucie godnego życia; po drugie – musimy doskonalić system pozyskiwania środków na badania naukowe zarówno te unijne, jak i nasze ministerialne, ale również możliwość pozyskiwania środków na badania z gospodarki. Musimy pamiętać, że kiedyś środki pomocowe z Unii Europejskiej skończą się. Do tego czasu musimy nasze zaplecze badawcze doprowadzić do takiego poziomu, żebyśmy mogli skutecznie konkurować z otoczeniem. Mam na myśli nie konkurencję między naszymi uczelniami, które znakomicie uzupełniają się, ale konkurencję z uczelniami europejskimi.

Szanowni Państwo!

W przeszłości byliśmy jedną uczelnią, była to Politechnika i Uniwersytet, realizowaliśmy wiele wspólnych zadań. Również w naszym środowisku funkcjonuje kilkanaście uczelni publicznych i współpraca między nami jest nieunikniona. Formy tej współpracy powinny być ciągle dyskutowane i udoskonalane. Nie zmienia to faktu, że do rzeczywistej integracji środowiska wrocławskiego dochodzi już od dawna, i to z właściwego kierunku, czyli od dołu. Dużą w tym zasługą Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola, ale również naszych naukowców, których otwarte umysły przełamały tradycyjne podziały między uczelniami i doprowadziły do powstania ogromnej liczby ponaduczelnianych projektów badawczych. Możemy przywołać kilka: Centrum Sieciowo-Superkomputerowe, Centrum Personalizacji Elektronicznej Legitymacji Studenckiej, Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości w Parku Technologicznym, sprzed kilku dni projekt „Czujniki (sensory) do monitorowania zagrożeń środowiska” został dopuszczony do finansowania – projekt środowiskowy Akademii Medycznej, Instytutu Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych PAN, Politechniki Wrocławskiej i pozaśrodowiskowej Akademii Górniczo-Hutniczej z Krakowa. Takie pomysły, wspólne działania i badania czy też środowiskowe studia doktoranckie są rozwiązaniami, które cieszyć się będą poparciem i są dowodem, że nie tylko superuniwersytet jest jedynym rozwiązaniem na współpracę środowiska. Nasza siła tkwi w naszej różnorodności. Na koniec wystąpienia powtórzę słowa, które powiedziałem społeczności Politechniki Wrocławskiej, ale myślę, że odnoszą się one do nas wszystkich, jest to moje życzenie: wydaje mi się, że Święto Nauki to wspólny czas, by uzmysłowić sobie, że nasze wrocławskie środowisko naukowe, nasza społeczność to my sami; jeśli nie podoba nam się to, co widzimy wokół nas, a także w naszych uczelniach, to możemy to zmienić. Jakie są nasze uczelnie, to wszyscy widzą, ale jakie będą za lat 5, 10 czy 15, to zależy od społeczności naszych uczelni i od nas samych. Nie zmarnujmy szansy, jaką dał nam los.

(na podst. nagrania, kad)

Laudacja prof. Andrzeja Wiszniewskiego

Magnificencie, Szanowni Rektorzy
Szanowne Panie

Dostojni Panowie

W uchwale Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola z lutego 2004 r. czytamy: „opracowany siłami wybitnych osobistości całego środowiska na zasadach i wytycznych komitetu programowego i komitetu organizacyjnego dzieło >>Wrocławskie środowisko akademickie. Twórcy i ich uczniowie 1945–2005<< uznaje się za dzieło jubileuszu 60-lecia polskiej nauki we Wrocławiu, przywołujące wzorce osobowe i środowiskowe twórczej pracy naukowej oraz ogólnej działalności akademickiej i obywatelskiej godne naśladowania przez następne pokolenia”.

Panie i Panowie

Oto dzieło, o którym mówię uchwałą. A oto twórcy tego dzieła, którzy w dniu dzisiejszym otrzymują Nagrodę Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola za integrację środowiska wrocławsko-opolskiego.

Dzieje naszego środowiska rozpoczęły się 15 listopada 1945 r. wykładami prof. Kazimierza Idaszewskiego i prof. Ludwika Hirsza, pierwszymi polskimi wykładami we Wrocławiu. Może jednak zdarzyło się to wcześniej? Może zdarzyło się to 24 sierpnia 1945 r., kiedy opublikowano Dekret Rady Ministrów o utworzeniu państwowych szkół akademickich Uniwersytetu Wrocławskiego i Politechniki Wrocławskiej. Może wskazówki zegara należy cofnąć jeszcze o kilka miesięcy, do 9 maja 1945 r., niemalże do dnia po zakończeniu II wojny światowej, kiedy to grupa naukowo-kulturalna przybyła do płonącego i zrujnowanego miasta, aby z Festung Breslau uczynić dzisiejszy Wrocław. To właśnie wówczas przyszli profesoria i przyszli studenci z karabinem w ręku strzelili pozostałości zrujnowanych w dużym stopniu uczelni wrocławskich, to właśnie wówczas oni te uczelnie odgruzowywali i przygotowywali się do tego, co ma nastąpić za kilka miesięcy – do studiów na uczelniach Wrocławia. Ale może zaczęło się to jeszcze wcześniej, w zadytmionych pokojach lwowskich naukowców, w których polscy uczeni rozważali, co im przystoi działać, kiedy to miasto Lwów, w którym żyli i które kochali, na skutek decyzji jałtańskich, nie może dalej być „semper fidelis”. Wielkie procesy historyczne są rozciągnięte w czasie, ale trzeba gdzieś postawić ten kamień milowy i powiedzieć: tu ich początek. Wrocławscy naukowcy uznali, że ten kamień milowy należy postawić 15 listopada 1945 r., w dniu pierwszych polskich wykładów, którego to dnia rocznice obchodzimy od dziesięcioleci jako święto wrocławskiego środowiska naukowego. Po to wówczas, 63 lata temu, rozbitkowie II wojny światowej przybyli tutaj z różnych stron kraju i różnych zagranic: ze Lwowa, z Wilna, Warszawy, z armii i partyzantki, z więzień, obozów i łagrow. Przybyli tutaj, by dokonać zupełnie bezprecedensowego dzieła, przekształcenia gruzów i nędzy w kwitnący ośrodek nauki, gospodarki i kultury, w dzisiejszy Wrocław.

Pomnikiem tych 63 lat są gmachy wrocławskich uczelni, ale nie one są najważniejsze, bowiem nawet najwspanialsze gmachy, nawet najlepiej wyposażone laboratoria nie tworzą środowiska. Środowisko naukowe tworzą ludzie. Środowisko naukowe stworzyli właśnie ci, których ten tom nazywa „twórcami i uczniami”, to właśnie oni są

prawdziwymi twórcami środowiska naukowego. A gdy przeglądając to dzieło, trafiam na fotografie tych, którzy tworzyli od 1945 r. środowiska naukowe naszych dwóch miast, tych, którzy tworzyli szkoły naukowe, a ogromna większość z nich już przekroczyła „smugę cienia”, a pozostali do tej „smugi cienia” zbliżają się. Gdy patrzę na ich zdjęcia, to uświadamiam sobie, jak bardzo powinniśmy być im wdzięczni za to, co uczynili, jak ogromny dług wdzięczności zaciągnęliśmy wobec nich, bo przecież pozostali po nich nie tylko sale wykładowe, dzieła naukowe, pozostali po nich przede wszystkim ich uczniowie. Tak, Panie i Panowie, pozostaliśmy my, siedzący na tej sali. To właśnie uczniowie są najwspanialszym dorobkiem tych twórców opisywanych w tomie dzisiaj nagradzanym. To właśnie ich uczniowie, którzy współdziałali w stworzeniu kwitnącego Wrocławia, to właśnie oni są najwspanialszym dorobkiem wrocławskiego środowiska naukowego. To właśnie, Panie i Panowie, nasi uczniowie w jakimś sensie są ich dorobkiem, nasi uczniowie, którzy w swojej codziennej pracy, w której budują zręby nowych rozdziałów historii wrocławskiego środowiska naukowego i którzy często nie zdają sobie sprawy, że w tym wspaniałym dziele rozwoju nauki mają znakomity wzór, a tym wzorem są twórcy naszego środowiska, ci, którzy tu przybyli, począwszy od roku 1945, ci którzy są opisani w tym wspaniałym tomie.

Panie i Panowie

Tym twórcom, naszym mistrzom, jesteśmy winni nie tylko wierność w kontynuowaniu ich dzieła, lecz także wdzięczną pamięć. Tej pamięci ma właśnie służyć księga autorstwa dzisiejszych laureatów, was, Panie i Panowie. To ta księga służy właśnie wdzięcznej pamięci, jaką środowisko Wrocławia i Opola oddarza twórców. Opracowanie tego dzieła to gigantyczna praca. Każdy, kto przekłada karty tej książki, zdaje sobie sprawę, jaka to była gigantyczna praca wykonana siłami wszystkich instytucji naukowych naszych dwóch miast, przy wspaniałej współpracy, dowodzącej jak dobrze potrafili współpracować z sobą najróżniejsze przecież uczelnie i instytuty badawcze w naszych miejscach. Ta gigantyczna praca, to wspaniałe osiągnięcie – jest niejako na miarę tych 63 lat rozwoju środowisk naukowych naszych dwóch miast. Jest na miarę tego wszystkiego, co z Bożą pomocą – mam szczerą nadzieję – zdarzy się w latach następnych.

Panie i Panowie Laureaci

Chcę wam pogratulować tego dzieła najszczęśliwie, bowiem ocaliliście od zapomnienia to, co jest najważniejsze dla naszego środowiska, ocaliliście od zapomnienia ludzi, którzy to środowisko stworzyli oraz tę tradycję, którą oni zaszczytli na naszym gruncie 63 lata temu, a która nam towarzyszy co roku, w tej Auli, także w ramach święta wrocławskiego środowiska naukowego. Decyzja Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola wyróżnia nagrodą 24 osoby, głównych twórców tego dzieła, ale zapewne myślą ogarnia wszystkich tych, którzy im pomagali, współtworzyli to dzieło, bo oni też dołożyli swoją cegiełkę, której wynik mamy tu przed sobą, a która jest swoistą dumą naszego środowiska. Wszystkim tym, którzy współdziałali w powstaniu dzieła „Wrocławskie środowisko akademickie. Twórcy i ich uczniowie 1945–2005”, zarówno tym najwspanialszym 24 osobom, jak i pozostałym, których może nawet tu nie ma na tej sali, chciałbym

złożyć w tej chwili wyrazy uznania i podzięków, niechaj ta nagroda, niechaj dzisiejsza uroczystość będzie takim właśnie wyrazem podzięków środowiska dla was, twórców tej książki, która jest poświęcona twórcom wrocławskiego środowiska naukowego. Dziękuję bardzo.

(na podst. nagrania, kad)

W imieniu nagrodzonych podziękował prof. Adam Chmielewski z UW

Badanie sześćdziesięcioletnich dzieł polskiego środowiska akademickiego we Wrocławiu oraz jego trudnych początków nasz zespół redakcyjny podejmował ponad pięć lat temu. Rezultatem tej pracy jest książka, która w dniu dzisiejszym otrzymuje Nagrodę Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola za integrację środowiska akademickiego.

Dziękując za to uznanie nas wszystkich, pragnę powiedzieć, że chociaż wyróżnienie to przypada dość licznemu zespołowi, to jest to w istocie dzieło znacznie większej liczby ludzi. Od samego początku bowiem chcieliśmy, aby nasze zadanie nie było wyłącznie rezultatem naszej pracy, ani wyłącznie pracy wrocławskich historyków, lecz aby było wspólnym dziełem uczonych reprezentujących wszystkie dyscypliny naukowe całego naszego środowiska.

Aby tak zdefiniowany nasz cel mógł być zrealizowany, w samą istotę naszej pracy musieliśmy wpisać zadanie przekraczania wielu granic i stereotypów, które dzielą każdą społeczność, także naukową. Dlatego rolę ścisłego zespołu redakcyjnego, kierowanego przez profesorów Jana Kmitę oraz Ludwika Turko, było stworzenie instrumentu, który pozwoliłby na przekraczanie ograniczeń mentalnych, instytucjonalnych, pokoleniowych, dyscyplinarnych, a także geograficznych.

Po pierwsze zatem, chcieliśmy przekroczyć dzielące nas ramy instytucji, których jesteśmy członkami, zachęcając przedstawicieli każdej uczelni reprezentowanej w Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola do współpracy z nami. Zwróciliśmy się także do licznych szkół niepublicznych, aby zechciały w tej książce opowiedzieć o dziejach swojego powstania i o swoich osiągnięciach.

Służyła temu idea szkoły naukowej, formuła filozoficzna odnosząca się nie do konkretnej instytucji akademickiej, zakładu czy katedry, lecz do twórczego związku uczonych, połączonych wspólną pasją badawczą, bez względu na ich przynależność instytucjonalną, które dopiero ex post uzyskuje – lub też nie – kształt instytucjonalny. Formułę tę wyraża podtytuł naszej książki: *Twórcy i ich uczniowie*. Nasze poszukiwania wykazały nie tylko, że w naszym środowisku naukowym takich związków było i jest bardzo wiele; wykazały przede wszystkim to, że całe nasze środowisko dzięki takim związkom powstało oraz że zachowuje ono swoją żywotność dzięki temu, iż powstawaniu takich ponadinstytucjonalnych związków badawczych sprzyja.

Po drugie, chcieliśmy pobudzić do wspomnień seniorów wrocławskiej nauki, aby zechcieli wydobyć z szuflad gromadzone przez nich dokumenty, archiwalia i wspomnienia, aby zechcieli je utrwalić i nimi podzielić się z nami. Jednocześnie chcieliśmy także nakłonić pokolenie młodszych wrocławskich uczonych, reprezentujących rozmaite dyscypliny nauki, aby zechcieli podjąć

badania nad dziejami pracy ich poprzedników, którzy stworzyli ich dzisiejsze warsztaty pracy.

Po trzecie, nasza praca wymagała wspólnej pracy badawczej o charakterze historycznym bez względu na reprezentowane przez nas dyscypliny. Wszyscy więc, jako reprezentanci nauk formalnych, przyrodniczych, społecznych i humanistycznych, starając się opisać sześćdziesięcioletnie dolnośląskie dzieje naszych dyscyplin, staliśmy się historykami. Przystępując do współpracy z nami, wybitni matematycy, lekarze, przyrodnicy, chemicy i fizycy okazywali się znakomitymi humanistami i wspaniałymi gawędziarzami, humaniści okazywali wiele zrozumienia dla pracy uczonych reprezentujących dyscypliny ścisłe i techniczne. Praca w tak zróżnicowanym zespole była świadectwem i dowodem na to, że możliwa jest integracja środowiska naukowego również w takim sensie, iż tradycyjny rozdział między naukami ścisłymi i humanistyką jest możliwy do przekroczenia, że granica między *Naturwissenschaften* i *Geisteswissenschaften* nie jest nieprzekraczalna.

W naszych badaniach chcieliśmy uwzględnić wkład w powstanie środowiska wrocławskiej nauki także tych uczonych, którzy spędziwszy na Dolnym Śląsku pewien czas, pracując obecnie w odległych niekiedy miejscach. Szukając z nimi kontaktu, w Polsce i za granicą, śledziliśmy z pasją i zainteresowaniem losy tych twórców, a także ich uczniów, spotykając się z ich życzliwością i wdzięcznością za to, że tu, we Wrocławiu, są pamiętani i szanowani, a ich praca jest doceniana. Dlatego przyjmując tę nagrodę, przyjmujemy ją jako uznanie dla dzisiejszych ludzi, którzy z nami współpracowali, którzy nam pomagali, którzy naszą pracę umożliwiali i ułatwiali, ale przede wszystkim dla wielkiej rzeszy wybitnych postaci, które w 1945 roku podjęli wyjątkowo trudne zadanie budowy instytucji naukowych w obcym wówczas, zrujnowanym Wrocławiu, i dla tych, którzy to zadanie przez sześć dekad kontynuowali. Im wszystkim jesteśmy winni wdzięczność i pamięć.

Jest jednak coś jeszcze. W toku naszej kilkuletniej międzydyscyplinarnej pracy, która miała charakter badawczy, organizacyjny, archiwalny i redakcyjny, wielokrotnie uświadamialiśmy sobie, że nasz zespół stanowi w istocie przykład jednego z takich niesformalizowanych, twórczych zespołów badawczych, które w tej książce opisywaliśmy. W toku naszej pracy uświadamialiśmy sobie więc, że być może nasza praca stanie się załącznikiem przyszłego międzyuczelnianego instytutu badań nad historią polskiej nauki we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku. Powstanie takiego instytutu byłoby nie tylko dowodem integralności naszego środowiska naukowego, lecz także instrumentem tej integralności sprzyjającym.

Podziękowanie prof. Jana Kmitty z Politechniki Wrocławskiej

Gdy patrzę na tę Aulę, to przypominam sobie pierwszą inaugurację, kiedy jako student byłem na balkonie i byłem świadkiem, chyba jedynym z tej sali, który widział, co działo się przy tej pierwszej inauguracji. Pięknie zostało powiedziane, że byliśmy pełni zapału, ale na samym początku cała Polska była w odbudowie, wszystkie uczelnie, na czele z Warszawą, ale jedna tylko uczelnia w kraju na pierwszą inaugurację tutaj przyjechała ze swoim sztandarem, z profesorami,

sztandarem studenckim i ze studentami. Była to Akademia Górniczo-Hutnicza z Krakowa. Ciężkie to były czasy.

Dziękuję bardzo rektorom, którzy kierowali środowiskiem, kiedy powstawała nasza księga. Chciałbym rozwinąć to, co powiedział prof. Wiszniewski, że oprócz nas pracowały rzesze ludzi i to nie tylko naukowcy, lecz także technicy, robotnicy. Trzeba było ten proces wydawniczy organizować, składać, rejestrować na dyskiecie i to są wielkie zasługi i im także należy się podziękowanie. Szczególnie podziękowanie chcę złożyć swojemu Stowarzyszeniu Absolwentów Politechniki, które udostępniło nam swoje pomieszczenia i zapewniło możliwość pracy, przekładając swoje spotkania. Nie brakowało nam przy tym obsługi sekretarskiej i także nie brakło nigdy kawy. Jeśli mówimy o księdze i o tym, co ona zawiera, to nie umiem tego sformułować inaczej niż że była to pewna zadana przez Kolegium Rektorów lekcja na temat tego, jak było to możliwe, co się stało, i w takiej formie. Uważam, że nie należy przesadzać w tym, jak wielka jest nasza zasługa. Jest to zasługa setek ludzi, którzy przyłączyli się ze wszystkich uczelni. Środowisko nasze odrobiło tę lekcję co najmniej na stopień dobry, a może nawet z plusem. Mogło być lepiej, gdyby inaczej się za to zabrać albo mieć więcej czasu. Myślę jednak, że jest w tej księdze coś, co zawsze będzie podnosić na duchu tych, którzy w przyszłości chcieliby coś podobnego zrobić. Pracowały tysiące ludzi, a wśród nich profesorowie, którzy jeden z drugim czasem nie mogą się porozumieć w tej samej dyscyplinie, a jednak porozumieli się; razem pracowaliśmy, przepychaliśmy się trochę, ale nie kłóciliśmy się nigdy. Księga ta będzie owocem dla przyszłości, bo jak sądzę, Szanowne Kolegium, gdy druga wasza kadencja będzie się kończyć, czyli za osiem lat, to może trzeba by się zastanowić, jak ocenić ten okres, kiedy jest wolność, wszędzie można pojechać, współpracować z każdym i jaką przyszłość przewidywać dla następnych kadencji rektorów. Niech całe środowisko i kadencje naszych rektorów wspomaga opatrność, żeby ich dorobek był wielokrotnie większy niż to, co my zrobiliśmy. Amen.

(na podst. nagrania, kad)

W imieniu nagrodzonych dziękuje prof. Adam Chmielewski

Słowo prof. Marka Bojarskiego, rektora Uniwersytetu Wrocławskiego

Magnificencjo, Przewodniczący Kolegium Rektorów, Magnificencje, Nagrodzeni Szanowni Państwo!

Jako gospodarz tego obiektu, tej pięknej sali, Auli Leopoldyńskiej, chciałbym nawiązać do kilku wypowiedzi, które tutaj padły. Była to pewnego rodzaju tęsknota i wspomnienie dawnych czasów. W tradycji polskiej jest świętowanie wspólne, rodzinne.

Chciałbym nawiązać do wypowiedzi prof. Wiszniewskiego, który powiedział, że „była szkoła, byli twórcy, a tu, na tej sali są ich uczniowie”. A zatem jest to jedna rodzina. W związku z tym, wybiegając w przyszłość, chciałbym wszystkim przypomnieć i zapewnić: jeśli stanowimy rodzinę, to tu, w tej sali, w tej pięknej Auli, pamiętajcie Państwo, Drogie Środowisko Naukowe, jesteście nie u obcych, jesteście u siebie.

zebrała Kazimiera Dąbrowska

Wrocławskie środowisko akademickie. Twórcy i ich uczniowie 1945-2005

red. Adam Chmielewski, Wojciech Glabisz, Jan Kmita, Aleksandra Lewanowicz, Cezary Madryas, Zdzisław Samsonowicz, Ludwik Turko, Ossolineum, Wrocław 2007, ss. 750.

Celem prezentowanej książki jest uczczenie pamięci i twórczości wybitnych twórców środowiska akademickiego Wrocławia i Dolnego Śląska z okazji sześćdziesiątej rocznicy powstania tej niezwykle wspólnoty uczonych i studentów. Przedmiotem tej książki jest praca i wysiłek ludzi, którzy działając w warunkach nieprawdopodobnie zniszczonego wskutek II wojny światowej Wrocławia, nazywanego wówczas stolicą Ziem Odzyskanych, w sytuacji powojennej „wędrowni ludów”, w niezwykle złożonych uwarunkowaniach związanych ze społeczno-politycznymi transformacjami ustrojowymi kraju, w krótkim okresie zdołali stworzyć na tej spustoszonej ziemi autentyczną Universitas.

Podziękowania

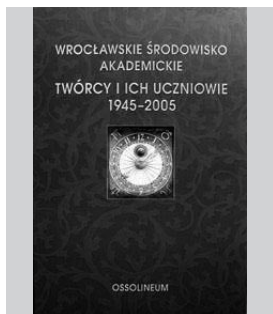
15 listopada nasz Uniwersytet wszedł w kolejny rok swojego istnienia. W związku z tym faktem chciałem serdecznie podziękować całej społeczności akademickiej za pełne serca zaangażowanie w minionym roku oraz za aktywne uczestnictwo w uroczystościach obchodów naszego Święta. Chciałbym też gorąco podziękować wszystkim zaangażowanym w jego organizację.

Prof. dr hab. Marek Bojarski
Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego

Prof. Lothar Knopp doktorem honoris causa UWr..... ➔ 3

Prawnik, dyrektor Centrum Nauk Prawnych i Administracyjnych Brandenburskiego Uniwersytetu Technicznego w Cottbus (Chociebuż), prof. Lothar Knopp, odebrał dyplom doktora honoris causa naszej uczelni. Uchwałę o nadaniu tej najwyższej godności akademickiej podjął 17 września 2008 r. Senat UWr na wniosek Rady Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii, w uznaniu zasług i osiągnięć profesora.

Nagroda za integrację środowiska akademickiego..... ➔ 10

Na otwartym posiedzeniu Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola, 15 listopada, w Auli Leopoldyńskiej, wręczona została nagroda rektorów za integrację środowiska akademickiego. Tegorocznymi laureatami zostali członkowie zespołu redakcyjnego, komitetu programowego i koordynatorzy uczelniani środowiskowej publikacji pt. „Wrocławskie środowisko akademickie. Twórcy i ich uczniowie 1945–2005”.

Prof. Zakrzewska-Czerwińska wśród MISTRZów FNP 2008... ➔ 16

W gronie 12 laureatów konkursu w programie MISTRZ Fundacji na rzecz Nauki Polskiej znalazła się prof. Jolanta Zakrzewska-Czerwińska z Zakładu Mikrobiologii Molekularnej Uniwersytetu Wrocławskiego. Fundacja rozstrzygnęła 11 edycję konkursu w programie MISTRZ, przyznając 12 subsydiów wybitnym, aktywnie działającym uczynom, którzy skutecznie łączą pracę naukową z kształceniem młodej kadry.

Dzieci szturmują uniwersyteckie mury..... ➔ 17

Czy słoń może żyć bez trąby? Co by było, gdyby nie było grawitacji? Co lubił jeść na kolację Czyngis-chan? – pytają mali wrocławianie. Ich ciekawość postarają się zaspokoić uczeni z UWr. Nasza uczelnia nawiązała właśnie współpracę z Uniwersytem Dzieci, który powołała w 2007 roku fundacja Paideia. Patronat nad najmłodszą w mieście uczelnią objął prof. Marek Bojarski, rektor Uniwersytetu Wrocławskiego. 29 listopada wykład inauguracyjny wygłosi fizyk prof. Ewa Dębowska, a wspierać ją będzie Urszula Juszczak.

PRZEGLĄD UNIWERSYTECKI

Pismo informacyjne Uniwersytetu Wrocławskiego
Listopad 2008, nr 11 (152), rok wydania XIV
ISSN 1425-798X

Wydawca: Uniwersytet Wrocławski, pl. Uniwersytecki 1, 50-137 Wrocław

Redaktor: Kazimiera Dąbrowska, e-mail: kada@adm.uni.wroc.pl

Adres Redakcji: pl. Uniwersytecki 1 (pok. 134), 50-137 Wrocław,
tel. (071) 375-20-77, tel. kom. 0-601 739 097, fax (071) 372-40-30

PU w internecie: <http://www.pu.uni.wroc.pl>

Przygotowanie do druku i druk: Drukarnia ARGi

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i opracowywania artykułów.
Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczanych listów i opinii.

W NUMERZE

W 63. ROCZNICĘ PIERWSZEGO WYKŁADU WE WROCŁAWIU

1

LAURY

15

- ♦ Nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
- ♦ Nagrody FNP 2008 przyznane
- ♦ Profesor Zakrzewska-Czerwińska wśród MISTRZÓW Fundacji na rzecz Nauki Polskiej 2008
- ♦ Nagroda dla książki prof. Romana Dudy

DZIECI SZTURMUJĄ UNIWERSYTECKIE MURY

17

ETNO ŚLADAMI KULTURY POLSKIEJ NA KRESACH

18

CYFROWO O KULTURZE I SZTUCE

19

KRAINA CZARÓW – PRZEMIANA CZĄSTEK W MAGNESY NA WYDZIALE CHEMII UWR

19

WROCŁAWSKA MUZYKOLOGIA U ŹRÓDEŁ

20

OBRADOWAŁA KRASP

21

TYTUŁY I STOPNIE NAUKOWE

22

NOWI PROFESOROWIE TYTULARNI

23

Z OBRAD SENATU UWR

24

ODESZLI NA ZAWSZE

26

NOWOŚCI WYDAWNICTWA UWR

31

W 63. rocznicę pierwszego wykładu we Wrocławiu

I str. okładki:

- Pod pomnikiem martyrologii profesorów lwowskich

II str. okładki:

- Święto UWr w Auli Leopoldyńskiej
- Wiceprezydent Jarosław Obremski, marszałek Marek Łapiński, wojewoda Rafał Jurkowlaniec, Anna Gręziak, doradca prezydenta RP
- Goście: konsul RFN Annette Bussmann, Birgitt Schulz towarzysząca dr. hc, kanclerz BTU Wolfgang Schröder; II rząd rektor BTU prof. Walther Ch. Zimmerli z małżonką

- Prof. Lothar Knopp odbiera doktorat honoris causa z rąk promotora prof. Jana Bocia

- Gratulacje od JM Rektora prof. Marka Bojarskiego
- Odznaczeni Srebrnym Krzyżem Zasługi: prof. Zofia Tarajło-Lipowska, prof. Adam Chmielewski, prof. Janusz Jędrzejewski
- Odznaczeni Medalem Złotym za Długoletnią Służbę

III str. okładki:

- Odznaczeni Medalem Srebrnym za Długoletnią Służbę
- Medal Brązowy za Długoletnią Służbę dla prof. Małgorzaty Masternak-Kubiak

- Odznaczeni Medalem Komisji Edukacji Narodowej
- Laureaci Nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
- Prof. Austin J. Barnes i prof. Andrzej Richling wyróżnieni Złotym Medalem UWr

- Prof. Borys Paszkiewicz, laureat Złotej Serii UWr
- Doktor hc UWr prof. Lothar Knopp po uroczystości

IV str. okładki:

- Wolfgang Schröder, kanclerz BTU, uhonorowany Medalem Pamiętkowym UWr

- Wyróżnieni Nagrodami JM Rektora UWr
- Rektorzy i laureaci nagrody za integrację środowiska akademickiego
- Grafika prof. Jacka Szewczyka nagrodą Kolegium Rektorów
- Prof. Jan Kmita, słuchacz pierwszego wykładu na UWr (15 XI 1945), dziękuje za nagrodę Kolegium Rektorów
- Koncert pod patronatem JM Rektorów UWr i AMuz. we Wrocławiu
- Soliści: Olga Ksenicz (sopran), Joanna Grocholska (alt), Przemysław Borys (tenor), Łukasz Motkowicz (bas)

fot: Jerzy Katarzyński

Nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

8 października 2008 r. w Zamku Królewskim w Warszawie odbyła się uroczystość wręczenia nagród Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z udziałem prezesa Rady Ministrów Donalda Tuska.

W czasie spotkania szef rządu podziękował naukowcom za ich pracę i wkład w rozwój Polski – *Jesteście tymi, których największym atutem jest kreatywność – podkreślił. – I tylko człowiek nierozsądny nie chciałby skorzystać z Państwa wiedzy, mądrości i doświadczenia* – dodał Donald Tusk. W trakcie debaty ze środowiskiem akademickim i naukowym premier zapewnił, że zwiększenie w projekcie przyszłorocznego budżetu wydatków na naukę i szkolnictwo wyższe to zadanie priorytetowe dla rządu. – *Jeśli chcemy skutecznego uczestnictwa w wyścigu cywilizacyjnym, to nie możemy bezlitośnie zamykać sejfu z publicznymi pieniędzmi* – zaznaczył Donald Tusk. W projekcie wydatki na naukę mają wzrosnąć o ponad 1 mld zł, zaś nakłady na szkolnictwo wyższe o 700 mln zł.

Laureatami nagrody za wybitne osiągnięcia nauk oraz naukowo-techniczne zostali:

- w kategorii badań na rzecz rozwoju nauki – **prof. Marian Mrozek**
- w kategorii badań na rzecz rozwoju społeczeństwa – **prof. Jarosław Reguła**
- w kategorii badań na rzecz rozwoju gospodarki – **prof. Zdzisław Smorąg**.

Do nagrody nominowani byli:

W kategorii badań na rzecz rozwoju nauki

- prof. Michał Głowiński

Jeden z twórców polskiego strukturalizmu. Autor licznych dzieł wzbogacających wiedzę o literaturze, o jej historii i o sposobach jej od-

bioru. Jego zainteresowania skupiają się wokół języka propagandy oraz zideologizowanej mowy publicznej.

- prof. Henryk Kozłowski

Jego praca naukowa związana jest z problematyką modelowania układów bionieorganicznych, a szczególnie z badaniem białek wiążących jony metali w przebiegu chorób neurodegeneracyjnych: Alzheimer'a i Parkinsona oraz demencyjnych.

- prof. Marian Mrozek

Pionier zastosowania metod topologicznych i komputerowych w analizie teorii układów dynamicznych, które pozwoliły udowodnić istnienie dynamiki chaotycznej w układzie Lorenza. Wykorzystanie ścisłych obliczeń komputerowych w dowodzie zaowocowało rozstrzygnięciem wielu ważnych problemów dotyczących zjawisk przyrodniczych. Było także inspiracją powstania nowego kierunku badań „computational topological dynamics”.

W kategorii badań na rzecz rozwoju społeczeństwa

- prof. Jerzy Mikułowski Pomorski

Autor wielu prac naukowych z dziedziny komunikacji interpersonalnej, przede wszystkim książki pt. *Jak narody porozumiewają się ze sobą w komunikacji międzykulturowej i komunikowaniu medialnym*.

- prof. Ewa Przybylska

Kreator międzynarodowego projektu *TEACH-Teaching Adult Educators in Continuing and Higher Education*, w którego ramach postawiono diagnozę koncepcji kształcenia w krajach Europy Środkowo-Wschodniej i Południowo-Wschodniej, przeprowadzono jej ewaluację oraz wypracowano wiele rozwiązań wspierających jakość kształcenia ustawicznego.

- prof. Jarosław Reguła

Jeden z liderów polskiej gastroenterologii skoncentrowany na profilaktyce raka jelita grubego, a szczególnie na badaniach przesiewowych w kierunku tej choroby prowadzonych za pomocą kolonoskopii. Współautor pracy *Colonoscopy in colorectal-cancer screening for detection of advanced neoplasia*, opublikowanej w „The New England Journal of Medicine”.

W kategorii badań na rzecz rozwoju gospodarki

- prof. Andrzej Jajszczyk

Jego prace badawcze obejmują zagadnienia z obszaru telekomunikacji i sieci komputerowych nowej generacji, a w szczególności własności kombinatorycznych pól komutacyjnych oraz metodologii zapewnienia niezawodności i zwiększenia odporności na uszkodzenia optycznych pól komutacyjnych. Autor licznych publikacji oraz 19 patentów.

- prof. Zdzisław Smorąg

Uczony skoncentrowany na badaniach w dziedzinie biotechnologii rozrodu zwierząt, w których wyniku uzyskano transgeniczne świnię o zmodyfikowanej barierze immunologicznej człowiek-świnia. Efekty tych prac stwarzają nowe możliwości dla rozwoju medycyny i farmacji oraz hodowli.

Premier Donald Tusk uczestniczył w odbywającej się podczas uroczystości debacie na temat planowanej reformy szkolnictwa wyższego oraz projektów ustaw dotyczących reformy systemu badań naukowych.

Nominowani do nagrody ministra wysłuchali laudacji napisanych na ich cześć przez Michała Zabłockiego i wyśpiewanych przez Grzegorza Turnaua.

(mn)

Nagrody FNP 2008 przyznane

Rada Fundacji przyznała po raz siódemasty nagrody za wybitne osiągnięcia i odkrycia naukowe. Nagrody Fundacji na rzecz Nauki Polskiej są uznawane za najważniejsze wyróżnienia naukowe w Polsce. Ich wysokość wynosi w tym roku 200 tys. zł.

Laureatami w 2008 roku są

w obszarze nauk humanistycznych i społecznych

- **prof. dr hab. Stanisław Mossakowski** z Instytutu Sztuki PAN w Warszawie za *wszechstronną, interdyscyplinarną monografię dotyczącą Kaplicy Zygmuntowskiej – czołowego zabytku sztuki polskiego i włoskiego Renesansu*;

w obszarze nauk przyrodniczych i medycznych

- **prof. dr hab. Jacek Oleksyn** z Instytutu Dendrologii PAN w Kórniku za *wkład w odkrycie uni-*

wersalnych biogeograficznych zależności między cechami roślin, istotnych dla zrozumienia procesów ekologicznych w skali globalnej;

w obszarze nauk ścisłych

- **prof. dr hab. Ryszard Horodecki** z Instytutu Fizyki Teoretycznej i Astrofizyki Uniwersytetu Gdańskiego za *wkład w stworzenie podstaw informatyki kwantowej*;

w obszarze nauk technicznych

- **prof. dr hab. inż. Andrzej Jajszczyk** z Katedry Telekomunikacji Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie za *badania w zakresie teorii węzłów szybkich sieci telekomunikacyjnych, stanowiących podstawę budowy Internetu nowej generacji*.

Uroczystość wręczenia Nagród odbędzie się 5 grudnia br. na Zamku Królewskim w Warszawie.

(fn)

Profesor Zakrzewska-Czerwińska wśród MISTRZów Fundacji 2008

W gronie 12 laureatów konkursu w programie MISTRZ Fundacji na rzecz Nauki Polskiej znalazła się prof. Jolanta Zakrzewska-Czerwińska z Zakładu Mikrobiologii Molekularnej Uniwersytetu Wrocławskiego.

Fundacja rozstrzygnęła 11 edycję konkursu w programie MISTRZ, przyznając 12 subsydiów wybitnym, aktywnie działającym uczonym, którzy skutecznie łączą pracę naukową z kształceniem młodej kadry.

❖❖❖

Profesor Jolanta Zakrzewska-Czerwińska ukończyła bioinżynierię na Politechnice Wrocławskiej w 1983 r. Doktorat z biologii uzyskała w Instytucie Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN we Wrocławiu w roku 1989 r. W latach 1990–1991 była stypendystką Fundacji Alexandra von Humboldta na Uniwersytecie w Osnabruck w Zakładzie Genetyki Stosowanej kierowanym przez prof. dr Hildgund Schrempf. Habilitowała się w roku 1996 w Instytucie Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN, a tytuł profesora uzyskała w 2002 r. Od roku 2007 pracuje na Wydziale Biotechnologii UWr w Zakładzie Mikrobiologii Molekularnej na stanowisku profesora zwyczajnego. Była promotorem 8 doktoratów.

Prof. Zakrzewska-Czerwińska jest autorem sześćdziesięciu oryginalnych i kilkunastu przeglądowych prac z dziedziny biologii molekularnej mikroorganizmów. Od kilkunastu lat zajmuje się

mechanizmami powielania i segregacji materiału genetycznego u bakterii, w tym: *Helicobacter pylori* – główny czynnik choroby wrzodowej żołądka, *Mycobacterium tuberculosis* – prątek gruźlicy oraz *Streptomyces* – wytwarzający wiele antybiotyków. Zespół prof. Zakrzewskiej-Czerwińskiej współpracuje z wieloma ośrodkami naukowymi w kraju i za granicą, m.in. z Centrum Biologii Medycznej PAN w Łodzi, John Innes Institute w Norwich (Wielka Brytania). Prof. Jolanta Zakrzewska-Czerwińska otrzymała subsydium profesorskie FNP na realizację tematu „Regulacja inicjacji replikacji chromosomu bakteryjnego”. Dotychczasowymi laureatami stypendiów FNP z zespołu prof. Jolanty Zakrzewskiej-Czerwińskiej byli: dr Jerzy Majka, dr hab. Dagmara Jakimowicz, dr Anna Pawlik (dwukrotna laureatka, stypendium „Start” i „Powroty”) i dr Agnieszka Kois. W ramach subwencji prof. Zakrzewskiej-Czerwińskiej stypendia FNP w roku 2009 otrzymają Paweł Masiewicz i Marcin Szafran.

W tegorocznym konkursie skierowanym do przedstawicieli nauk przyrodniczych i medycznych wzięło udział 56 kandydatów. Zwycięzcy otrzymują od Fundacji trzyletnie subsydia na wysokości 450 tys. zł. (150 tys. zł. rocznie). Przeznaczają je na intensyfikowanie już prowadzonych prac albo podjęcie nowych kierunków badań. Wśród tegorocznych laureatów znajdują się naukowcy z Uniwersytetu Jagiellońskiego (3 osoby), Uniwersytetu Medycznego w Lublinie (2 osoby), a także z Uniwersytetu

Warszawskiego, Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, Instytutu Kardiologii im. Prymasa Tysiąclecia Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Warszawie, Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN w Poznaniu, Akademii Medycznej im. Piastów Śląskich we Wrocławiu Akademii Medycznej w Gdańsku i Uniwersytetu Wrocławskiego (po 1 osobie). Uroczyste wręczenie subsydiów odbyło się 6 listopada w Auli Instytutu Biocyberne-

tyki i Inżynierii Biomedycznej PAN w Warszawie. Gościem specjalnym uroczystości był laureat Nagrody Nobla, prof. Tim Hunt, który wygłosił wykład „Getting in and out of mitosis”.

(kad)

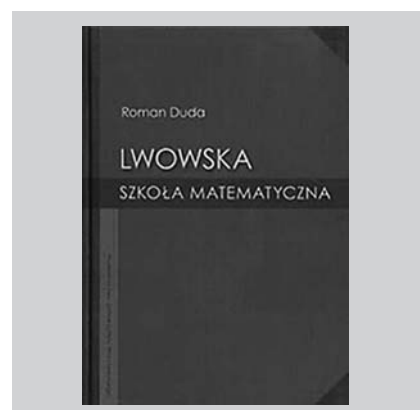
Nagroda dla książki prof. Romana Dudy

Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego otrzymało Nagrodę Specjalną Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Nagroda przyznana została w konkursie na Najlepszą Książkę Akademicką roku 2008, którą otrzymała monografia Romana Dudy *Lwowska szkoła matematyczna*. Jury, w którego skład

wchodzą reprezentanci środowiska naukowego, przedstawiciele Polskiej Izby Książki, Stowarzyszenia Wydawców Szkół Wyższych oraz mediów oceniało książki pod względem merytorycznym, a także edytorskim. Wyniki konkursu zostały ogłoszone 9 października br. podczas otwarcia XII Poznańskich Dni Książki Naukowej.

(wuw)

Dzieci szturmują uniwersyteckie mury

Czy słoń może żyć bez trąby? Co by było, gdyby nie było grawitacji? Co lubił jeść na kolację Czyngis-chan? – pytają mali wrocławianie. Ich ciekawość postarają się zaspokoić uczeni z Uniwersytetu Wrocławskiego.

Nasza uczelnia nawiązała właśnie współpracę z Uniwersytetem Dzieci, który powołała w 2007 roku fundacja Paideia, najpierw w Krakowie, kilka miesięcy później w Warszawie. Dziś w obu miastach studiuje dwa tysiące słuchaczy w wieku od 7 do 12 lat. Najmłodszy na kierunku „Inspiracje” dowiadują się, czym zajmują się nauki przyrodnicze, humanistyczne czy inżynierskie. Starsi kontynuują studia na kierunku „Tematy”, gdzie poznają problemy ekologii, zdrowia, cywilizacji.

Idea przyszła do Polski z Niemiec. 4 czerwca 2002 roku na Uniwersytecie w Tybindze prof. Gregor Markl dał dla 400 dzieci wykład: „Dlaczego wulkany zięją ogniem”. Tydzień później pod drzwiami sali wykładowej czekało już blisko 800 słuchaczy.

We Wrocławiu patronat nad najmłodszą w mieście uczelnią objął prof. Marek Bojarski, rektor Uniwersytetu Wrocławskiego. 29 listopada wykład inauguracyjny wygłosi prof. Ewa Dębowska z Instytutu Fizyki Doświadczalnej UWr, a wspierać ją będzie Urszula Juszczak. Opowiedzą o działaniu niewidzialnej siły, czyli o ciśnieniu powietrza. Jak zawsze u prof. Dębowskiej na samych „opowieściach” się nie skończy. O tym, że ciśnienie, choć nie widać, audytorium przekona się naocznie.

- Zapal do studiowania małych wrocławian mile nas zaskoczył. W ciągu dwóch pierwszych dni zapisów zarejestrowało się ponad 200 słuchaczy, po pięciu liczba chętnych podwoiła się. Poprosiliśmy profesora Dębowską, aby w dniu inauguracji wykład poprowadziła dwukrotnie. Dzięki temu będzie mogło go wysłuchać 500 studentów – mówi Klaudia Chmura z Uniwersytetu Dzieci.

Pracownicy Uniwersytetu Wrocławskiego mają spore doświadczenie w prowadzeniu zajęć dla gimnazjalistów i licealistów, ale wykłady dla siedmiolatków to prawdziwe wyzwanie. Gotowi są je podjąć nie tylko fizycy, lecz także biologowie, biotechnolodzy i geolodzy. Nie wahali się ani klimatolodzy, ani astronomowie. - I ja swych sił spróbuję – obiecał rektor Bojarski, prawnik.

Regularne zajęcia rozpoczną się po ferii zimowych. Semestr nauki – pięć spotkań – będzie kosztował 50 zł. Uniwersytet Dzieci przeprowadził sondę wśród przyszłych studentów, aby zorientować się, jakie problemy nurtują ich najbardziej. Wśród uczniów szkół podstawowych przeważają dociekliwi przyrodnicy. - Skąd biorą się chmury? Czemu niebo jest niebieskie? Czy pradawni ludzie naprawdę mieli ogony? Jak powstaje śnieg? Co jest zimniejsze, lód czy azot? – to pytania, które dzieci chcą postawić uczonym.

(mpl)

Więcej szczegółów oraz zapisy na stronie:
www.ud.edu.pl

ETNO śladami kultury polskiej na kresach

„Historia zapisana jest w krajobrazie i dlatego ziemia jest nieskończoną księgą, czekającą na skupionego czytelnika” (cytat z książki W. Krygowskiego i J. Kolbuszewskiego pt. *Kresy*)

Dzięki staraniom dr Anny Haratyk i Klubu Turyistów „Olwiz” pracownicy naukowcy Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Opolskiego, Uniwersytetu Rzeszowskiego, Wyższej Szkoły Humanistycznej w Puławach, Politechniki Wrocławskiej oraz Uniwersytetu Ekonomicznego i Akademii Medycznej we Wrocławiu, a także studenci Koła Naukowego Studentów Pedagogiki ETNO z UW, mogli poznać niepowtarzalny urok Kresów i „odczytać” ich polskie oblicze.

W dniach 27 kwietnia–3 maja 2008 r. uczestniczyli oni w wyjeździe studyjnym po Ukrainie „Śladami kultury polskiej na Kresach”. Dla niektórych był to sentymentalny powrót do „kraju lat dziecińczych”, dla innych poszukiwanie własnych korzeni i śladów pozostałych po przodkach, ale przede wszystkim była to wyprawa naukowa, swoista podróż w czasie, śladami polskiej historii i dziejów oświaty. Dla nas, studentów, stanowiła niezwykle przeżycie intelektualne dzięki obecności wielu wybitnych naukowców (profesorów i doktorów), którzy dzielili się z nami swoją wiedzą, wspomnieniami i obserwacjami.

Trasa została starannie zaplanowana i znalazła się na niej najważniejsze miejsca związane z polską nauką i kulturą oraz ważnymi bitwami i postaciami polskiej historii, zarówno tej szlacheckiej z XVI, XVII, XVIII w., jak i tej współczesnej z XX w. Każdy dzień był jak kolejna karta niezwykle opowieści, w której nie zabrakło pięknych stepowych krajobrazów urodzajnego Wołynia i Podola, poprzecinanych głębokimi wązami Dniestru i Zbrucza; malowniczych wzgórz Karpat Wschodnich, w których słychać szum Prutu, Czeremoszu, a także zielonych lasów Zakarpacia. Również czas był wyjątkowy, świąteczny (na Ukrainie obchodzono Wielkanoc), toteż na naszym szlaku zawitaliśmy do ważnych dla grekokatolików i prawosławnych miejsc kultu religijnego. Odwiedziliśmy m.in. Sobór Św. Jura i Ławrę Począjowską. Każdego dnia, w różnych sytuacjach, mieliśmy również okazję poznawać kulturę i mentalność naszych sąsiadów oraz przełamywać wzajemne stereotypy.

Naszą podróż zaczęliśmy od zwiedzania „Perły Galicji”, wielokulturowego i pięknego, Lwowa. Miasto, w którym przez wieki krzyżowały się różne wpływy, wpawiło nas w zadumę. Na Wzgórzu Wuleckim uczciliśmy pamięć pomordowanych polskich profesorów, na cmentarzu Łyczakowskim pamiętaliśmy o spoczywających na nim wielkich Polakach oraz bohaterskich obrońcach Lwowa pochowanych na cmentarzu Orłat Lwowskich. Spacerowaliśmy po starych lwowskich uliczkach, pełnych śladów historii, a także odwiedziliśmy trzy katedry różnych wyznań, niemych świadków dawnych wydarzeń,

m.in. katedrę katolicką, w której swoje śluby złożył król Jan Kazimierz.

Kolejne dni upłynęły nam w drodze śladami „Rzeczypospolitej Szlacheckiej”, czasów hetmanów, wielkich bitew, które toczyli z Tatarami, Kozakami i Turkami, ich spektakularnych zwycięstw, jak też sromotnych porażek. W Olesku odwiedziliśmy potężny zamek, w którym w burzową noc 1629 r. urodził się Jan III Sobieski. Z okien oglądaliśmy te same rozległe krajobrazy, które w XVII w. widział król polski, rozmyślając o przyszłych zwycięstwach.

W Zbarażu skonfrontowaliśmy literackie wizje Henryka Sienkiewicza o wielkiej niezdobytej twierdzy, z faktycznym stanem warowni. Choć zamek nie imponuje wielkością, to prawdą jest, że w 1649 r. wytrzymał opór kozaków i krymskich Tatarów skupionych wokół Bohdana Chmielnickiego, dając schronienie polskiemu wojsku księcia Wiśniowieckiego. Nigdzie nie znaleźliśmy natomiast śladów po Panu Zagłobie i dzielnym Longinuse Poddębickim herbu Zerwikaptur.

Swoim rozmiarem zaskoczył nas zamek w Kamieńcu Podolskim, który bronił wejścia do tego warownego miasta, pięknie położonego na wyspie otoczonej jarem Smotrycza. Przez stulecia gród był nie do zdobycia, a jego losy ważyły na całym państwie polskim jako przedmurza chrześcijaństwa. Dopiero w 1672 r. miasto zajęli Turcy, o czym do dziś przypomina zachowany charakterystyczny minaret przy katolickiej katedrze.

Z murów tej warowni przemawiają całe wieki historii, początkiem sięgające jeszcze XI w. Pięknym położeniem nad Dniestrem oczarowała nas twierdza w Chocimiu, „główny przyczółek obrony Rzeczypospolitej przed turecką nawałą”, świadek polskich wiktorii z 1621 r. i słynnej z 1673 r., która przyniosła Janowi III Sobieskiemu koronę Polski. W tym miejscu zupełnie inaczej czytało się opis bitwy pod Chocimiem, w której „ponad 60 armat grzmiało bez przerwy, niebo płonęło, ziemia drżała, mury stękały, skały pękały”. Na naszej drodze mijaliśmy liczne ruiny dawnych zamków i warowni, m.in. Okopów Św. Trójcy, Buczacza, które przypominały o świetności odległych sarmackich czasów na tych ziemiach.

Dotarliśmy również do „Aten wołyńskich”, gdzie nad miasteczkiem majestatycznie wznosi się Wzgórze Bony, niemy świadek dawnych „złotych wieków” tego miejsca. W progi Krzemienieckiego Liceum do wewnątrz zaprosiły nas duchy Tadeusza Czackiego, Hugona Kołłątaja, Euzebiusza Słowackiego, Alojzego Felińskiego i Józefa Korzeniowskiego. Jako przyszli pedagodzy bezpośrednio zetknęliśmy się z tym ważnym symbolem, który odegrał w XIX w. znaczącą rolę w historii edukacji i

kulturowym rozwoju Polski. W progi swojego rodzinnego dworku zaprosił nas również do siebie urodzony w Krzemieńcu Juliusz Słowacki.

O tym jak, wielkie procesy historyczne wpływają na miejscową, niewielką historię, na losy pojedynczych ludzi, przekonaliśmy się w Iwanofrankowsku (Stanisławowie), gdzie poznaliśmy dzieje miejscowej parafii i ludzi, którzy pozostali w obcym kraju i własnym wysiłkiem oraz pracą odzyskali swój kościół.

Na naszym szlaku nie zabrakło też innych atrakcji. W Czerniowcach zobaczyliśmy przepiękny gmach uniwersytetu, wzniesiony w stylu bizantyjskim. Niektórzy z nas, oczarowani tym miejscem, powzięli postanowienie odbioru tytułu honoris causa w tamtejszej auli. W Łoławie zwiedziliśmy jedyne w Europie Muzeum Pisanki mieszczące się w budynku w kształcie wielkiego jaja (jedyne taki budynek muzealny na świecie) oraz bardzo ciekawą ekspozycję w Muzeum Huculszczyzny i Pokucia. Niespodzianką okazała się wycieczka wąskotorową kolejką przez Karpaty, z której okienek roztaczały się niezapomniane widoki. Droga powrotna upłynęła nam na podziwianiu górskich krajobrazów Słowacji, z przystankiem w malowniczo położonej Lewoczycy, perle renesansowej architektury.

W trakcie całego wyjazdu osobiście mogliśmy doświadczyć, dotknąć, zobaczyć i usłyszeć polską historię. Oprócz ogromnej ilości zdjęć, pamiątek i głowy pełnej wiedzy, każdy z tego wyjazdu przywiózł własne wspomnienia, osobiste przeżycia i wzruszenia. Przekonał się i zrozumiał, że: „Kresy są jakby księgą, w której natura, człowiek i czas zapisywali swe znaki, stanowiące tyleż o urodzie, ile o dającej się racjonalnie i emocjonalnie określić ich wartości dla kultury polskiej oraz dla polskiego na nich życia” (J. Kolbuszowski, *Kresy*, Wrocław 1995, s. 151).

Marta Hold

Cyfrowo o kulturze i sztuce

Wykorzystanie technologii informatycznych nabiera współcześnie coraz większego znaczenia także w dziedzinach humanistycznych, szczególnie w badaniach i dokumentacji dziedzictwa kulturowego.

Rozwojowi digitalnych narzędzi wspomagających badania i popularyzację zjawisk kulturowych już od dziesięcioleci towarzyszy na świecie dyskusja nad koniecznością przewartościowania dotychczasowych metod badawczych oraz analizy sposobów zarządzania dziełami sztuki dawnej i współczesnej, zarówno w instytucjach muzealnych, jak i badawczych oraz administracyjnych.

W 2007 r. w Instytucie Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego został zapoczątkowany cykl konferencji zatytułowany „Cyfrowe spotkania z zabytkami”, którego zadaniem jest upowszechnianie światowych dobrych praktyk w dziedzinie elektronicznego dokumentowania dzieła sztuki oraz wymiana doświadczeń w tym zakresie. Spotkania powinny służyć zacieśnieniu współpracy różnych instytucji oraz stowarzyszeń zajmujących się gromadzeniem i udostępnianiem wiedzy o zabytkach. Ich celem jest podejmowanie wspólnych inicjatyw badawczych i popularyzatorskich.

Już pierwsza konferencja przeprowadzona w październiku 2007 r. pt. „Nowoczesne metody gromadzenia i udostępniania wiedzy o zabytkach” spotkała się z ogromnym zainteresowaniem. Wzięło w niej udział około 150 osób reprezentujących ośrodki badawcze, instytucje kultury oraz samorządy z całej Polski oraz Niemiec i Wielkiej Brytanii. W trakcie 32 wystąpień i bardzo ożywionej dyskusji poruszono wiele różnorodnych zagadnień, począwszy od kwestii standaryzacji danych po wykorzystanie plotowania 3D w projektach rekonstrukcji dzieł sztuki. Tak wielkie bogactwo sygnalizowanej problematyki zainspirowało temat kolejnej konferencji pt. „Stan i perspektywy rozwoju współczesnych metodologii”,

k która odbyła się 19 września 2008 r.

Spotkanie otworzył prof. Ryszard Cach, prorektor Uniwersytetu Wrocławskiego. Gościem specjalnym spotkania był przedstawiciel Wrocławskiego Centrum Transferu Technologii, którego wystąpienie rozpoczęło obrady. W konferencji wzięło udział blisko 70 osób reprezentujących instytucje z całego kraju oraz Anna Bentkowska-Kafel, przedstawicielka JISC 3D Visualisation in the Arts Network – Center for Computing in the Humanities przy King's College London. Uwaga uczestników konferencji koncentrowała się tym razem wokół kilku podstawowych zagadnień: standaryzacji danych dotyczących dziedzictwa kulturowego w celu ich wymiany (podczas konferencji po raz pierwszy tak szerokiej publiczności został zreferowany wdrażany od lat rządowy projekt SSWIM – System Standaryzacji Wymiany Informacji Muzealnej); możliwości i zagrożeń związanych z zastosowaniem cyfrowej reprodukcji zabytku (szczególnie zainteresowanie i wątpliwości budziły problemy związane z dokumentacją i konserwacją malowideł iluzjonistycznych); zakresu i form udostępniania wiedzy o zabytkach różnym grupom odbiorców oraz wpływu narzędzi cyfrowych na metodologię badań nad dziedzictwem kulturowym. Punktem wyjścia obrad i dyskusji stały się materiały po-

przedniej konferencji opublikowane latem tego roku pt. „Nowoczesne metody gromadzenia i udostępniania wiedzy o zabytkach”. W książce zawartych zostało 20 wystąpień, w większości uzupełnionych bogatym materiałem ilustracyjnym, dostępnym na załączonej płycie CD.

Wszystkie te zagadnienia mają swoją wagę. Wydaje się jednak, że szczególnie „gorącym”, budzącym wiele kontrowersji tematem jest obecnie problem wizualizacji, jej zastosowań, sposobów wykorzystania, wiarygodności, ochrony praw autorskich. Uczestnicy konferencji byli zgodni, że wymaga on szczególnie wnikliwej refleksji, dlatego organizatorzy zdecydowali się tematem kolejnego spotkania uczynić kwestię: obraz jako przedmiot i metoda badań. Wbrew pozorom zagadnienie to ma wymiar niezwykle interdyscyplinarny, obraz analizowany jest w medycynie, w naukach przyrodniczych, matematycznych. Wstępnie spotkanie zostało zaplanowane na jesień przyszłego roku. Dziś już serdecznie zapraszamy do współpracy. Szczegółowe informacje dotyczące przedsięwzięcia można odnaleźć w serwisie Instytutu Historii Sztuki UWr (historiasztuki.uni.wroc.pl) lub uzyskać pod adresem cyfrowespotkania@o2.pl.

Agnieszka Seidel-Grzesińska

Kraina czarów – przemiana cząstek w magnesy na Wydziale Chemii UWr

18 października br. gościem Wydziału Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego był prof. Michel Verdaguier z Uniwersytetu Pierre et Marie Curie w Paryżu. Profesorowi towarzyszyła dr Françoise Villain.

Celem pobytu francuskich naukowców była prezentacja wykładu połączonego z pokazem doświadczeń zebranych pod intrygująco brzmiącym tytułem „How molecules go magnetic and the resulting wonderland”. Trwający blisko dwie godziny wykład był skierowany do uczniów szkół licealnych, dla których prezentowane zagadnienia stanowiły uzupełnienie wiedzy zdobytej w zakresie chemii i fizyki, wykraczające

jednak poza ramy programu nauczania w szkole średniej. Spotkanie cieszyło się ogromną popularnością i zgromadziło blisko 300 uczniów z wielu wrocławskich gimnazjów i liceów. Niezwykle ciekawe i doskonale przygotowane pokazy wzbudziły żywe zainteresowanie uczniów, dla których była to wyjątkowa okazja na tak bliskie obcowanie z bardziej zaawansowaną chemią. Otwarcia wykładu, poprzedzonego krótkim opisem działalności naukowej prof. Verdaguiera dokonał dziekan Wydziału Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego prof. Leszek Ciunin.

Prezentacja rozpoczęła się od opisu właściwości substancji magnetycznych, a kolejnym krokiem było zaprezentowanie przez prof. Verdaguera historii

wykorzystania „magnetycznych wynalazków” dla rozwoju ludzkiej cywilizacji i wytłumaczenie natury takiego zjawiska, jak magnetyzm. Prezentowane doświadczenia spotkały się z żywym zainteresowaniem młodzieży ze względu na wyjątkowo efektowny i barwny sposób ich zaprezentowania.

❖❖❖

Prof. Michael Verdaguier początkowo wykładowca w technikum, następnie profesor uczelniany w Ecole Normale Supérieure de Saint-Cloud oraz członek nadzwyczajny LURE, od 1988 r. zajmuje stanowisko profesora na Uniwersytecie Pierre et Marie Curie. Wcześniej był kierownikiem Laboratoire de Chimie Inorganique et Matériaux Moléculaires. Wybitny specjalista w dziedzinie

magnetyzmu molekularnego, wprowadził racjonalne podejście do nowych materiałów, począwszy od chemii kwantowej po zastosowanie magnetyków molekularnych.

Dr Francoise Villain karierę rozpoczęła jako technik w Ecole Normale Supérieure w Saint-Cloud, by następnie zostać głównym inżynierem laboratorium chemicznego w LURE. Specjalizuje się w chemii koordynacyjnej, spektroskopii Ramana oraz spektroskopii pochłaniania promieni X. W 2005 r. otrzymała najwyższe odznaczenie dla inżynierów „Cristal” przyznawane przez CNRS (odpowiednik Polskiej Akademii Nauk).

Prof. Verdaguer i dr Villain gościli z wykładami w kilku krajach europejskich, promując osiągnięcia Programu MAGMANet.

Jednym z celów Programu jest promowanie nauki i popularyzowanie osiągnięć naukowych w społeczeństwie. Popularyzacja nauki jest również uwzględniona w działalności Europejskiego Instytutu Molekularnego Magnetyzmu (EIMM), utworzonego 12 marca 2008 roku przez 15 europejskich zespołów badawczych – Partnerów Programu MAGMANet, w tym również przez Zespół Magnetyzmu Molekularnego i Nowych Materiałów z Wydziału Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego.

Monika Nahorska

Prof. Michael Verdaguer (trzeci od lewej), obok dr Francoise Villain

Wrocławska muzykologia u źródeł

Koło Naukowe Studentów Muzykologii Uniwersytetu Wrocławskiego wraz z prof. Maciejem Gołąbem przebywało od 20 do 26 października w Lwowie na zaproszenie władz Uniwersytetu im. Iwana Franki. Wizyta odbyła się w ramach umowy o współpracy między tymi uczelniami.

W czasie pobytu mogliśmy zapoznać się z bogatymi zbiorami bibliotek i archiwów lwowskich, galerii sztuki, uczestniczyć w zajęciach ze studentami lwowskimi oraz pogłębić wiedzę na temat związków polsko-ukraińskich. Naszej ośmioosobowej grupie gospodarze przygotowali interesujący program wizyty i wygodne warunki mieszkaniowe.

Zwiedziliśmy Muzeum im. Salomei Kruszelnickiej, będące fragmentem ogromnych zbiorów zgromadzonych w lwowskim muzeum zlokalizowanym przy ulicy jej nazwiska. Postać słynnej sopranistki jest szczególnie ciekawa dla badaczy opery z terenów obecnej Ukrainy z końca XIX i I poł. XX w. Salomea Kruszelnicka (1873–1952), rodem z Bielawiniec pod Buczaczem, była światowej sławy śpiewaczką operową, obdarzoną niezwykle głosem, której losy tragicznie pokrzyżował czas września 1939 r. Nazywana niekiedy „niezapomnianą Aida”, „jedyną na świecie Giocondą”, „idealną Brunhildą”, swoją karierę rozpoczęła debiutem w Operze Lwowskiej. Występowała również na deskach teatrów operowych m.in. w Krakowie, Odessie, słynnej La Scali (pod dyktando Artura Toscaniniego), Warszawie (1898–1902), Paryżu, a nawet w Ameryce Południowej. Prowadziła również działalność pedagogiczną od 1939 r. jako profesorka lwowskiej Akademii Muzycznej im.

M. Łysenki we Lwowie. Ciało Salomei Kruszelnickiej spoczywa na cmentarzu Łyczakowskim, ale jej artystyczny duch jest wyczuwalny w murach kamienicy, gdzie autentyczny wystrój jej mieszkania stanowi wyposażenie muzeum. W bogaty świat tradycyjnej kultury muzycznej Ukrainy wprowadziło muzykologów spotkanie z Lubomirem Kuszykiem, właścicielem bogatej prywatnej kolekcji ukraińskich instrumentów. Różnego rodzaju flety, piszczałki, okaryny, a także

instrumenty z grupy membranofonów – to tylko część jego zbiorów. Zainteresowanie wzbudzały również chordingony, zwłaszcza charakterystyczne dla tych terenów: liczne rodzaje cymbałów, bandur, kobz, mandolin, których brzmienie umiejętnie prezentował i opowiadał o ich historii. Zbiory te mieszczą się obecnie w jednej z sal Szkoły Muzycznej przy ul. Zielonej 10. Na zajęciach prowadzonych przez naszą opiekunkę Olgę Kołomyjec, z udziałem bandurzysty

Jarosława Krusko, pogłęбилиśmy wiedzę o tym instrumencie. Bandura to charakterystyczny instrument ludowy na Ukrainie, uznawany za narodowy. Niektórzy określają bandurę „odzwierciedleniem historii ukraińskiego narodu, będącej czymś więcej niż narodowy instrument muzyczny – jako głos Ukrainy”. W czasach stalinowskich bandura była zakazanym instrumentem, teraz przeżywa swój renesans. W Kijowie funkcjonuje muzyczny cech skupiający bandurzystów z całej Ukrainy. Gra na bandurze nie jest łatwa. Jarosław Krusko gra na tym instrumencie od 2 lat, akompaniując sobie do śpiewu, zna wiele pieśni i jedną dumę, której nauczanie się zajmuje blisko półtora roku, gdyż jej wykonanie musi wypływać z głębi serca. Bandura, lutnia, kobza, lira i podobne instrumenty z tej grupy są nieodłącznym elementem ornamentalnym wielu kamienic we Lwowie, a lutnia stanowi nawet ilustrację na banknocie 10 hrywien ukraińskich.

W murach poklasztornych przylegających do kościoła Bernardynów, od ul. Wałowej 18, sale dydaktyczne zaadaptował Wydział Kultury i Sztuki Uniwersytetu, gdzie odbywają się m.in. zajęcia z etnomuzykologii. Wydział ten nie oferuje jednak szerokiego kursu muzykologii, jak w uniwersytetach zachodniej Europy, w postaci zajęć z trzech działów: historycznego, systematycznego i etnomuzykologicznego. W lwowskiej placówce zajęcia z historii muzyki i elementy z działu muzykologii

systematycznej, jak np. transkrypcja czy analiza muzyczna, odbywają się pod kątem przygotowania w zakresie etnomuzykologicznym. Absolwent takiego kierunku otrzymuje pedagogiczne kwalifikacje nie tylko z zakresu etnomuzykologii, lecz także do prowadzenia zajęć z języka ukraińskiego. Taki rozkład zajęć ukazuje pewne odejście od tego, czego uczono na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie. To właśnie ten uniwersytet wykształcił wielu późniejszych profesorów, którzy są dzisiaj dla wielu polskich badaczy mentorami. Postać Adolfa Chybińskiego ma tu szczególne znaczenie, gdyż do jego uczniów należeli m.in. Józef Michał Chomiński, Zofia Lissa, Anna Czekańska, Mirosław Perz, a także związany z Wrocławiem ks. Hieronim Feicht. Wrocławską grupą studentów muzykologii sięgnęła więc do źródeł historii muzykologii lwowskiej i wrocławskiej. Piątkowy wieczór zarezerwowany został na balet w Operze Lwowskiej pt. *La bayadère*, do którego muzykę napisał wiedeńczyk Ludwik Minkus (1826–1917). Pozycja ta jest w stałym repertuarze Opery, której gmach zarówno ze strony zewnętrznej, jak i wewnętrznej wprawił wiele osób w zachwyt. Niestety, tym razem słynna kurtyna Henryka Siemiradzkiego nie została opuszczona, ale podczas pobytu we Lwowie mieliśmy okazję obcować z innymi dziełami sztuki, równie wyjątkowej i wysokiej klasy. Zwiedziliśmy Lwowską Galerię Sztuki XIX–XXI w., Galerię Sztuki XIV–XVIII w.,

Muzeum Narodowe, Muzeum Religii, Galerię Sztuki w Pałacu Potockich i Muzeum Etnograficzne. Ostatni dzień pobytu zarezerwowano na miejsca szczególne, jakimi są cmentarze Łyczakowski i Orląt Lwowskich. Odwiedziny mogli ważnych dla Polaków osób – Marii Konopnickiej, Artura Grottgera, Gabrieli Zapolskiej, Karola Szajnoch, rodziny Lanckorońskich czy grobowiec rodziny Riedlów, gdzie leży Stefan Banach, było ogromnym przeżyciem.

Podczas tygodniowego pobytu skorzystaliśmy również z zasobów Centralnego Historycznego Archiwum Państwowego Ukrainy, Biblioteki Akademii Muzycznej im. M. Łysenki, a także zbiorów Biblioteki im. W. Stefanyka, niegdyś Ossolineum. Bogactwo i olbrzymia ilość materiałów znajdujących się w tych miejscach nie jest możliwa do ogarnięcia w tak krótkim czasie, dlatego część z nas ma zamiar powrócić tam, by kontynuować swoje prace badawcze. Wymiany studentów z Wrocławia i Lwowa dają wiele korzyści nie tylko samym studentom, sprzyjają przede wszystkim zacieśnianiu się związków między uniwersyteckimi ośrodkami. Wiele jest elementów stycznych w historii Ukrainy i Polski, a szczególnie na linii Wrocław–Lwów, gdzie swoje wyraźne miejsce zajmują również dzieje muzykologii, dyscypliny naukowej reaktywowanej we Wrocławiu przed pięciu laty.

Grzegorz Joachimiak

Obradowała KRASP nowej kadencji

Prezydium Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich przyjął 12 września br. trzy istotne dokumenty.

• w sprawie konieczności przyspieszenia prac nad Strategią rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce

Prezydium KRASP dostrzega pilną potrzebę opracowania Strategii rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce i apeluje do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o niezwłoczne podjęcie działań zmierzających do realizacji tego przedsięwzięcia. Strategia obejmująca co najmniej najbliższych 10 lat powinna uwzględniać procesy zachodzące w europejskim i światowym szkolnictwie wyższym, a jednocześnie powinna być pomyślana jako element szerszej wizji rozwoju Polski poprzez naukę i edukację. Przyjęcie zasadniczych tez Strategii stanowiło by podstawę do przygotowania i skutecznego wdrożenia głębokich zmian legislacyjnych, dostosowujących system szkolnictwa wyższego do przyszłych potrzeb społecznych. Prezydium KRASP proponuje, aby przygotowanie dokumentu powierzyć zespołowi działającemu w ramach Fundacji Rektorów Polskich. Szerokie konsultacje środowiskowe i społeczne projektu Strategii rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce powinny objąć wszystkie zainteresowane instytucje i osoby związane z systemem szkolnictwa wyższego, nauki i kultury, a także instytucje i osoby spoza środowiska akademickiego.

• w sprawie priorytetowych obszarów działalności KRASP w kadencji 2008–2012

Prezydium KRASP w kadencji 2008–2012 uznaje: – działania na rzecz nadania edukacji (w tym szkolnictwu wyższemu), nauce i kulturze odpowiednio wysokiej rangi w hierarchii celów społeczno-gospodarczych i stworzenie im – przede wszystkim przez zapewnienie poziomu finansowania odpowiadającego skali realizowanych zadań – właściwych warunków rozwoju, gwarantujących – wysoką jakość kształcenia studentów i ich właściwe przygotowanie do funkcjonowania w oparciu o wiedzę społeczeństwie obywatelskim; – godny status i warunki zatrudnienia nauczycieli akademickich i innych pracowników uczelni; – działania wspomagające opracowanie, przyjęcie i wdrożenie strategii rozwoju szkolnictwa wyższego i wynikających z niej projektów legislacyjnych, zmierzających do stworzenia w kraju nowoczesnego, dobrze osadzonego w kontekście międzynarodowym systemu szkolnictwa wyższego; – wspieranie współpracy międzynarodowej w obszarze szkolnictwa wyższego i nauki, a zwłaszcza integracji polskiego szkolnictwa wyższego ze szkolnictwem innych krajów w ramach Europejskiej Przestrzeni Szkolnictwa Wyższego i Nauki, m.in. przez promocję polskich uczelni za granicą; – podejmowanie i wspieranie inicjatyw zmierzających do wprowadzania i upowszechniania na uczelniach innowacyjnych metod kształcenia i zarządzania, wspomaganych przez nowoczesne narzędzia informatyczne;

– działania na rzecz uczelni członkowskich, m.in. w zakresie zapewnienia rektorom i innym członkom społeczności akademickiej odpowiedniego zaplecza informacyjnego, szkoleniowego i do-radczego

• w sprawie zakupu dostępu do bazy Web of Science

Prezydium KRASP zwraca się do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z apelem o rozważenie możliwości sfinansowania zakupu bazy Web of Science z dostępem do indeksu cytowań SCI, SSCI oraz AHCI dla wszystkich instytucji naukowych w kraju. Indeks cytowań Web of Science jest powszechnie wykorzystywanym źródłem informacji o piśmiennictwie naukowym, a także uniwersalnym narzędziem stosowanym do oceny dorobku naukowego osób i instytucji.

W szczególności Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 17 października 2007 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania oraz rozliczania środków finansowych na działalność statutową zobowiązuje jednostki naukowe do podawania liczby cytowań dorobku publikacyjnego pracowników na podstawie tego właśnie indeksu.

Spełnienie wymogu określonego w wymienionym rozporządzeniu jest obecnie niemożliwe – tylko niewiele ponad 20 instytucji ma dostęp do pewnej części indeksu cytowań, wysoki zaś koszt bazy uniemożliwia dokonanie jej zakupu przez zainteresowane instytucje, nawet w ramach konsorcjum.

(kad)

Tytuły i stopnie naukowe

Tytuł profesora odebrali z rąk Prezydenta RP

- prof. dr hab. Beata Maria Pokryszko z Muzeum Przyrodniczego
- prof. dr hab. Tadeusz Marian Stawarczyk z Muzeum Przyrodniczego

Stopień naukowy doktora otrzymali

29 kwietnia 2008 r.

- Izabela Próchnicka, Instytut Fizyki Teoretycznej
dr nauk fizycznych, fizyka, teoria grawitacji
Problemy masy grawitonu w modelach Wszechświata na 3-branie de Sittera
Promotor: prof. Jerzy Lukierski

10 czerwca 2008 r.

- Łukasz Stolarski, Instytut Filologii Angielskiej
dr nauk humanistycznych, językoznawstwo, fonetyka i fonologia
Eksperymenty z symboliki dźwiękowej rozmiaru (Experiments in size-sound symbolism)
Promotor: prof. Jan Cygan
- Helena Dobrowolska-Kaniewska, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego
dr nauk o Ziemi, geografia, geografia społeczno-ekonomiczna
Potencjał innowacyjny i jego wykorzystanie w wybranych sektorach gospodarki Dolnego Śląska
Promotor: prof. Stanisław Ciok

1 lipca 2008 r.

- Agnieszka Kałużna, Instytut Filologii Angielskiej
dr nauk humanistycznych, językoznawstwo, translatoryka
English Literary Translations into Polish until 1800 in the Light of Contemporary translation Theories: Strategies and Methods
Promotor: prof. Leszek Berezowski
- Cecylia Jarmuła, Instytut Filologii Germańskiej
dr nauk humanistycznych, językoznawstwo, filologia germańska, językoznawstwo niemieckie
Indoktrynacja językowa na przykładzie podręczników szkolnych okresów narodowego socjalizmu i NRD
Promotor: prof. Eugeniusz Tomiczek

2 lipca 2008 r.

- Agnieszka Wojciechowska, Instytut Historyczny
dr nauk humanistycznych, historia, historia starożytna
Między Persją a Macedonią. Egipt w IV w. p.n.e.
Promotor: prof. Krzysztof Nawotka

10 lipca 2008 r.

- Przemysław Szklarz, Wydział Chemii
dr nauk chemicznych, chemia, chemia fizyczna i teoretyczna
Nieliniowe właściwości elektryczne ferroelektryków molekularno-jonowych z rodziny halogenobizmutantów (III)
Promotor: prof. Grażyna Bator
- Łukasz John, Wydział Chemii
dr nauk chemicznych, chemia, chemia nie-

organiczna

- Alkoksy kompleksy metali jako prekursorzy nowych materiałów tlenkowych*
Promotor: prof. Piotr Sobota
- Kinga Kulon, Wydział Chemii
dr nauk chemicznych, chemia, chemia nieorganiczna
Dwucysteinyłowe i dwuhistydyłowe miejsca wiązania jonów metali w peptydach – modele miejsc aktywnych w białkach
Promotor: prof. Henryk Kozłowski
- Aleksandra Konopacka, Wydział Chemii
dr nauk chemicznych, chemia fizyczna i teoretyczna,
Wpływ otoczenia na strukturę przestrzenną i elektronową układów benzoilowych
Promotor: prof. Zbigniew Pawełka
- Julia Kłak, Wydział Chemii
dr nauk chemicznych, chemia, chemia nieorganiczna
Homo- i heterordzeniowe kompleksy wybranych metali d-elektronowych
Promotor: prof. Jerzy Mroziński
- Anna Piecha, Wydział Chemii
dr nauk chemicznych, chemia, chemia fizyczna i teoretyczna
Struktura krystaliczna a właściwości polarne soli jonowych zawierających kationy pięciocłonowe heterocykliczne
Promotor: prof. Ryszard Jakubas

23 września 2008 r.

- Marek Czystołowski, Instytut Matematyczny
dr nauk matematycznych, matematyka, teoria prawdopodobieństwa i zastosowania matematyki
Kolejkowe podejście do badania rozkładu supremum procesu Levy'ego
Promotor: prof. Władysław Szczotka

24 września 2008 r.

- Jakub Wroński, Instytut Filozofii
dr nauk humanistycznych, filozofia, estetyka
Zagadnienia tworzenia w filozofii Nietzschego i jej interpretacjach
Promotor: prof. Ryszard Różanowski

26 września 2008 r.

- Kamila Dolińska, Instytut Socjologii
dr nauk humanistycznych, socjologia
Od grupy etnicznej do narodu. Socjologiczne studium narodowości śląskiej
Promotor: prof. Zbigniew Kurcz
- Grzegorz Kozdraś, Instytut Socjologii
dr nauk humanistycznych, socjologia
Blokery w przestrzeni wielkiego miasta
Promotor: prof. Stanisław Kłopot
- Anna Wolniak, Instytut Socjologii
dr nauk humanistycznych, socjologia
Prawo autorskie i Internet – świadomość prawna a zachowania studentów Uniwersytetu Wrocławskiego
Promotor: dr hab. Ryszard Rzepecki
- Katarzyna Kajdane, Instytut Socjologii
dr nauk humanistycznych, socjologia
Suburbia wrocławskie – pomiędzy miastem a wsią. Studium socjologiczne

Promotor: prof. Stanisław Kłopot

- Beata Sałek, Instytut Socjologii
dr nauk humanistycznych, socjologia
Uwarunkowania skuteczności reklamy społecznej w dobie komunikowania masowego – studium nad wpływem reklamy non profit jako języka współczesnej filantropii na przykładzie mieszkańców Wrocławia
Promotor: prof. Wanda Patrzalek
- Maciej Kowalewski, Instytut Socjologii
dr nauk humanistycznych, socjologia, socjologia miasta
Środowisko społeczne mieszkańców TBS-u
Promotor: prof. Robert Woźniak

29 września 2008 r.

- Lidia Siwik, Instytut Prawa Cywilnego
dr nauk prawnych, prawo, prawo cywilne
Odpowiedzialność zarządzających za zobowiązania europejskiego grupowania interesów gospodarczych i spółki europejskiej
Promotor: prof. Józef Frąckowiak
- Wojciech Jasiński, Katedra Postępowania Karnego
dr nauk prawnych, prawo, postępowanie karne
Bezstronność sądu jako warunek rzetelnego procesu karnego
Promotor: prof. Zofia Świda
- Małgorzata Sieradzka, Instytut Prawa Administracyjnego
dr nauk prawnych, prawo, prawo administracyjne gospodarcze
Decyzja administracyjna jako publicznoprawna forma ochrony zbiorowych interesów konsumentów
Promotor: prof. Leon Kieres
- Renata Kusiak-Winter, Instytut Nauk Administracyjnych
dr nauk prawnych, prawo, prawo administracyjne
Współpraca transgraniczna gmin Polski i Niemiec – studium administracyjnoprawne
Promotor: prof. Adam Błaś
- Krystyna Michniewicz-Wanik, Katedra Prawa Konstytucyjnego
dr nauk prawnych, prawo, prawo konstytucyjne
Konstytucyjnoprawne podstawy realizacji roszczeń zabużańskich
Promotor: prof. Małgorzata Masternak-Kubiak
- Paweł Kisowski, Instytut Matematyczny
dr nauk matematycznych, matematyka, teoria prawdopodobieństwa
Asymptotyka rozkładu supremum a(t)-lokalnie stacjonarnych procesów gaussowskich
Promotor: dr hab. Krzysztof Dębicki

28 października 2008 r.

- Agnieszka Kazun, Instytut Matematyczny
dr nauk matematycznych, matematyka, analiza funkcjonalna
Macierze Jacobiego na drzewach
Promotor: prof. Ryszard Szwarz

przyg. Jadwiga Dunaj
(źródło: informacje z wydziałów)

Nowi profesorowie tytularni

**Prof. dr hab.
Beata Maria Pokryszko
profesor nauk biologicznych
Muzeum Przyrodnicze**

Urodziła się 21 października 1956 r. we Wrocławiu. Studia wyższe odbyła w latach 1975–1980 na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego, uzyskując tytuł magistra biologii. Stopień doktora nauk przyrodniczych uzyskała w 1986 r. na UWr na podstawie rozprawy pt. *Vertiginae Polski (Gastropoda, Pulmonata, Orthurethra)*.

Stopień doktora habilitowanego otrzymała w 1997 r. na naszej uczelni po przedstawieniu rozprawy habilitacyjnej *Lyropupa Pilsbry, 1990 (Gastropoda: Pulmonata: Pupilloidea). Systematics, evolution and dispersal*.

Związana z Uniwersytetem Wrocławskim od 1979 r. jako asystent techniczny, nominowana na stanowisko profesora nadzwyczajnego w 2001 r.

Jest biologiem o specjalności malakologia, zoologia. Prowadzi badania nad przedstawicielami nadrodziny *Pupilloidea* dotyczące wszystkich aspektów wiedzy o tej rodzinie, od 2003 r. bada geograficzne zróżnicowanie zespołów ślimaków lądowych.

Opublikowała 110 pozycji naukowych, w tym trzy książki popularnonaukowe.

W opinii recenzenta prof. Beata Pokryszko „jest zoologiem o wysokim stopniu specjalizacji i pozycji naukowej ugruntowanej w skali krajowej i międzynarodowej. Perfekcyjnie opanowany warsztat badawczy, pomnażany dorobek i aktywność badawcza stawiają ją w rzędzie wybitnych malakologów”. Prof. Beata Pokryszko ma rozległe kontakty międzynarodowe, a wśród nich współpracę z Field Museum of Natural History w Chicago, Queensland Museum w Brisbane czy Museum of Natural History w Londynie. Ze względu na zainteresowania redaktorskie i językowe jest weryfikatorem tekstów angielskich w pięciu czasopismach. Są to:

„Polskie Pismo Entomologiczne”, „Zoologica Polonica”, „Annales Zoologici”, „Wiadomości Entomologiczne”, „Polski Przegląd Zoologiczny”

W latach 2004/2005 była współredaktorem tomu *Pattern and Process in Land Mollusc Diversity*, będącego efektem sympozjum w ramach Światowego Kongresu Malakologicznego w Perth w 2004 r. Opublikowała kilka artykułów krytycznych lub polemicznych na temat rażących przykładów niedbalstwa redaktorów, sytuacji polskich czasopism zoologicznych i roli systematyki we współczesnej nauce. W latach 1999 i 2000 była członkiem komisji powołanej przez Komitet Zoologii, oceniającej polskie czasopisma, w których publikowane są prace zoologiczne. Od 1998 r. jest redaktorem naczelnym „Folia Malacologica”, jedynego czasopisma malakologicznego wydawanego w Polsce. Prof. Pokryszko wypromowała pięciu doktorów. Była jednym z założycieli w 1992 r. Polskiego Towarzystwa Taksonomicznego, a następnie w latach 1992–2000 jego sekretarzem. W latach 1992–1998 była wiceprezesem Stowarzyszenia Malakologów Polskich, a od 1996 r. pozostaje członkiem Komitetu Zoologii Polskiej Akademii Nauk. W latach 1999 i 2000 była członkiem sekcji P04 Komitetu Badań Naukowych.

W 2003 r. prof. Beata Pokryszko została odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi, a w 1997 r. otrzymała nagrodę indywidualną Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Zainteresowania: beletrystyka, muzyka folk i country & western, turystyka górską.

Rodzina: matka.

**Prof. dr hab.
Tadeusz Marian Stawarczyk
profesor nauk biologicznych
Muzeum Przyrodnicze**

Urodził się 23 kwietnia 1952 r. w Namysłowie. Studia wyższe odbył w latach 1971–1976 na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego, uzyskując tytuł magistra biologii. Stopień doktora nauk przyrodniczych otrzymał w 1984 r. na UWr na podstawie rozprawy *Agresja i mechanizm jej tłumienia w stadach ptaków siewkowatych (Charadriiformes)*.

Habilitował się w 1996 r. na UWr po przedstawieniu rozprawy *Strategia rozrodcza kaczek w warunkach wysokiego zagęszczenia na stawach milickich*. Pracę zawodową rozpoczął w 1978 r. na ówczesnej Akademii Rolniczej we Wrocławiu (obecnie Uniwersytet Przyrodniczy), a w 1981 r. przeniósł się do Muzeum Przyrodniczego UWr. W 2001 r.

został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego.

Autor 130 prac naukowych, z tego 95 współautorów, w tym dwóch książek.

Jako biolog o specjalności ekologicznej i ornitologicznej zajmuje się zagadnieniami szeroko pojętej ekologii i biologii ptaków, a zwłaszcza ekologii behawioralnej, a także problematyką związaną z wędrówkami ptaków oraz faunistyką regionalną i ogólnopolską.

We współautorstwie z prof. Ludwikiem Tomiałojciem napisał dwutomową, największą w historii ornitologii polskiej, monografię *Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany*, stanowiącą podsumowanie całej dotychczasowej wiedzy historycznej i współczesnej o ptakach krajowych, opartej na wszelkich dostępnych źródłach publikowanych i niepublikowanych.

Prof. Tadeusz Stawarczyk ma rozległe kontakty międzynarodowe. Brał udział w programach badawczych w Stanach Zjednoczonych, Kostaryce, Ekwadorze, Izraelu, Bahrajnie, Zjednoczonych Emiratach Arabskich i Egipcie. Odbił staże naukowe m.in. w Hiszpanii i Wielkiej Brytanii.

Od 1982 r. uczestniczy w weryfikacji bieżących danych faunistycznych dotyczących rzadkich ptaków lęgowych i zalatujących do kraju. Od 1995 r. kieruje pracami Komisji Faunistycznej w Sekcji Ornitologicznej Polskiego Towarzystwa Zoologicznego, która w weryfikację prowadzi. W 1994 r., wcielając polski dorobek w dziedzinie faunistyki do wiedzy europejskiej i światowej, przygotował dla Wydawnictwa Oxford University Press 50-stronicowe opracowanie na temat aktualnej wiedzy o awifaunie krajowej, które zostało wykorzystane w nowym wydaniu brytyjskiego dzieła *The Birds of the Western Palearctic*.

W latach 1990–1994 był inicjatorem i głównym animatorem działalności Komisji Nomenklatorycznej, która opracowała pierwsze pełne polskie nazewnictwo ptaków Palearktyki Zachodniej, pracował także w zespole konsultującym opracowanie *Polskie nazewnictwo ptaków świata*, opublikowane w 1999 r. Współpracował z redakcją Wydawnictwa Encyclopædia Britannica, dla którego przetłumaczył i częściowo napisał wszystkie hasła dotyczące ptaków.

W opinii recenzentów prof. Tadeusz Stawarczyk „zalicza się do czołówki krajowych ornitologów, jest badaczem o uznanej pozycji w skali międzynarodowej”.

Redaktor wielu czasopism naukowych; pracował w redakcjach pism „The Ring” i „Ptaki Śląska”, od 2000 r. jest redaktorem naczelnym czasopisma „Notatki Ornitologiczne”.

Wypromował dwóch doktorów.

W latach 2000–2002 był zastępcą dyrektora, a od 2002 r. jest dyrektorem Muzeum Przyrodniczego Uniwersytetu Wrocławskiego. Członek Polskiego Towarzystwa Zoologicznego, Rady Naukowej Zakładu Ornitologii PAN (2003–2004), Rady Naukowej Parku Narodowego Ujścia Wisły (od 2002), Rady Naukowej Muzeum Przyrodniczego w Jełnie Górze (od 2005).

Odnaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi (2003), laureat indywidualnej nagrody III stopnia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za pracę doktorską (1984) i nagrody zespołowej Ministra Edukacji Narodowej za współautorstwo monografii *Ptaki Śląska*.

Zainteresowania: podróże, fotografia przyrodnicza, muzyka jazzowa.

Rodzina: żonaty, dwie córki.

(kad)

Z obrad Senatu UWr

29 października 2008 r.

Obradom przewodniczył Rektor prof. Marek Bojarski.

Kwestor mgr Urszula Łupkowska poinformowała w krótkim komunikacie o sytuacji finansowej Uniwersytetu Wrocławskiego. Sytuacja finansowa po sporządzeniu bilansu za dziewięć miesięcy jest pozytywna tzn., że uczelnia ma dodatni wynik finansowy.

Szczegółowa informacja finansowa UWr zostanie przedstawiona na obradach Senatu 26 listopada 2008 r.

Senat

□ mianował na stanowisko profesora zwyczajnego na czas nieokreślony prof. dr. hab. Piotra Kowalskiego w Instytucie Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej (od 1 X 2008 r.)

prof. dr hab. Jadwigę Anioł-Kwiatkowską w Instytucie Biologii Roślin (od 1 XI 2008 r.)

prof. dr hab. Grażynę Kłobus w Instytucie Biologii Roślin (od 1 XI 2008 r.)

prof. dr hab. Hannę Jańską w Zakładzie Biologii Molekularnej Komórki (od 1 XI 2008 r.)

Senat

□ mianował na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony dr hab. Joannę Błaszczak w Instytucie Filologii Angielskiej (od 1 X 2008 r.)

dr hab. Krzysztofa Kusala w Instytucie Filologii Słowiańskiej (od 1 X 2008 r.)

dr hab. Jaroslava Lipowskiego w Instytucie Filologii Słowiańskiej (od 1 X 2008 r.)

dr hab. Małgorzatę Łoboz w Instytucie Filologii Polskiej (od 1 X 2008 r.)

dr hab. Alicję Nowakowską w Instytucie Filologii Polskiej (od 1 X 2008 r.)

dr hab. Izabelę Surynt w Instytucie Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej (od 1 X 2008 r.)

dr hab. Bożenę Muszkalską w Instytucie Kulturoznawstwa (od 1 X 2008 r.)

dr hab. Józefa Szykulskiego w Instytucie Archeologii (od 1 X 2008 r.)

dr hab. Jolantę Blicharz w Instytucie Nauk Administracyjnych (od 1 XI 2008 r.)

dr hab. Barbarę Stankiewicz w Instytucie Fizyki Doświadczalnej (od 1 X 2008 r.)

dr hab. Barbarę Kwiatkowską w Katedrze Antropologii (od 1 XI 2008 r.)

Senat

□ zatrudnił na stanowisku docenta na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony dr. Leszka Ryka w Instytucie Fizyki Doświadczalnej (od 1 XI 2008 r.)

Senat

□ przyznał Złote Medale Uniwersytetu Wrocławskiego

prof. Ludwikowi Tomiałojcziowi,
prof. Czesławowi Mojsiewiczowi,

prof. Marii Wrońskiej,
dr. Christianowi Pinowi,
prof. Elmarowi Weilerowi

Senat

□ wskazał dwóch kandydatów do komisji dyscyplinarnej ds. nauczycieli akademickich przy Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego na lata 2009–2012
prof. Zofię Sienkiewicz
prof. Jacka Giezka.

Senat

□ wyraził zgodę na podjęcie dodatkowego zatrudnienia przez
prof. Wandę Patrzałek
prof. Eugeniusza Zycha
pełniących funkcje jednoosobowych organów uczelni publicznej, zgodnie ze złożonymi oświadczeniami stanowiącymi załączniki do oryginału uchwały

Senat

□ nie wyraził zgody na podjęcie dodatkowego zatrudnienia przez dr. hab. Tadeusza Lebiotę

Senat

□ powołał członków komisji senackich na kadencję 2008–2012

Komisja Finansów

Przedstawiciele jednostek organizacyjnych i komórek administracyjnych

• prof. Krystyna Gabryjelska, Wydział Filologiczny

• dr hab. Anna Oleszkowicz, Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych

• prof. Wiesława Miemieć, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii

• prof. Michał Tomczak, Wydział Fizyki i Astronomii

• prof. Grażyna Kłobus, Wydział Nauk Biologicznych

• doc. Tadeusz Cukierda, Wydział Chemii

• prof. Jacek Świątkowski, Wydział Matematyki i Informatyki

• prof. Mariusz Olczak, Wydział Biotechnologii

• dr Henryk Marszałek, Wydział Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska

• mgr inż. Grażyna Piotrowicz, Biblioteka Uniwersytecka

• dr Beata Lenkiewicz, kanclerz

• mgr Urszula Łupkowska, kwestor

• mgr Grażyna Szebeszczyk, z-ca kwestora
Przedstawiciele Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego

• prof. Michał Sarnowski, Wydział Filologiczny

• prof. Elżbieta Kościć, Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych

• prof. Włodzimierz Gromski, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii

• prof. Józef Frąckowiak, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii

• prof. Robert Olkiewicz, Wydział Fizyki i Astronomii

• prof. Wiesław Fałtynowicz, Wydział Nauk

Biologicznych

• prof. Jerzy Juchnowski, Wydział Nauk Społecznych

• prof. Stanisław Kłopot, Wydział Nauk Społecznych

• prof. Leszek Ciunik, Wydział Chemii

• prof. Jacek Gliński, Wydział Chemii

• prof. Leszek Pacholski, Wydział Matematyki i Informatyki

• prof. Hanna Jańska, Wydział Biotechnologii

• prof. Jacek Otlewski, Wydział Biotechnologii

• prof. Stanisław Staśko, Wydział Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska

• dr Jacek Przygodzki, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii

• dr Andrzej Dybczyński, Wydział Nauk Społecznych

• dr Sławomir Berski, Wydział Chemii

Komisja Inwestycji i Majątku

Przedstawiciele jednostek organizacyjnych i komórek administracyjnych

• dr hab. Gościwit Malinowski, Wydział Filologiczny

• prof. Alicja Szerląg, Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych

• prof. Jerzy Supernat, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii

• prof. Jan Kołaczekiewicz, Wydział Fizyki i Astronomii

• prof. Maria Ogielska, Wydział Nauk Biologicznych

• dr hab. Maciej Manikowski, Wydział Nauk Społecznych

• prof. Eugeniusz Zych, Wydział Chemii

• dr Maciej Paluszyński, Wydział Matematyki i Informatyki

• dr hab. Daniel Krowarsch, Wydział Biotechnologii

• dr Janusz Kida, Wydział Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska

• mgr Andrzej Romański, Biblioteka Uniwersytecka

• dr Beata Lenkiewicz, kanclerz

• mgr inż. Andrzej Orłowski, z-ca kanclerza ds. inwestycyjnych

• mgr Barbara Starnawska, z-ca kanclerza ds. administracyjno-gospodarczych

• mgr inż. Tomasz Czaja, z-ca kanclerza ds. technicznych

• mgr Urszula Łupkowska, kwestor

• inż. Mirosława Moskaluk, Dział Nadzoru Technicznego

Przedstawiciele Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego

• prof. Władysław Dynak, prorektors. ogólnych

• prof. Michał Sarnowski, Wydział Filologiczny

• prof. Elżbieta Kościć, Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych

• prof. Antoni Ciszewski, Wydział Fizyki i Astronomii

• prof. Wiesław Fałtynowicz, Wydział Nauk Biologicznych

• prof. Leszek Ciunik, Wydział Chemii

• prof. Jacek Gliński, Wydział Chemii

• prof. Jacek Otlewski, Wydział Biotechnologii

• prof. Jacek Puziewicz, Wydział Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska

SENAT KADENCJI 2008 - 2012

Wrocław, 29.10.2008 r.

- ♦ dr Mieczysław Sobik, Wydział Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska
- ♦ dr Włodzimierz Wysoczański, Wydział Filologiczny

Komisja Organizacji i Rozwoju

Przedstawiciele jednostek organizacyjnych i komórek administracyjnych

- ♦ prof. Mirosława Czarnecka, Wydział Filologiczny
- ♦ prof. Waldemar Okoń, Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych
- ♦ prof. Małgorzata Masternak-Kubiak, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii
- ♦ dr hab. Marek Nowicki, Wydział Fizyki i Astronomii
- ♦ dr hab. Dariusz Rakus, Wydział Nauk Biologicznych
- ♦ prof. Adam Chmielewski, Wydział Nauk Społecznych
- ♦ prof. Jerzy Lisowski, Wydział Chemii
- ♦ dr Grzegorz Stachowiak, Wydział Matematyki i Informatyki
- ♦ prof. Andrzej Szczepaniak, Wydział Biotechnologii
- ♦ dr hab. Jerzy Sobotka, Wydział Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska
- ♦ mgr inż. Grażyna Piotrowicz, Biblioteka Uniwersytecka
- ♦ mgr Urszula Łupkowska, kwestor
- ♦ mgr Barbara Starnawska, z-ca kanclerza ds. administracyjno-gospodarczych
- ♦ mgr Anna Szulc, Dział Młodzieżowy
- ♦ mgr Elżbieta Solarewicz, Dział Kadr
- ♦ mgr Małgorzata Lipska, Dział Organizacyjny

Przedstawiciele Senatu Uniwersytetu Wro-

clawskiego

- ♦ prof. Adam Jezierski, prorektor ds. badań naukowych i współpracy z zagranicą
- ♦ prof. Krzysztof Nawotka, Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych
- ♦ dr Mieczysław Sobik, Wydział Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska

Komisja Kadr i Zatrudnienia

Przedstawiciele jednostek organizacyjnych i komórek administracyjnych

- ♦ prof. Krzysztof Migoń, Wydział Filologiczny
- ♦ prof. Bogdan Rok, Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych
- ♦ dr hab. Maciej Marszał, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii
- ♦ prof. Ziemowit Popowicz, Wydział Fizyki i Astronomii
- ♦ dr hab. Dariusz Tarnawski, Wydział Nauk Biologicznych
- ♦ prof. Wanda Patrzalek, Wydział Nauk Społecznych
- ♦ prof. Małgorzata Jeżowska-Bojczuk, Wydział Chemii
- ♦ prof. Krzysztof Loryś, Wydział Matematyki i Informatyki
- ♦ dr hab. Marcin Łukaszewicz, Wydział Biotechnologii
- ♦ prof. Andrzej Solecki, Wydział Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska
- *mgr Anna Hołyk, Biblioteka Uniwersytecka
- ♦ mgr Elżbieta Solarewicz, Dział Kadr
- ♦ mgr inż. Grażyna Piotrowicz, Biblioteka Uniwersytecka
- ♦ prof. Teresa Łoś-Nowak, prorektor ds. studentów

- ♦ prof. Andrzej Witkowski, Wydział Nauk Biologicznych
- ♦ prof. Stanisław Kłopot, Wydział Nauk Społecznych
- ♦ prof. Leszek Pacholski, Wydział Matematyki i Informatyki
- ♦ dr Jacek Przygodzki, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii
- ♦ dr Janusz Przesławski, Wydział Fizyki i Astronomii
- ♦ dr Jacek Szczurowski, Wydział Nauk Biologicznych

Komisja Nauki i Współpracy z Zagranicą

Przedstawiciele jednostek organizacyjnych i komórek administracyjnych

- ♦ prof. Jakub Pigoń, Wydział Filologiczny
- ♦ prof. Jan Kęsik, Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych
- ♦ prof. Jarosław Kundera, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii
- ♦ prof. Adam Kiejna, Wydział Fizyki i Astronomii
- ♦ dr Małgorzata Daczewska, Wydział Nauk Biologicznych
- ♦ dr hab. Maciej Manikowski, Wydział Nauk Społecznych
- ♦ prof. Anna Trzeciak, Wydział Chemii
- ♦ prof. Grzegorz Karch, Wydział Matematyki i Informatyki
- ♦ dr hab. Ewa Marcinkowska, Wydział Biotechnologii
- ♦ prof. Piotr Migoń, Wydział Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska
- ♦ mgr inż. Grażyna Piotrowicz, Biblioteka Uniwersytecka

Przedstawiciele Senatu Uniwersytetu Wro-

ławskiego

- prof. Adam Jezierski, prorektor ds. badań naukowych i współpracy z zagranicą
- prof. Anna Dąbrowska, Wydział Filologiczny
- prof. Krzysztof Wachowski, Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych
- dr Włodzimierz Wysoczański, Wydział Filologiczny
- dr Janusz Przestawski, Wydział Fizyki i Astronomii
- dr Sławomir Berski, Wydział Chemii

Komisja Nauczania

Przedstawiciele jednostek organizacyjnych i komórek administracyjnych

- prof. Marcin Cieński, Wydział Filologiczny
 - prof. Stefania Walasek, Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych
 - dr hab. Karol Kiczka, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii
 - prof. Ewa Dębowska, Wydział Fizyki i Astronomii
 - prof. Anna Okulewicz, Wydział Nauk Biologicznych
 - dr hab. Tadeusz Lebioda, Wydział Nauk Społecznych
 - dr hab. Maria Wierzejewska, Wydział Chemii
 - prof. Marek Piotrowski, Wydział Matematyki i Informatyki
 - prof. Wiesław Wątopek, Wydział Biotechnologii
 - dr hab. Stanisław Grykiewicz, Wydział Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska
 - doc. Leszek Ryk, Centrum Edukacji Nauczycielskiej
 - mgr Anna Hołyk, Biblioteka Uniwersytecka
 - Tomasz Inforowicz, Samorząd Studencki
 - mgr Jagoda Mrzygłocka-Chojnacka, Samorząd Doktorantów
- Przedstawiciele Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego:
- prof. Ryszard Cach, prorektor ds. nauczania
 - prof. Teresa Szostek, Wydział Filologiczny
 - dr Andrzej Dybczyński, Wydział Nauk Społecznych
 - mgr Aleksandra Matkowska, Studium Prak-

tycznej Nauki Języków Obcych

Komisja Statutowa

Przedstawiciele jednostek organizacyjnych i komórek administracyjnych

- prof. Stefan Kiedroń, Wydział Filologiczny
 - prof. Jerzy Piekalski, Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych
 - dr hab. Karol Kiczka, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii
 - prof. Ludwik Turko, Wydział Fizyki i Astronomii
 - dr hab. Marek Wanat, Wydział Nauk Biologicznych
 - prof. Danuta Zalewska, Wydział Nauk Społecznych
 - prof. Grażyna Bator, Wydział Chemii
 - prof. Zbigniew J. Jurek, Wydział Matematyki i Informatyki
 - prof. Władysław Hasiński, Wydział Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska
 - mgr Anna Hołyk, Biblioteka Uniwersytecka
 - mgr Rafał Musiał, Dział Organizacyjny
 - mgr Elżbieta Solarewicz, Dział Kadr
 - Maciej Jarecki, Samorząd Studentów
- Przedstawiciele Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego
- prof. Włodzimierz Gromski, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii
 - prof. Hanna Jańska, Wydział Biotechnologii

Senat

□ przyjął opinię prof. Teresy Łoś-Nowak z Instytutu Politologii UW o zasługach i dorobku Alberta Gore'a, kandydata do tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Senat

□ wyraził intencję porozumienia między Uniwersytetem Wrocławskim a Niemiecką Centralą Wymiany Akademickiej (DAAD), dotyczącego kontynuacji współpracy w ramach Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy'ego Brandta

Senat wyraża wolę kontynuowania współ-

pracy między Uniwersytetem Wrocławskim a Niemiecką Centralą Wymiany Akademickiej (DAAD) w ramach funkcjonowania w Uniwersytecie Wrocławskim Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy'ego Brandta. Jednocześnie po zapoznaniu się z przygotowanym tekstem Porozumienia Senat zobowiązuje Rektora do przedstawienia stronie niemieckiej stanowiska strony polskiej, uwzględniając uwagi zgłoszone przez Senat.

Treść projektu porozumienia stanowi załącznik do oryginału uchwały (p. BIP, uchwały Senatu)

Senat

□ wyraził pozytywną opinię na temat stosowania logo Uniwersytetu Wrocławskiego jako znaku towarowego uczelni

Senat opiniuje pozytywnie wykorzystanie elementów godła Uniwersytetu Wrocławskiego do utworzenia graficznego znaku towarowego identyfikującego Uniwersytet Wrocławski, którego wzór stanowi załącznik do uchwały oraz uruchomienie procedury rejestracji znaku w urzędzie patentowym RP. Stworzenie logo Uniwersytetu Wrocławskiego zawierającego graficzny znak towarowy i logotyp stanowiący nazwę Uniwersytetu Wrocławskiego (p. BIP, uchwały Senatu)

Senat

□ zlecił namalowanie portretu prof. Leszka Pacholskiego, rektora Uniwersytetu Wrocławskiego w latach 2005-2008. Portret umieszczony zostanie w reprezentacyjnych salach Uczelni.

(kad)

Odeszli na zawsze

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że
zmarł we Wrocławiu

ŚT P
Prof. dr hab. inż.
Józef Julian Ziółkowski
(25 VIII 1934–5 XI 2008)

Emerytowany profesor zwyczajny chemii, wielokrotny prorektor Uniwersytetu Wrocławskiego, dyrektor Instytutu Chemii, założyciel oraz pierwszy dziekan Wydziału Chemii, twórca i kierownik Zakładu Chemii Nieorganicznej oraz Zespołu Katalizy Homogenicznej, doktor honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu w Petersburgu, członek Cen-

tralnej Komisji ds. Tytułu i Stopni Naukowych, jeden z najwybitniejszych polskich chemików nieorganików, światowy autorytet w dziedzinie katalizy homogenicznej, nauczyciel wielu pokoleń polskich chemików, członek polskich i międzynarodowych redakcji i stowarzyszeń naukowych, odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim OOP, Krzyżem Oficerskim OOP, Krzyżem Komandorskim OOP, Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Człowiek wielkiego serca, oddany Uniwersytetowi Wrocławskiemu i nauce, zasłużony i szlachetny wychowawca młodzieży. Uroczystości pogrzebowe odbyły się 8 listopada 2008 r. na cmentarzu komunalnym Grabiszyn.

Rektor i Senat
Dziekan, Rada i pracownicy Wydziału Chemii
Uniwersytetu Wrocławskiego

Z głębokim smutkiem zawiadamiamy
że zmarł nasz Kolega

dr Piotr Cholewa
(30 X 1966–13 XI 2008)

Adiunkt w Instytucie Archeologii. Pracował w Uniwersytecie Wrocławskim do 30 września 2007 r.

Pogrzeb odbył się 20 listopada 2008 r. na cmentarzu Grabiszyńskim.

koleżanki i koledzy
Z Instytutu Archeologii
Uniwersytetu Wrocławskiego

Pożegnania akademickie

Józef Julian Ziółkowski
(1934–2008)

Józef J. Ziółkowski, absolwent Politechniki Wrocławskiej (1957), od 1956 r. był związany z Uniwersytetem Wrocławskim. Doktorat obronił w 1964 r., stopień doktora habilitowanego otrzymał w 1973 r., tytuł profesora nadzwyczajnego w 1976 r. i zwyczajnego w 1984 r. Od początku zajmował się chemią nieorganiczną, a w szczególności chemią koordynacyjną i katalizą homogeniczną z udziałem związków metali przejściowych, którą zainicjował w końcu lat 60. jako nowy kierunek w Polsce. Za Jego istotne osiągnięcia naukowe należy uznać opracowanie kilkunastu układów katalitycznych i potencjalnych katalizatorów przemysłowych. Prace Profesora stanowią trwałą i istotny wkład do poznania struktury i reaktywności związków kompleksowych i metaloorganicznych. Bardzo szerokie zainteresowania naukowe Profesora obejmowały zarówno badania podstawowe, jak i aplikacyjne, jest autorem ponad 250 publikacji naukowych, edytorem lub współedytorem 10 książek, autorem dwóch wdrożeń przemysłowych związanych z ochroną środowiska. Wiedza, ciekawość i ogromna intuicja chemiczna pozwalały Mu podejmować z powodzeniem nowe tematy i znajdować nowe, oryginalne rozwiązania. Prace naukowe Profesora, szczególnie dotyczące chemii i właściwości katalitycznych związków rodu i palladu, są znane i wysoko cenione w kraju i za granicą, licznie cytowane przez innych autorów. Osiągnął znaczącą pozycję w nauce światowej, był wieloletnim członkiem komitetów organizacyjnych Międzynarodowych Sympozjów Katalizy Homogenicznej (ISHC) i Międzynarodowych Konferencji Chemii Koordynacyjnej (ICCC), animatorem współpracy międzynarodowej w ramach projektów Tempus, a ostatnio COST D40. Prof. J.J. Ziółkowski współpracował i utrzymywał kontakty naukowe z ponad 20 uczelniami w 12 krajach, był wielokrotnie zapraszany z wykładami. Niezwykle ważną częścią współpracy międzynarodowej o istotnym znaczeniu także dla rozwoju chemii koordynacyjnej i katalizy w kraju była organizacja lub współorganizacja Letnich Szkół Chemii Koordynacyjnej – 15 konferencji odbyło się w latach 1969–2004. Dzięki swojej niezwyklej aktywności

Федеральное агентство по образованию
ФЕДЕРАЛЬНОЕ ГОСУДАРСТВЕННОЕ
ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ
ВЫСШЕГО ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
**САНКТ-ПЕТЕРБУРГСКИЙ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ**
Университетская наб., 7-9, Санкт-Петербург, 199034
тел./факс 328-97-88
http://www.spbu.ru
ОКПО 02068516 ОГРН 103780006089
ИНН/КПП 7801002274/780101001

Rector of the University of Wrocław
Professor Marek Bojarski

от 06.11.2008 № 04-125-56
на № _____ от _____

Коллеги профессора Юзефа Юлиана Жюлковского по Санкт-Петербургскому государственному университету, почетным доктором которого он был, глубоко потрясены известием о его кончине.

Мы знали проф. Юзефа Юлиана Жюлковского как выдающегося ученого, автора сотен работ, посвященных теоретическим и технологическим аспектам координационной химии. Мы высоко ценим его как блестящего лектора, воспитавшего целые поколения польских химиков. Благодаря целеустремленности, воле и организаторскому таланту проф. Жюлковского химический факультет Вроцлавского университета стал одним из самых прогрессивных мировых центров химической науки. На посту директора Института химии, декана Химического факультета и вице-ректора Вроцлавского университета проф. Жюлковский уделял особое внимание развитию международных контактов университета. Для нас особенно важен тот неоценимый вклад, который он внес в укрепление связей Вроцлавского университета с Санкт-Петербургским университетом в рамках Договора о сотрудничестве между нашими университетами, успешно действующего с 1978 года. Мы будем продолжать делать все, что необходимо для продолжения и развития этого сотрудничества.

Мы выражаем глубокое сочувствие семье проф. Жюлковского, его родным и близким, товарищам по работе, всему научному сообществу Польши. В нашей памяти проф. Жюлковский навсегда останется человеком большой души, беззаветно преданным науке и просвещению, отзывчивым товарищем, остроумным собеседником. Его имя будет всегда украшать список почетных докторов нашего университета.

Ректор СПбГУ _____ Н.М. Кропачев

Декан химического факультета СПбГУ _____ А.Ю. Билибин

Профессор potrafił zapewnić udział w konferencjach wybitnych specjalistów z całego świata, co zapoczątkowało wiele przyjacielskich kontaktów i wieloletnią współpracę naukową.

Był znakomitym nauczycielem i wychowawcą o ogromnym autorytecie. Nauczanie było Jego pasją, którą realizował na zajęciach, ale także w codziennych kontaktach ze studentami i współpracownikami. W końcu lat 60. prof. J.J. Ziółkowski utworzył zespół badawczy, Zespół Katalizy Homogenicznej, który w okresie dalszej działalności pod Jego kierunkiem uzyskał znaczącą pozycję naukową w kraju i za granicą. Profesor wypromował 14 doktorów, 4 Jego wychowanków uzyskało stopnie doktora habilitowanego, a dwóch z nich tytuły profesora. Opiniował wiele wniosków profesorskich, recenzował liczne prace doktorskie i habilitacyjne, ciesząc się opinią recenzenta wymagającego i sprawiedliwego.

Trzykrotnie pełnił funkcję prorektora Uniwersytetu Wrocławskiego, przez 8 lat był dyrektorem Instytutu Chemii oraz współorganizatorem i pierwszym dziekanem Wydziału Chemii. Został wybrany członkiem Academia Europaea, otrzymał dwa doktoraty honoris causa Uniwersytetu w St. Petersburgu i Uniwersytetu Jagiellońskiego. Profesor pełnił także inne, liczne i ważne funkcje w świecie naukowym – był wiceprzewodniczącym Prezydium Komitetu Chemii PAN, wieloletnim członkiem Rad Naukowych Zakładu Karbo-i-Petrochemii PAN, Instytutu Ciężkiej Syntezy Organicznej „Blachownia” i Instytutu Katalizy i Fizykochemii Powierzchni PAN, przez 14 lat był redaktorem naczelnym czasopisma „Wiadomości Chemiczne”, członkiem Centralnej Komisji ds. Tytułu i Stopni Naukowych. Zorganizował wraz z prof. J. Wrzyszcem Komisję Katalizy i Fizykochemii Powierzchni przy Wrocławskim Oddziale PAN i przez wiele lat

kierował jej pracą. Od 1990 r. pełnił funkcję prezesa Zarządu Fundacji dla Uniwersytetu Wrocławskiego. Przez 13 lat (1992–2005) był prezesem Klubu Uczelnianego Akademickiego Związku Sportowego na Uniwersytecie Wrocławskim. Odznaczony odznaczeniami państwowymi

(Krzyże Kawalerski (1977), Oficerski (1992) i Komandorski (2001)) i resortowymi (Medal Komisji Edukacji Narodowej). Laureat 10 Nagród Ministra za badania naukowe (w latach 1964–2007), Nagrody im. M. Skłodowskiej-Curie, dwóch Nagród Sekretarza PAN (1976 i 1983), Nagrody Sekretarza

III Wydziału PAN (1974).

Zegnamy wybitnego uczonego, doskonałego nauczyciela i człowieka wielkiego serca. Cześć Jego pamięci!

Spółeczność Wydziału Chemii
Uniwersytetu Wrocławskiego

WYBRANE KONDOLENCJE

(Prof. Armando Pombeiro, Universidade Técnica de Lisboa)

I am very sorry to know about the so sad news! Jozef was a remarkable person from both scientific and human points of view, to whom Chemistry so much owes.

He promoted also very successfully the international links and cooperation, for example, through the organization, with other colleagues (including yourself), of the rewarding and productive series of Summer Schools, and I am very grateful to him for including me in his „coordination sphere” of friends.

His departure is a great loss for all of us.

We miss a good Friend and a great Scientist.

Please let me know if any special initiative will be undertaken in his honour, since I would be pleased to contribute if you will find appropriate.

I would appreciate if you could kindly forward to his Family and colleagues my sincere condolences. Warmest wishes.

Armando

(Prof D.J. Cole-Hamilton, School of Chemistry, Purdie Building, The University, St. Andrews, Fife, KY16 9ST, Scotland)

I have just heard of the very sad and untimely death of Josef Ziolkowski. This is a very great loss to the community, but especially to Wrocław and most especially to you. I know that you have worked with him for many years and he has been both your mentor and your friend. It is very hard to believe that we shall no longer see his impish smile nor benefit from his pioneering studies. Josef seemed so young at heart. It was always a delight to meet with him and he was always so welcoming. He was an outstanding scientist and a fine man. His loss will leave you

with a great hollow in your mind and in your heart.

I am so sorry and I shall hold you very much in my thoughts and in my prayers at this most difficult time.

Yours David

(Prof. Karl Kirchner, Institute of Applied Synthetic Chemistry Vienna University of Technology, Vienna, Austria)

I'm very sorry to hear that and I'm really shocked. Jozef was a very great person and I think his death is a big loss both for science and for all his friends, and he had many. I'm very proud that I was one of them and that I had a chance to have many nice moments with him in Wrocław, in Vienna and all the conferences all over the world we met and a good time. Please pass on my condolence to his wife, children and all his family.

Karl

O PROFESORZE JÓZEFIE J. ZIÓŁKOWSKIM

Profesor Józef J. Ziolkowski działał niezwykle aktywnie w wielu obszarach życia naukowego i akademickiego, organizował imprezy naukowe, był edytorem książek i czasopism, był oddanym i zaangażowanym nauczycielem. Przez wiele lat był dyrektorem Instytutu Chemii, później jego pierwszym dziekanem. Trzykrotnie pełnił funkcję prorektora, zajmując się sprawami nauki i współpracy z zagranicą, ponieważ te sprawy bardzo Go interesowały. Przez 14 lat kierował sportem akademickim, bo sprawy sportu także były Mu bardzo bliskie. Założył Fundację dla Uniwersytetu Wrocławskiego i był prezesem jej zarządu przez 18 lat. We wszystko, czym się zajmował, angażował się ogromnie i nie dzielił spraw na ważniejsze i mniej ważne. Jeśli postanowił się czymś zająć, to szybko tworzył plan działania i organizował grupę ludzi, rozdzielając między nich zadania. Obdarzony wielką wyobraźnią, ale także odwagą, podejmował bardzo różne wyzwania, i co ważne, umiał porwać za sobą współpracowników i uruchomić ich kreatywność. Ta wspaniała umiejętność inspirowania i motywowania innych do działania to bardzo ważna cecha Profesora, która prawdopodobnie pomogła Mu zrealizować tak wiele przedsięwzięć.

W naszych wspomnieniach o Profesorze, mniej oficjalnych, a bardziej osobistych, próbujemy opowiedzieć o kilku ciekawych przypadkach z Jego bardzo szerokiej działalności.

Wspomnijmy jedną z mniej znanych inicjatyw Profesora dotyczącą integracji środowiska „katalityków wrocławskich”.

O Komisji Katalizy i Fizykochemii Powierzchni
Pomysł utworzenia Komisji Katalizy i Fizykochemii Powierzchni (KKiFP) przy Oddziale Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu zrodził się prawdopodobnie pod koniec lat 70. lub na początku 80. dekad ubiegłego wieku. Inspiracją mogły być liczne kontakty Profesora z naukowcami ze środowiska wrocławskiego i spotkania na różnych konferencjach zarówno krajowych,

jak i zagranicznych. Nie ma wątpliwości, że wybitna osobowość i wielki autorytet Profesora sprawiły, że do Komisji przystąpili naukowcy z tak wielu jednostek naukowo-badawczych regionu wrocławskiego. Od chwili powstania, tj. od roku 1983 członkami KKiFP są uczeni pracujący m.in. na Wydziale Chemii UW, w Instytucie Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych PAN, Instytucie Fizyki Doświadczalnej UW, Instytucie Chemii i Technologii Nafty i Węgla PWR, Instytucie Fizyki PWR, Instytucie Technologii Organicznej i Tworzyw Sztucznych PWR, Instytucie Technologii Nieorganicznej i Nawozów Mineralnych PWR i w Instytucie Inżynierii Ochrony Środowiska PWR.

Początkowo Komisja liczyła 119 członków (m.in. prof. B. Jeżowska-Trzebiatowska), aktualnie 51 (w ciągu 25 lat działalności KKiFP część osób zakończyło swoją działalność zawodową, przechodząc na zasłużone emerytury, a niektórzy odeszli od nas niespodziewanie i za wcześnie). Profesor Józef J. Ziolkowski przewodniczył Komisji od chwili powstania do 1998 roku. Później kolejno tę funkcję pełnili prof. Ryszard Męclewski, a przez ostatnie lata prof. Józef Wrzyszczyk. Działalność Komisji koncentrowała się na integracji wrocławskiego środowiska naukowego wokół zagadnień związanych z katalizą heterogeniczną i homogeniczną oraz fizykochemią powierzchni ciała stałego. Ten cel realizowano przez organizowanie kilku posiedzeń w ciągu roku, na których różne zespoły badawcze prezentowały wyniki swoich badań. Czasem, dzięki staraniom Profesora, wykładowcami na posiedzeniach Komisji byli naukowcy zagraniczni i wybitni uczeni z innych ośrodków.

Spotkania w ramach posiedzeń Komisji nawiązywały do dawnych dobrych tradycji znanych Towarzystw Chemicznych, które zapraszały wybitnych naukowców do wygłoszenia wykładu. Niezapomniana była atmosfera tych spotkań – zawsze przyjacielska i pełna życzliwego zainteresowania także dla tematów odległych nieco od naszych codziennych specjalności. Właśnie

ta atmosfera, której animatorem był Pan Profesor, pozostanie na zawsze w naszej pamięci.

W 1984 roku Komisja opracowała i z pomocą wrocławskiego Oddziału PAN wydała informator „Research in Catalysis and Surface Science in Wrocław”, w którym zebrano informacje dotyczące składu osobowego, tematyki badawczej (wraz z wykazem najbardziej reprezentatywnych publikacji), stosowanych metod i wyposażenia aparaturowego 19 grup naukowo-badawczych działających w obrębie wymienionych instytucji. W tym czasie, gdy internet dopiero raczkował, była to świetna promocja nie tylko w kraju, lecz także wśród odwiedzających nas zagranicznych naukowców.

Warto podkreślić, że KKiFP w opinii pracowników Oddziału należała do najbardziej prężnie działających Komisji przy wrocławskim Oddziale PAN.

O świętach Pana Profesora

Profesor Józef J. Ziolkowski angażował się w najrozmaitsze przedsięwzięcia, nie myśląc o sławie i zaszczytach dla siebie, zwykle pomniejszał swoją rolę i podkreślał zasługi i wkład innych. Ale lubił, kiedy się coś udało, i cieszył się, gdy Jego wysiłki były doceniane. Myślę, że oba doktoraty honoris causa, przyznane przez Uniwersytet w St. Petersburgu i Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, sprawiły Mu prawdziwą radość. Miałam zaszczyt uczestniczyć w czerwcu 2005 r. w uroczystości na Uniwersytecie Jagiellońskim, przygotowanej w najlepszym stylu i z wielką starannością. Dostojna, ale też pełna serdeczności atmosfera w Collegium Maius, zapewniona przez Rektora, prof. Franciszka Ziębkę, i profesorów Wydziału Chemii, prof. Zofię Stasińską i prof. Krystynę Dyrek z dziekanem prof. Leonardem Proniewiczem była niezapomniana. Wiem, że Profesor z satysfakcją i wzruszeniem odnalazł później swoje nazwisko wśród najznamienitszych osób wyróżnionych najwyższą godnością przez Uniwersytet Jagielloński. Dziękując za przyznane wyróżnienie podkreślił, że do Jego sukcesu przyczynili się Jego współ-

pracownicy, a także nauczyciele, dzięki którym został chemikiem. Profesor sam był urodzonym nauczycielem, a przy tym uważał, że kształcenie następców jest powinnością każdego uczono-ego. Świetnie ujął tę myśl w przedmowie do książki poświęconej wspomnieniom o prof. Bogusławie Jeżowskiej-Trzebiatowskiej pisanej latem 2008 roku: *Żyjemy w czasach, kiedy życiorysy wybitnych ludzi służą często jako drogowskazy dla innych. Taką taktykę w budowaniu swojej osobistej kariery stosuje wielu z nas zapominając, że nie wystarczy zbudować swój własny pomnik, a wokół niego pozostawić pustkę.*

Trudno pisać o Profesorze, bo był postacią wielowymiarową, która wymyka się opisowi. My, Jego uczniowie, poznaliśmy najlepiej działalność naukową Profesora i o niej możemy trochę opowiedzieć.

O roku 1969 i nowych zainteresowaniach naukowych Profesora

Późniejszy Profesor, wtedy jeszcze dr Józef J. Ziółkowski, wkrótce po odbyciu stażu naukowego jako stypendysta Fundacji Forda (1968/69) w Uniwersytecie Stanford (Kalifornia) u prof. Henry Taubego, późniejszego laureata Nagrody Nobla z chemii (1983 r., za badania nad mechanizmem przeniesienia elektronu w kompleksach metali), podjął nową tematykę badawczą z zakresu reakcji katalizowanych kompleksami metali przejściowych w roztworach. Tematyka ta była w tym czasie w świecie naukowym niezwykle aktualna i bardzo obiecująca, a Profesorstwo Trzebiatowski byli nią istotnie zainteresowani.

Staż u prof. H. Taubego wzbogacił wiedzę dr. J. Ziółkowskiego w zakresie badań kinetyki i mechanizmów reakcji, jednak kataliza stanowiła zupełnie nowe wyzwanie. I tak na początku roku akademickiego 1969/70 został powołany nowy zespół badawczy, Zespół Katalizy Homogenicznej pod kierownictwem dr. J. Ziółkowskiego. W skład zespołu, prócz kierownika, wchodziło wtedy czterech pracowników (dr Florian Pruchnik – adiunkt, mgr Ewa Kwasowska-Chęć, Teresa Szymańska-Buzar – doktorantka, oraz Elżbieta Gutt – laborantka). Jeszcze w tym samym roku akademickim rozpoczęto realizację czterech prac magisterskich, w których podjęte zostały badania reakcji utleniania węglowodorów, w tym również aromatycznych, reakcje uwodornienia wiązania olefinowego oraz polimeryzacji metakrylanów prowadzone w fazie ciekłej i z udziałem kompleksów metali takich jak Mn, Co, Cu oraz Ru jako katalizatorów. To były wówczas bardzo ważne tematy badawcze, a niektóre z tych zagadnień pozostają aktualne do dzisiaj.

W tamtym okresie członkowie zespołu mieli niezłe przygotowanie od strony teoretycznej, którą mogła stanowić chemia koordynacyjna i metaloorganiczna, znacznie gorzej było ze stroną techniczną i laboratoryjną, bo tu ani wiedzy, ani doświadczenia nie było. Ale za to był ogromny entuzjazm i pasja odkrywania nowego, co w połączeniu z talentem organizacyjnym Lidera Zespołu szybko pozwoliło nadrobić braki. Wkrótce zostały nawiązane kontakty z innymi zespołami badawczymi w kraju i za granicą, gdzie członkowie rozwijającego się Zespołu mogli zapoznać się z technikami laboratoryjnymi stosowanymi w tej dziedzinie. Dzięki staraniom dr. J.J. Ziółkowskiego wszyscy człon-

kowie zespołu odbyli dobre staże zagraniczne. Równie szybko zostały opracowane i wprowadzone własne rozwiązania dotyczące metodyki prowadzenia tych badań. Szczególnie ważne w tym pierwszym okresie były kontakty naukowe m.in. z Instytutem Katalizy i Fizykochemii Powierzchni PAN w Krakowie (prof. J. Haber), Instytutem Ciężkiej Syntezy Organicznej w Błachowni Śląskiej (prof. E. Grzywa), Wydziałem Technologii Chemicznej Politechniki Warszawskiej (prof. S. Pasynkiewicz). Niemal od początku gruntowna wiedza chemiczna późniejszego Profesora, a także Jego znajomość pogranicza chemii stosowanej inspirowały Go do podejmowania tematyki badawczej związanej z przemysłem chemicznym.

Z tego właśnie okresu, początku lat 70., pochodzą rozległe badania nad procesami utleniania w fazie ciekłej węglowodorów takich jak ksyleny i toluen do odpowiednich kwasów karboksylowych, a węglowodorów takich jak cykloheksen lub cykloheksan do odpowiednich epoksydów i ketonów lub kwasów dikarboksylowych z udziałem związków kompleksowych Co lub Mo jako katalizatorów. Istotnym osiągnięciem była charakterystyka strukturalna katalizatora kobaltowego reakcji utleniania, o budowie trójdziennowej i zróżnicowanych stopniach utlenienia. Został złożony pierwszy wniosek patentowy dotyczący reakcji utleniania, a zastrzeżenia patentowe były adresowane do wtedy budowanego dużego zakładu chemicznego ELANA w Toruniu, produkującego włókna poliestrowe na bazie p-ksylenu. Już na początku lat 70. zespół publikował prace w czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym, co wtedy nie było powszechne.

O latach późniejszych i chemii rodzi i palladu

Moje pierwsze spotkanie z Profesorem (wtedy docentem) miało miejsce w 1976 r., kiedy będąc studentką III roku chemii słuchałam Jego wykładów z chemii nieorganicznej. To były bardzo oryginalne wykłady, obficie przetykane anegdotami i dygresjami. Prawdę mówiąc to przychodziliśmy na wykłady przede wszystkim dla tych zabawnych historyjek, które często były oparte na własnych przeżyciach Profesora związanych choćby z Jego działalnością w obszarze badań wód i powietrza w uzdrowiskach, czym zajmował się w latach 60. Te barwne opowieści bardzo mnie zaciekawiły i spowodowały prawdziwe zainteresowanie chemią, którą wcześniej wybrałam jako kierunek studiów raczej przypadkowo. Tak trafiłam do Zespołu Katalizy Homogenicznej, najpierw jako studentka studiów indywidualnych, a później doktorantka. I dopiero po jakimś czasie zrozumiałam, że o tym, czy temat badań jest ciekawy, decyduje w znacznym stopniu osoba badacza. Profesor miał świetną umiejętność dostrzegania interesujących aspektów w bardzo różnych tematach i skupiania na nich uwagi. To trochę tak, jak w ulubionej przez nas definicji chemii nieorganicznej z podręcznika Huheeya: chemia nieorganiczna to jest to, czym zajmuje się chemik nieorganik. Profesor był chemikiem obdarzonym ogromną intuicją, którą wykorzystywał zarówno, wybierając obiekt badań, jak i interpretując wyniki eksperymentów.

Miałam szczęście pracować z Profesorem ponad 32 lata, opublikowaliśmy ponad 100 wspólnych prac, niektóre znalazły istotny oddźwięk w lite-

raturze światowej. Ta praca była radością i wspólną przygodą. Profesor zostawiał każdemu z nas wielką swobodę w działaniu, ale zawsze był gotowy przedyskutować otrzymane wyniki czy pomóc w planowaniu kolejnych doświadczeń. Jeśli Go coś zaciekawiło, to natychmiast szkicował projekt nowego zestawu aparaturowego, do czego miał dużą smykałkę jako inżynier z wykształcenia. Techniczne problemy dobrze rozumiał, interesował się aparaturą i nowymi rozwiązaniami. Z każdej podróży zagranicznej przywoził jakieś pomysły, bo chętnie podglądał, co nowego wprowadzono w laboratoriach. I chociaż sam już od wielu lat nie pracował eksperymentalnie, miał świetne wyczucie, co w laboratorium może się przydać.

Podróże służyły też Profesorowi do poznawania nowych ludzi i grzecznościowe początkowo rozmowy przeradzały się często w trwałe kontakty, a czasem przyjaźnie. Poznałam wielu uczonych z różnych krajów, którzy z wielką serdecznością wspominali Profesora, nie tylko jako bardzo zdolnego chemika, lecz także jako człowieka wesołego i skłonnego do żartów. Jak wiele osób było Mu życzliwych, przekonałam się, odbierając listy z wyrazami żalu z powodu Jego odejścia.

W pracy naukowej cechował Profesora sceptycyzm, szczególnie w odniesieniu do własnych wyników, oraz krytycyzm. Nie było do pomyślenia, aby wyciągać daleko idące wnioski na podstawie jednego eksperymentu. Każde doświadczenie należało powtórzyć i obudować je innymi tak, aby wynik maksymalnie uwiarygodnić. Ten sposób rzetelnej pracy przyjęliśmy już dawno jako oczywisty i niepodlegający uproszczeniom.

O ile wyniki pracy badawczej podlegały zawsze sceptycznej ocenie, o tyle w podejmowaniu nowych tematów Profesor działał bez żadnych ograniczeń. Jeśli coś uznał za ciekawe, to zna-czyło, że warto się tym zająć, nawet jeśli wiązało się to z wejściem na zupełnie nowe pole.

W ten sposób po latach pracy ze związkami rodzi i rozwijaniu badań dotyczących reakcji hydroformylacji, zainspirowanych kontaktami z przemysłem na początku lat 80., rozpoczęliśmy ok. 10 lat temu prace nad katalizatorami palladowymi. Początkowo obiektem badań była głównie reakcja karbonylacji, później także inne reakcje tworzenia wiązań C–C. Tę tematykę Profesor wprowadził, o ile pamiętam, po wizycie w Lille, w zespole prof. A. Mortreux. Trochę później do sfery zainteresowań zostały włączone ciecz jonowe i inne aspekty zielonej chemii. Pamiętam zorganizowaną kilka lat temu przez firmę Merck konferencję w Poznaniu, na której Profesor przedstawiał swoją wizję cieczy jonowych jako aktywnych składników układów katalitycznych, wzbudzając zainteresowanie słuchaczy, którzy traktowali ciecz jonowe głównie jako rozpuszczalniki.

Zaproszenie przez prof. J.M. Basset z Lyonu do udziału w przygotowaniu projektu unijnego „Nanocat” zaowocowało zainteresowaniem koloidami metali i nanocząstkami jako katalizatorami reakcji organicznych. Na ten temat nie wiedzieliśmy właściwie nic, ale Profesor miał zawsze doskonałe rozeznanie w pracach innych uczonych i wiedział, od kogo można zdobyć potrzebne informacje. Rozmowy z kolegami z Politechniki Wrocławskiej i Instytutu

Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych PAN we Wrocławiu pozwoliły Profesorowi nie tylko szybko wejść w nowy obszar badań, lecz także wnieść do niego powiew nowej myśli.

Profesor miał niezwykłą umiejętność prowadzenia rozmowy. Uważnie słuchał rozmówcy, ale też przedstawiał swój punkt widzenia i zadawał pytania. Te pytania bywały kłopotliwe, ponieważ Profesor myślał bardzo niezależnie i żadne rutynowe odpowiedzi Go nie satysfakcjonowały. Takie rozmowy były niezwykle inspirujące, mimo że ich główny tok był często przerywany zabawnymi skojarzeniami lub żartami. Podobnie było także na seminariach, gdzie żartobliwe uwagi Profesora dotyczące omawianych zagadnień (ale nie referenta) ułatwiała spojrzenie na sprawę z właściwego dystansu.

Kilka naszych prac z zakresu nanokatalizy zostało już całkiem dobrze odnotowanych w literaturze. Dzięki temu mogliśmy zaproponować organizację sympozjum dotyczącego katalitycznej aktywności nanocząstek w ramach konferencji ISHC (International Symposium on Homogeneous Catalysis) planowanej w 2010 r. po raz pierwszy w Polsce. Jeśli dojdzie do realizacji tego zamysłu, to sympozjum będzie dedykowane Profesorowi. Podobnie jak publikacje,

Konferencja na temat „Utleńniania Katalitycznego Węglowodórów” w 1972 r. ICSO Błachownia (od lewej) prof. J. Haber, doc. dr inż. Józef Ziółkowski, mgr E. Kwasowska-Chęć, mgr T. Szymańska-Buzar, mgr W. Rybak

które wysłemy do druku w najbliższym czasie i wszystkie prace doktorskie, nad którymi pracują nasi najmłodszy koledzy i koleżanki.

Bardzo wiele nauczyliśmy się od Profesora i po-

zostaje mieć nadzieję, że tego dziedzictwa nie zmnajemy.

dr Witold Rybak, dr Jarosław Sobczak,
prof. Anna Trzeciak

ŻEGNAJ WIELKI PROFESORZE I PREZESIE...

Wspomnienie

Niezwykła osobowość, wyjątkowy intelekt, uczciwość i wrażliwość na krzywdę zwykłych ludzi – tak w skrócie można scharakteryzować cechy wybitnej postaci polskiej nauki, Profesora Józefa Ziółkowskiego, który odszedł na zawsze z naszej społeczności.

Wszelchstronne zainteresowania Profesora i jego cechy sprawiły, że środowisko sportowe uczelni w 1993 r. zaproponowało Jego na prezesa Klubu Uczelnianego AZS UWr. Profesor przyjął tę funkcję i piastował przez 12 lat – sześć kadencji, do 2005 r.

Był to najwspanialszy okres działalności Klubu Uczelnianego AZS, który odnosił swoje największe sukcesy zarówno sportowe, jak i organizacyjne w swojej długiej historii.

Dokonania Zarządu KU AZS w tym czasie były wielokrotnie eksponowane na łamach „PU”, ale największą wartością okresu prezesury Profesora była szeroko rozumiana integracja środowiska uniwersyteckiego, i to nie tylko sportowego, co procentowało dobrym wizerunkiem na zewnątrz i promocją Uniwersytetu Wrocławskiego w Polsce, w Europie i w świecie. Bardzo wielu ludzi na uczelni dużo zawdzięcza „Ziółkowi”, jak potocznie nazywano Profesora, a do tych osób zaliczam w szczególności siebie. 15-letnia współpraca i bezpośredni kontakt na co dzień z tym niezwykłym Człowiekiem sprawiły mi radość i dawały moc do działania na rzecz naszej uczelni. Znajomość ta była nobilitacją i impulsem do dokonywania rzeczy niezwykłych w warunkach uniwersyteckich, a efekty tych działań wzbudzały zachwyt i podziw na całym świecie, m.in. w Chinach, Grecji, Senegalu, Izraelu, Portugalii i Rosji (reprezentacje narodowe tych krajów brały udział razem z Polską w międzynarodowych turniejach koszykówki w hali „Orbita” we Wrocławiu o Puchar Rektora UWr, których byłem głównym organizatorem). Profesor znajdował zawsze czas dla zwykłych studentów – sportowców i służył im pomocą w

rozwiązywaniu problemów dotyczących sportu i nauki, gdy tylko o to poprosili.

Wielka indywidualność i niekwestionowany autorytet Profesora sprawiały, że nawet nie pełniąc żadnej funkcji w sporcie uczelnianym, był pomocny przy wielu sprawach i rozwiązywaniu problemów, które przy Jego udziale znajdowały swój szczęśliwy finał.

Na ostatniej wielkiej, bardzo prestiżowej imprezie „Gali Olimpijskiej Pekin 2008”, która odbywała się w hali sportowej UWr (30.09.08.), gdzie świętowało blisko 100 dolnośląskich olimpijczyków i paraolimpijczyków, zabrakło jednej jakże ważnej postaci – naszego ukochanego Profesora, którego już wtedy dopadła choroba. Wieloletnia współpraca Uniwersytetu Wrocławskiego z Regionalną Radą Olimpijską to nasze wspólne z Profesorem dzieło. Szczycił się i nie ukrywał radości, że wielcy ludzie sportu owocnie współpracują z naszą uczelnią, promując wspólnie sport oraz ideę olimpijską w środowisku akademickim i na całym Dolnym Śląsku.

W maju br. podczas Gali Siatkarskiej w hali UWr z okazji Jubileuszu 40-lecia zdobycia brązowego medalu na olimpiadzie w Meksyku (1968) przez polskie siatkarki „Ziółek” otrzymał z rąk Prezesa Regionalnej Rady Olimpijskiej, Mieczysława Łopatki, okolicznościową statuetkę za wybitne zasługi przy wspieraniu ruchu olimpijskiego na Dolnym Śląsku i za propagowanie idei olimpijskiej na Uniwersytecie Wrocławskim.

Przyjaźń, jaka zawiązała się między nami po latach współpracy, była trwała i jedyna w swoim rodzaju, utrwalona na wielu płaszczyznach. Przyjaźń z Profesorem traktowałem jako dar i przywilej, które dostałem od Uniwersytetu Wrocławskiego, bo nie każdy mógł tego szczytu dostąpić.

Więź i wzajemne zaufanie rosły po realizacji wyzwań i celów o najwyższym gatunku i zasięgu – czasach wielu sukcesów, glorii i triumfu. Najbardziej umocniły się jednak wtedy, gdy trzeba było stawić czoła różnym przeciwnościom i bronić interesów społeczności sportowej UWr

przed siłami zewnętrznymi, które w swoich partykularnych celach, mając wielkie wpływy w różnych środowiskach, chciały decydować o kształtowaniu polityki kierowania sportem i kulturą fizyczną na UWr, a łączyła nas przy tym intuicja, by odróżnić prawdę od fałszu.

Gdy chodziło o dobro naszego Uniwersytetu oraz zagrożenia dla jego wizerunku i dobrego imienia, nie było nigdy możliwe, że Prezes pójdzie na kompromis bądź ulegnie jakimkolwiek naciskom w sprawach, które w perspektywie były niekorzystne dla sportu uczelnianego.

Nasza determinacja i walka miała również na celu przywrócenie Klubu Uczelnianego AZS do właściwych struktur Organizacji Środowiskowej AZS we Wrocławiu (tej z majątkiem), do której od zawsze nasz klub należał.

Dziś, wspominając cały ten wspaniały okres działalności – radości i smutku, czuję moralne wewnętrzne zwycięstwo i dumę, że zostałem wierny wartościom i ideałom, które Profesor cenił najbardziej – pielegnuję je i przekazuję swojemu najbliższemu otoczeniu.

Mam świadomość i pewność, że historia sportu akademickiego sprawiedliwie oceni działalność Profesora na rzecz naszej społeczności, a duch życzliwości i optymizmu, jaki po sobie pozostawił, da nam, ludziom uniwersyteckiego sportu, siłę w umacnianiu integracji naszego środowiska i powrotu mocnej pozycji sportu na Uniwersytecie Wrocławskim. Mieliliśmy Profesorze jeszcze tyle do zrobienia w tym temacie...

Żegnając Cię Mój Wielki Profesorze i Prezesie, dziękuję za wielkie serce, dobroć i pomocną dłoń, którą wyciągałeś wielokrotnie w najbardziej trudnych sytuacjach.

Dziękuję w imieniu swoim oraz szerokiej rzeszy osób ze środowiska sportowego uczelni, która zawsze darzyła Cię sympatią i ogromnym szacunkiem. Dziękuję również w imieniu tych, którzy nie zdążyli tego zrobić za Twojego życia, a powinni...

Cześć Twojej Pamięci
Waldemar Pasikowski

Nowości Wydawnictwa UW

Nowe książki oficyny wydawniczej Uniwersytetu Wrocławskiego wydane na przełomie października i listopada 2008 r.

HISTORIA

♦ **Atlas historyczny miast polskich, t. IV: Śląsk, z. 5: Świdnica, Historischer Atlas Polnischer Städte, Band IV: Schlesien, Heft 5: Schweidnitz**, Marta Młynarska-Kaletynowa, Rafał Eysymontt, Mateusz Goliński (red.), 2008, AUW 3055, ss. 59, Format 340 x 490 mm, ISBN 978-83-229-2959-9, cena 50 zł

♦ **The Jewish Community. Authority and Social Control in Poznań and Swarzędz 1650–1793**, Anna Michałowska-Mycielska, Bibliotheca Judaica 3, 2008, ss. 310, Format B5, ISBN 978-83-229-2967-4, cena 35 zł

JĘZYKOZNAWSTWO

♦ **Retoryka reklamy**, Piotr H. Lewiński, 2008, AUW 3065, ss. 274, Format B5, ISBN 978-83-229-2950-6, cena 32 zł

LITERATUROZNAWSTWO

♦ **Traduire le drame**, Justyna Łukaszewicz (red.), Romanica Wratislaviensia LV, 2008, AUW 3062, ss. 158, Format B5, ISBN 978-83-229-2933-9, cena 20 zł

POLITOLOGIA

♦ **Integracja z zachowaniem własnej tożsamości. Holenderska polityka wobec imigrantów**, Patrycja Matusz Protasiewicz, 2008, AUW 3070, ss. 271, Format A5, ISBN 978-83-229-2951-3, cena 28 zł

♦ **Hiszpańska droga do federalizmu**, Anna Sroka, 2008, ss. 344, Format B5, ISBN 978-83-229-2962-9, cena 29 zł

♦ **Państwo polskie w myśli politycznej XIX i XX wieku. Teoria i praktyka**, Wojciech Kalicki, Barbara Rogowska (red.), 2008, AUW 3071, ss. 347, Format A5, ISBN 978-83-229-2965-0, cena 25 zł

PRAWO

♦ **Multi-subject polygraph examination**, Ryszard Jaworski, 2008, AUW 3092, ss. 139, Format A4, ISBN 978-83-229-2960-5, cena 26 zł

♦ **Przegląd Prawa i Administracji, t. LXXVIII**, Bogusław Banaszak (red.), 2008, AUW 3066, ss. 201, Format B5, ISSN 0137-1134, cena 23 zł

♦ **Rachunki śląskiego podatku szacunkowego z drugiej połowy XVI wieku**, Kazimierz Orzechowski (opracowanie), 2008, AUW 3091, ss. 157, Format B5, ISBN 978-83-229-2961-2, cena 18 zł

przyg. Lucyna Powązka-Leżaj

Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego Sp. z o.o.

50-137 Wrocław, pl. Uniwersytecki 15

tel.: (071) 375-28-09,

tel./faks: (071) 375-27-35

biuro@uwur.com.pl

Dział Handlowy:

tel.: (071) 375 28 85

tel./faks: (071) 375 25 07

marketing@uwur.com.pl

www.uwur.com.pl

Program Interdyscyplinarnego Seminarium Studium Generale na UW grudzień 2008–styczeń 2009 r.

(wtorki w godzinach 17:15–19:15, sala im. J. Czekanowskiego w Collegium Anthropologicum przy ul. Kuźnicznej 35, parter)

<http://www.studiumgenerale.uni.wroc.pl>

e-mail: studium.generale@uni.wroc.pl

2 grudnia 2008 r.

Prof. dr hab. RYSZARD ANDRZEJAK – JM Rektor Akademii Medycznej im. Piastów Śląskich we Wrocławiu

Nadciśnienie tętnicze, fakty i mity

1. Historia rozwoju hipertensjologii

2. Aktualna diagnostyka i leczenie

3. Jaka przyszłość?

Prof. dr hab. PIOTR PONIKOWSKI – Wprowadzenie do dyskusji

9 grudnia 2008 r.

Prof. dr hab. WŁADYSŁAW LASOŃ

Mózg zagrożony – perspektywy neuroprotekcji

1. Co najbardziej zagraża mózgowi?

2. Ratowanie mózgu w teorii i praktyce

3. Próby neuroprotekcji – nadzieje i rozczarowania

PROF. dr hab. JERZY MOZRZYMAS – Wprowadzenie do dyskusji

16 grudnia 2008 r.

Dr hab. JUSTYNA ŁUKASZEWICZ

Problemy kulturowe w przekładach literackich

1. Czy wszystko da się przełożyć?

2. Czy tłumaczenie i adaptacja wzajemnie się wykluczają?

3. Dlaczego powstają serie przekładowe?

Prof. dr hab. WOJCIECH SOLIŃSKI – Wprowadzenie do dyskusji

13 stycznia 2009 r.

Prof. dr hab. KAROL MYŚLIWIEC – członek Polskiej Akademii Nauk

Siedemdziesiąt lat polskiej archeologii nad Nilem

1. Uroczystości w Kairze w 2007 roku

2. Przegląd najważniejszych polskich wykopalisk

3. Sakkara - wykopaliska w cieniu piramid

Prof. dr hab. STANISŁAW MEDEKSZA – Wprowadzenie do dyskusji

20 stycznia 2009 r.

Prof. dr hab. WALDEMAR KOZUSCHEK

Czy to, co w medycynie jest wykonalne może być wykonane?

1. Czy przysięga Hipokratesa jest nadal aktualna?

2. Eutanazja jako problem społeczny

3. Eksperyment medyczny – wypaczenia i próby regulacji

Prof. dr hab. ZDZIŚŁAW LATAJKA – Wprowadzenie do dyskusji

Prof. dr hab. Adam Jezierski

Kalejdoskop nauki

Klonem w nowotwór

Naukowcom z USA udało się opracować sposób walki z jednym z najgroźniejszych nowotworów – czerniakiem złośliwym. Uczeń pobrali od chorego pacjenta komórki układu odpornościowego, tzw. limfocyty typu T. Następnie sklonowali je, mnożąc do ponad 5 mld. Po wstrzyknięciu do ciała chorego limfocyty zaczęły z powodzeniem atakować komórki nowotworu. Dwa lata po kuracji pacjent wciąż jest zdrowy.

Płacę po znikającej kosodrzewinie

Rośliny uciekają w góry przed ociepleniem klimatu – piszą francuscy naukowcy w „Science”. Badane przez nich gatunki w ciągu ostatnich stu lat przeniosły się o prawie 300 m wzwyż.

Nowa nadzieja dla sparaliżowanych

We Wrocławiu sparaliżowanemu 26-latkowi przeszczepiono do rdzenia kręgowego komórki pobrane z jego nosa. To pierwsza taka operacja w Polsce. – Pojawiła się szansa dla osób na wózkach inwalidzkich, wobec których medycyna dotąd była bezradna – mówi prof. Włodzisław Jarmundowicz z wrocławskiej Kliniki Neurochirurgii.

Centrum przygody w mózgu

Naukowcom z Anglii udało się zidentyfikować region mózgu odpowiedzialny za naszą chęć odkrywania nieznanego i przeżywania przygód.

Nieudana próba wyjścia na ląd

Naukowcy znaleźli na Litwie skamielinę zwierzęcia sprzed 365 mln lat, które było ogniwem pośrednim między organizmami wodnymi i lądowymi.

Nie musimy patrzeć w DNA

80-letni James D. Watson, legenda współczesnej biologii, współodkrywcą struktury DNA i zarazem autor wielu politycznie niepoprawnych wypowiedzi, po raz pierwszy odwiedził nasz kraj.

Nowe oko w kosmosie

Astronomowie wzbogacą się wkrótce o potężne narzędzie badawcze. Pod koniec roku w kosmosie pojawi się satelita Herschel z 3,5-metrowym teleskopem – o metr większym niż teleskop Hubble'a.

Ptaków ci u nas dostatek (na razie)

W Polsce gniazduje ponad 230 gatunków ptaków. Naszą specjalnością są m.in. bociany, wodniczka, skowronek i orlik krzykliwy. Niestety, coraz mniej mamy czajek, szczygłów i pliszek.

„Wodny Nobel” po raz pierwszy dla Polaka

Prof. Krzysztof Skóra, dyrektor Stacji Morskiej Uniwersytetu Gdańskiego w Helu, został laureatem Szwedzkiej Nagrody Bałtyku. Tzw. wodnego Nobla otrzyma za wkład w ochronę naszego morza.

Sukces polskich onkologów

Naukowcom ze Szczecina udało się dowiedzieć, że pewna grupa chorych na raka piersi świetnie reaguje na terapię konkretnym lekiem – cisplatiną.

Mamy haka na Ebolę

Naukowcy odkryli, jak jest zbudowana powierzchnia wirusa gorączki krwotocznej – donosi „Nature”. Czy dzięki temu uda się opracować sku-

teczne lekarstwo na tę przerażającą chorobę?

Kot przyłapany na gorącym uczynku

Oczy świecące na zdjęciu niczym żarówki należą do rzadkiej pantery borneańskiej (*Neofelis diardi*) – wyodrębnionego w zeszłym roku gatunku spokrewnionego z żyjącą w Azji panterą mglistą, ale występującego tylko na wyspach Borneo i Sumatra.

Książniczka sprzed 6 tys. lat

Tak archeolodzy nazwali młodą kobietę, której neolityczny grób odkryto w Książnicach pod Pacanowem. To najbogatsze znalezisko tego rodzaju w Polsce.

Najgorętsza woda świata

Głęboko na dnie Atlantyku naukowcy znaleźli najbardziej gorącą wodę na Ziemi.

Nerwy jak nowe

Amerykańscy naukowcy z komórek skóry wyhodowali komórki macierzyste, a z nich nerwowe. Komórki pobrano od sparaliżowanej chorej, u której uległy zniszczeniu neurony odpowiedzialne za poruszanie mięśniami.

Człowiek przyspiesza ewolucję

Ryby rosną wolniej, węże są coraz dłuższe, ptaki śpiewają wyższe tony, a dzikim owcom zmniejszają się rogi – to wszystko nieprzewidziany wpływ naszej działalności na ewolucję przyrody.

Samobójstwo bakterii

Niektóre bakterie w kolonii poświęcają się, aby inne mogły skuteczniej zaatakować organizm.

Fragmenty gigantycznego posągu Marka Aureliusza odnaleziono w Turcji

Belgijscy archeolodzy odnaleźli fragmenty gigantycznego posągu cesarza Marka Aureliusza w ruinach starożytnych term w tureckim Sagalassos. Figura rzymskiego „Filozofa na Tronie” najprawdopodobniej stała tuż obok posągów Hadrianusa oraz Antoninusa Piusa.

Tajemnice labiryntu

Najstarsze fortyfikacje na ziemiach polskich odnaleziono w Dzielnicy na Opolszczyźnie. Zbudowały je około 7 tys. lat temu osadnicy z kręgu tzw. kultury ceramiki wstęgowej rytej.

Dlaczego lubimy alkohol?

Człowiek to niejedyny ssak, który regularnie raczy się alkoholem. Naukowcy odkryli, że zamieszkujący lasy Malezji ogonopiór uszasty codziennie pije dawkę sfermentowanego nektaru, która odpowiada naszemu litrowi wina. Ale się nie upija.

Liczba warta 100 tys. dolarów

Podnieś 2 do potęgi 43 112 609, a potem odejmij 1. Otrzymasz największą znaną dziś liczbę pierwszą, a więc taką, która dzieli się tylko przez 1 i samą siebie. Ta liczba w zapisie dziesiętnym ma aż 12 mln 978 tys. 189 cyfr.

Zaginiona cywilizacja Amazonii

Dżungla nad Amazonką skrywa wielką tajemnicę. Naukowcy natrafili tam na dziesiątki wiosek i miasteczek, które setki lat temu tworzyły zdumiewająco dobrze zorganizowaną sieć.

Arktyka traci biel

Daleka północ ogrzewa się szybciej niż reszta świata. Latem tego roku znowu można było przepłynąć z Pacyfiku na Atlantyk bez pomocy lodolamacza.

Polsko-japońskie odkrycie zrewolucjonizuje komputery?

Tygodnik „Nature” opisał odkrycie, dzięki któremu w przyszłości procesor i twardy dysk mogą stać się jednym i tym samym, a komputery gwałtownie przyspieszą.

Dinozaur wielkości kury

W Kanadzie odkryto kości najmniejszego dinozaura Ameryki Północnej, który miał wielkość współczesnej kury.

Ale plama na Słońcu

Satelita SOHO zauważył pierwszą od dawna plamę (duży jasny punkt po prawej stronie) na tarczy naszej gwiazdy. Wszystko wskazuje na to, że Słońce wchodzi w początek nowego 11-letniego cyklu aktywności.

1,4 mln dol. za dwa wirusy

Tegoroczną Nagrodą Nobla z medycyny i fizjologii podzielił się Harald zur Hausen z Niemiec oraz dwójka Francuzów: Françoise Barré-Sinoussi i Luc Montagnier. Badali dwa groźne wirusy – hiv oraz HPV.

Wilcze echa w dolnośląskich lasach

W Borach Dolnośląskich pojawiły się wilki. – To największe skupisko tych drapieżników w zachodniej i środkowej Polsce – mówi przyrodnicy.

Kolejne zalety czerwonego wina

Umiarkowane picie czerwonego wina może obniżyć ryzyko zachorowania na raka płuc u mężczyzn – piszą amerykańscy naukowcy w piśmie „Cancer Epidemiology, Biomarkers and Prevention”.

Nie martw się kryzysem, idź na grzyby

Niektóre grzyby rozkładające drewno wiekowych drzew można znaleźć jeszcze tylko w Puszczy Białowieskiej, dokąd ciągną mikolodzy z całego świata.

Marek Ostrowski nagrodzony Złotą Różą

Tegorocznym laureatem Złotej Róży – nagrody za najlepszą książkę popularnonaukową w sezonie wydawniczym 2007/08 – został wybitny przyrodnik dr Marek Ostrowski z Uniwersytetu Warszawskiego. Jury doceniło jego trzy książki: „Spojrzenia” i „Oblicze Sawy” i „Pokolenie Varsovia.pl” z cyklu „Tryptyk warszawski”. Złotą Różę przyznają Festiwal Nauki, Instytut Książki i redakcja „Nowych Książek”. W tym roku odbyła się druga edycja tej nagrody (ubiegłorocznym laureatem był Andrzej Kruszewicz za „Ptaki Polski”).

Nobel z fizyki dla dwóch Japończyków i Amerykanina

Dwóch Japończyków: Makoto Kobayashi i Toshihide Maskawa oraz Amerykanin japońskiego pochodzenia Yoichiro Nambu zostało nagrodzonych w tegorocznym rozdaniu Nagród Nobla w kategorii fizyka za swoje badania nad kwarkami. Nagrodzono ich za teoretyczne prace sprzed 30 i 40 lat, które wyjaśniały, jak z całkowicie symetrycznego kosmosu po Wielkim Wybuchu wyłonił się świat dużo mniej doskonały – właśnie taki, jaki znamy.

W kolorach tęczy

Tegoroczną Nagrodę Nobla z chemii dostali trzej Amerykanie: Osamu Shimomura, Martin Chalfie i Roger Y. Tsien za odkrycie i wykorzystanie fluorescencyjnego białka (GFP) u meduzy *Aequorea victoria*. Ta z pozoru ciekawostka biologiczna stała się jednym z najważniejszych narzędzi we współczesnej genetyce, medycynie i biochemii.

Literacka Nagroda Nobla

Jean-Marie Gustave Le Clezio, jeden z czołowych francuskich pisarzy, został laureatem Literackiej Nagrody Nobla. Le Clezio zaczął pisać w wieku 7–8 lat.

Pisarz tworzy prozę eksperymentalną, związaną z tzw. nową powieścią. Demonstruje w niej swój

sprzeciw wobec współczesnej, zautomatyzowanej cywilizacji.

I po ssakach

Jedna czwarta gatunków ssaków lądowych i jedna trzecia morskich jest zagrożona wyginięciem. W południowej i południowo-wschodniej Azji aż 80 proc. ssaków może wkrótce zniknąć – donoszą ekologowie w specjalnym raporcie.

Pierwsza sieć zaszyfrowana kwantowo

W Wiedniu ruszyła pierwsza sieć komputerowa, która jest idealnie zabezpieczona przed kradzieżą danych.

Oko na Merkurego

Amerykańska sonda Messenger przesłała bardzo dokładne zdjęcia Merkurego zrobione z wysokości ledwie 200 km. Sfotografowała m.in. rejony, których astronomowie nigdy nie widzieli.

Gen, co rwie włosy z głowy

Obecność dwóch genów aż siedmiokrotnie zwiększa ryzyko utraty włosów – donoszą europejscy naukowcy. Ich odkrycie może zaowocować opracowaniem nowych, przełomowych terapii.

Bakterie nas ogrzeją?

Zamiast węgla w przyszłości będziemy palić w elektrowniach martwe bakterie, których tony zalegają w oczyszczalniach ścieków.

Mrówka z Marsa

W brazylijskiej puszczy odkryto nieznany dotąd gatunek niezwyklej mrówki. Mrówka żyła pod ziemią, jest całkowicie ślepa, niemal przezroczysta i ma wielkie odnóża głowowe, które zdaniem naukowców świadczą o drapieżnym trybie życia. Prawdopodobnie pochodzi bezpośrednio od pierwotnych mrówek, które oddzieliły się od pszczoł.

Klej lepszy od łapek gekona

Wynaleźli go amerykańscy naukowcy. Specyfik klei się do podłoża aż 10 razy bardziej niż łapki gekona.

Wielki Zderzacznik Hadronów oficjalnie otwarty

23 października w CERN nastąpiła uroczysta inauguracja Wielkiego Zderzacza Hadronów (LHC). Uroczomiono go już we wrześniu, ale maszyna prawie od razu się zepsuła.

Maria, co patrzyła w niebo

Amerykanie nazwali jej imieniem krater na Wenus, współcześni jej okrzyknęli najwybitniejszą kobietą naukowcem, nieustępującą w niczym Heweliuszowi i Keplerowi. Pamięć o Marii Kunie ze Świdnicy powoli zaczyna odżywać. Fenomenalnie uzdolniona, była w gronie najlepszych naukowców swojej epoki. W niczym nie ustępowała Heweliuszowi, z tą różnicą, że on był świetnym obserwatorem, a ona znakomitym teoretykiem.

Naukowcy alarmują w sprawie internetu

Korzystanie z internetu nie tylko zmienia sposób, w jaki ludzie żyją, ale też wywołuje zmiany w funkcjonowaniu mózgu – uważają amerykańscy neurologowie. Ich zdaniem, poprzez kontakt z technikami cyfrowymi gatunek ludzki ewoluuje, co pociągnie za sobą zmiany w społeczeństwie. Czynności takie jak przeszukiwanie stron internetowych i wymiana sms-ów sprawiają, że mózg zyskuje nowe zdolności do szybszego przyswajania informacji i podejmowania decyzji. Korzystanie z internetu niesie jednak ze sobą ryzyko uzależnienia oraz spadku umiejętności społecznych.

(z serwisów naukowych zebrała kad)

